Georges Bataille

Göğün Mavisi

Mitos

Georges Bataille

GÖĞÜN MAVİSİ

Çeviren: Didem Eryar
Mitos yayınları

André Masson'a

Önsöz [1957]

Az ya da çok, hayatın çeşitli gerçeklerini ortaya çıkaran öykü ve romanlara *bağlıdır herkes. Bazen kendinden geçmiş bir halde okunan bu öykülerdir sadece*, *insanın kaderiyle yüzyüze gelmesini sağlayabilen. Bu öykülerin nasıl yaratıldığını* ve *romanın yenilenmesi ya da daha iyiye gidebilmesi için gerekli olan çabaları nasıl yönetebileceğimizi araştırmalıyız tutkuyla.*

Aslında herkesin aklını meşgul eden şey, bilinen üslupların yarattığı bıkkınlığı önleyecek farklı teknikler bulma tasası sadece. Fakat sanıyorum ki - eğer bir romanın nasıl olabileceğini *öğrenmek istiyorsak - her şeyden önce, temel bir ilkenin ortaya konup, en belirgin bir şekilde ifade etmeye çalışmanın yanlış olacağını yeterince iyi anlatamadım. Hayatın olasılıklarını ortaya çıkaran öyküler bir yakarış değildir her zaman, fakat bir çılgınlık anını dile getirirler, ki bu olmadan, yazar* sayısız *olasılıklara kör kalacaktır. Sadece imkansız* ve *soluk kesici bir tecrübe, benimsenmiş kalıpların zorladığı dar sınırlamalardan yorulmuş okuyucunun beklediği uzak hayallere ulaşma imkanı verecektir yazara şüphesiz.*

Yazarını, duygusal yönden zorlamayan *kitaplarla daha fazla nasıl oyalanabiliriz?*

Bu ilkeyi dile getirmek istedim, fakat ispatlamaktan vazgeçiyorum, iddiamı kanıtlayan birkaç başlık vermekle yetineceğim (birkaç başlık... dahafarklı başlıklar da verebilirdim, fakat düzensizlik amacımı en iyi şekilde yansıtmakta): Uğultulu Tepeler, Dava, Yitik Zamanın Peşinde, Kırmızı ve Siyah, Eugenie de Franval, Ölüm Cezası, Sarrazine, Budala...

Düşüncelerimi beceriksiz bir şekilde dile getirmeyi tercih ettim.

Öykülere, hayatın gizli yanlarını ortaya çıkarma gücünü verenin sadece ani çılgınlıklar ya da ıstırap deneyimleri olduğunu ileri sürmüyorum. Burada bu konudan bahsetmemin nedeni, Gökyüzü Mavisindeki *korkunç*

aykırılıkların beni yıkıma uğratan büyük bir sıkıntıdan kaynaklanıyor olmasıydı sadece. Gökyüzü Mavisini bu aykırılıklar oluşturdu. Bunun, 1935'te yazılan kitabı yayınlamaktan vazgeçmeme değecek bir ilke olup olmadığını düşünmekten çok uzağım şu anda. Asıl metni okuyup etkilenen arkadaşlarım, beni kitabın basılması için ikna etmeye çalıştılar. Sonunda kararı onlara bıraktım. Metnin varlığını neredeyse unutmuştum bile.

1936'dan beri de onu bir daha düşünmemeye karar vermiştim.

Ayrıca o sırada, İspanya ve Dünya savaşı, roman örgüsüne bağlı tarihi olaylara anlamsızlık kazandırmıştı; gerçek trajediyle yüzyüzeyken, habercileriyle ilgilenmenin ne anlamı olabilirdi?

Bu düşünce, kitabın bende uyandırdığı doyumsuzluk ve rahatsızlığa cevap vermekteydi. Fakat o zamanki koşullar bugün o kadar uzakta kaldılar ki, olayın en ateşli zamanında yazılmış olan öyküm, yazarlarının, anlamını kaybetmiş bir geçmişe serbest bir seçimle yerleştirdikleri öykülerden farklı bir konumda değil artık. Kitabın yazıldığı zamanlardaki düşünme biçimlerinden çok farklı bir yerdeyim bugün; zamanında hakim olan bu endişe, buğun bütün rolünü kaybetmiş durumda; bu sebepten dolayı kararı arkadaşlarıma bıraktım.

Giriş

Londra'nın batakhane mahallelerinden birinde, en pis tiplerin bulunduğu, yeraltında acayip bir yerde Dirty sarhoştu. Körkütük sarhoştu ve ben onun yanındaydım (cam kestiğinden dolayı elim sarılıydı). O gece, Dirty'nin mükemmel bir elbisesi vardı (bense, tıraşsızdım ve saçlarım darmadağınıktı). Oldukça güçlü bir çırpınma ile uzun bacaklarını açmaktaydı. Bar, gözleri gitgide korkunçlaşan adamlarla dolmuştu. Adamların bulanık gözleri sönmüş sigaraları anımsatıyordu. Dirty, çıplak uyluklarını iki eliyle sıkıyor ve pis bir perdeyi ısırarak inliyordu. Güzel olduğu kadar da sarhoştu. Fıldır fıldır dönen yuvarlak ve öfkeli gözleri, sonunda gaz lambasına takıldı.

- Ne var? diye bağırdı.

Aynı anda, bir toz bulutuna ateş eden topu andırırcasına yerinden sıçradı. Bostan korkuluğu gibi gözleri yerinden fırlamış bir halde, hüngür hüngür ağlamaya başladı.

- Troppmaan! diye bağırdı tekrar.

Gözlerini alabildiğine büyük bir şekilde açarak bana bakıyordu. Uzun, kirli elleriyle başımı okşuyordu. Alnım ateşten ıslanmıştı. Kusarmışçasına, delice bir yakarma ile ağlıyordu. Saçları, gözyaşlarından sırılsıklam olmuştu.

Bu iğrenç içki alemini izleyen sahne - ki, devamında fareler yere serilmiş iki gövdeyi kemiriyor olmalıydılar - baştan başa Dostoyevski'ye yaraşır bir sahneydi.

Sarhoşluk, bir başıboşluğa, olabilecek en kötü sıkıntının korkunç cevap arayışına doğru sürüklemekteydi bizi.

Sarhoşluğun en son raddesine varmadan önce, kendimizi Savoy'un bir odasına atmayı başarabildik. Dirty, asansör görevlisinin çok çirkin

olduğunu fark etmişti (güzel üniformasına rağmen, mezar kazıcı görünümü vardı).

Bunu, belli belirsiz gülerek fısıldadı bana. Daha şimdiden konuşması bozulmuştu, sarhoş bir kadın gibi konuşuyordu.

- Biliyorsun - hıçkırıktan dolayı kısa kısa duraklayarak konuşabiliyordu - çocukken... hatırlıyorum... buraya annemle gelmiştim... buraya... aşağı yukarı on sene önce... o zamanlar oniki yaşımda olmalıyım... Annem, İngiltere Kraliçesinin tavırlarına sahip iri ihtiyar... Tam o sırada asansörden çıkarken, asansör görevlisi... bu adam...

- Hangisi? Bu mu?

- Evet. Ta kendisi. Asansör boşluğunu ayarlamamış... asansör kafesi çok yukarı çıktı... boylu boyunca yere serildi... cump yaptı... annem...

Dirty, deli gibi kahkahalarla gülüyordu.

- Gülme artık. Hikayeni bitiremeyeceksin, dedim, kelimeleri güç bela bularak.

Gülmeye son verdi ve bağırmaya başladı:

- Ah! Saçmalamaya başladım... gidiyorum... Hayır, hayır, hikayemi bitirmeliyim... annem, kıpırdamıyordu... etekleri havalanmıştı... geniş etekleri... bir ölü gibi... artık kımıldamıyordu... yatağa yatırmak için kaldırdılar onu yerden... kusmaya başladı... oldukça sarhoştu... ama, az önce, böyle görünmüyordu... bu kadın... buldog köpeğini andırıyordu... korkunçtu...

- Aynı onun gibi önüne serilmek isterdim, dedim Dirty'ye utanarak.

- Kusar mıydın? diye sordu bana gülmeden.

Dudaklarıma atladı.

- Belki.

Banyoya girdim. Çok solgun görünüyordum ve hiçbir nedeni olmadığı halde, uzun süre aynada kendimi seyrettim: İğrenç bir şekilde dağınık saçlarım ve yüzüme bayağı bir ifade veren, çirkin bile denemeyecek şiş çizgilerimle, yataktan yeni kalkmış bir adamın mide bulandırıcı görüntüsüne sahiptim.

Dirty, tavanda bulunan birkaç lamba ile aydınlatılmış geniş odada tek başınaydı. Sanki hiç durmaması gerekiyormuşcasına, dümdüz

yürümekteydi: Tam anlamıyla bir deliyi andırıyordu.

Dekoltesi oldukça uygunsuzdu. Sarı saçlarının ışıkların altındaki parıltısı benim için dayanılmaz bir hal almaya başlamıştı.

Fakat, her şeye rağmen, bir saflık duygusu vermekteydi bana - kişiliğinde, hatta bu sefaletinde bile öyle bir saflık vardı ki, bazen ayaklarına kapanmak istiyordum; fakat bu beni korkutuyordu. Artık dayanamadığını görmekteydim. Yere düşmek üzereydi. Kötü nefes almaya başladı, bir hayvan gibi nefes almaya; boğuluyordu. Beni izleyen kötü bakışlarından dolayı çıldırabilirdim. Aniden durdu, bacaklarını elbisesinin altında kıvırmış olmalıydı. Kesinlikle dağıtacaktı.

Oda hizmetçisini çağırmak için zili çaldı.

Bir süre sonra odaya oldukça güzel, kızıl, taze tenli bir hizmetçi girdi: Bu derece lüks ortamlarda ender rastlanır türden bir koku ile soluğu tıkanmıştı; alt tabaka genelev kokusu. Dirty ayakta durma işkencesinden duvara yaslanarak kurtuldu. Son derece acı çeker gibi bir hali vardı. O gün, bütün bu ucuz kokuları nereden bulup da sürdüğünü bilmiyorum ama, içinde bulunduğu bu anlatılmaz durumda, parfümüne karışan kıç ve koltukaltı kokusu, hastanelerin iğrenç ilaç kokusunu andırıyordu. Aynı zamanda, geğirdikçe viski kokuyordu...

Genç İngiliz afallamıştı.

— Siz, size ihtiyacım var, dedi Dirty, ama önce asansör görevlisini bulmamız gerekiyor; ona söyleyeceklerim var.

Hizmetçi ortadan kayboldu ve Dirty, bu sefer de titreyerek, sandalyeye yöneldi. Büyük bir güçlükle, bir şişe ve bardağı yanına koymayı başardı. Gözkapakları ağırlaşıyordu.

Bana bakındı, fakat artık orada değildim. Şaşkına döndü. Umutsuz bir sesle bağırdı:

- Troppmann!

Cevap gelmedi.

Ayağa kalktı ve birçok defa sendeledi. Banyonun girişine ulaşmayı başardı; beni, bir sandalyenin üzerine yığılmış, solgun ve çökmüş bir halde buldu; beceriksiz bir şekilde, sağ elimdeki sargıyı açmıştım; bir mendille durdurmaya çalıştığım kan hızla yere damlıyordu. Dirty, bir hayvan gibi gözlerini üzerime dikmiş bakmaktaydı. Suratımı sildim; böylelikle ağzım ve

burnum kan içinde kaldı. Elektrik ışığı gözümü kamaştırıyordu. Dayanılmazdı; gözlerimi yoruyordu bu ışık.

Kapı çaldı, oda hizmetçisi ve ardından asansör görevlisi içeri girdiler. Dirty sandalyenin üzerine yıkıldı. Bana çok uzun gelen bir süre sonunda, kafası öne eğik bir halde, hiçbir şey görmeden konuşmaya başladı:

- 1924'te burada mıydınız? diye sordu asansör görevlisine.

Asansör görevlisi evet cevabını verdi.

- Size sormak istediğim şu; yaşlı iyi yürekli şişman kadın.. şu asansörden düşerek çıkıp, yere kusan... Hatırlıyor musunuz?

Hiçbir şey görmeden sıralamaktaydı kelimeleri, sanki ölü dudaklara sahipmişçesine.

Son derece sıkılan iki hizmetçi, birbirlerini kollamak ve incelemek için fark ettirmeden bakışıyorlardı.

- Hatırlıyorum, gerçekten, diye kabullendi asansör görevlisi.

(Kırk yaşlarında, mezar kazıcısına benzeyen bu adamın suratındaki kaypak ifade, salamuraya yatırılmış bir surat görüntüsü vermekteydi).

- Bir bardak viski? diye sordu Dirty.

Kimse cevap vermedi, sıkılarak bekleyen bu iki insan, saygılarından dolayı ayakta duruyorlardı.

Dirty çantasını istedi. Hareketleri o denli yavaştı ki, elinin çantanın dibine ulaşması için çok uzun bir süre geçmesi gerekti. Aradığını bulduğu zaman, sadece bir tek kelime ederek yere bir yığın banknot fırlattı.

- Paylaşın...

Mezar kazıcı, uğraşacak bir şey bulmuştu kendine. Yerden bu kıymetli yığını topladı ve paraları yüksek sesle saymaya başladı. Yirmi kağıt vardı. Bunun on kağıdını oda hizmetçisine verdi.

- Çekilebilir miyiz? diye sordu bir süre sonra.

- Hayır, hayır, henüz değil, rica ederim, oturun.

Dirty boğuluyor gibiydi, yüzünü kan basmıştı, iki hizmetçi büyük bir saygı ile ayakta durmaya devam ediyorlardı, fakat, gerek bahşişin abartılı oluşundan, gerek olayın inanılmaz ve anlaşılmazlığı karşısında, onlar da aynı şekilde kızarmış ve sıkılmışlardı.

Dirty sandalyenin üzerinde sessiz bir halde oturmaktaydı. Uzun bir süre geçti; gövdelerin içinden kalp atışları duyulacaktı neredeyse. Solgun, hasta ve kana bulanmış bir suratla, neredeyse kusacak bir halde, hıçkırarak kapıya doğru ilerledim. Hizmetçiler, güzel muhataplarının bacakları ve sandalye boyunca akmakta olan su sızıntısını dehşetle fark ettiler; çiş, halının üzerinde yayılmakta olan bir birikinti oluşturduğu sırada, kızarmış, allak bullak olmuş ve bıçak altına yatmış domuz gibi sandalyenin üzerine eğilmiş genç kadın, eteğinin altından kabaca salıvermekteydi...

Durumdan tiksinmiş olan oda hizmetçisi, tekrar sakinleşen ve mutlu gözükmeye başlayan Dirty'yi, titreyerek yıkamak zorunda kaldı. Dirty kendini sildirip sabunlatmaktaydı. Asansör görevlisi, koku tamamen yok oluncaya dek odayı havalandırdı.

Daha sonra, yaramın kanamasını durdurmak için bana pansuman yaptı.

Her şey yeniden düzene girmişti; oda hizmetçisi elbiseleri yerleştirmeyi tamamladı. Dirty her zamandan daha güzel, yıkanmış ve koku sürünmüş bir halde, içki içmeye devam ederek yatağa uzandı. Asansör görevlisine oturmasını söyledi. Adam, onun yanındaki koltuğa oturdu. Bu sırada, Dirty, sarhoşluktan dolayı, küçük bir kız çocuk gibi kendini koyuvermişti.

Hiçbir şey söylememesine rağmen, kendinden geçmiş bir hali vardı.

Arasıra kendi kendisine gülüyordu.

- Söyleyin bana, dedi sonunda asansör görevlisine, Savoy'da bulunduğunuz bunca sene boyunca birçok iğrençlik görmüş olmanız lazım.

- Ah! O kadar çok değil, diye cevap verdi, onu kendine getirip rahatlamasını sağlayan viskiyi yudumladıktan sonra. Burada müşteriler genellikle kibardırlar.

- Ah! Kibarlar, değil mi, bu bir yaşam tarzı; öyleyse, önünüzde yere düşüp çenesini dağıtan ve kollarınıza kusan merhum annem...

Ve Dirty, düzensiz bir şekilde katılasıya gülmeye başladı, bir boşluğun içinde, hiçbir yankı bulmaksızın.

- Ve hepsinin neden kibar olduklarını biliyor musunuz, diye devam etti. Ödleri kopuyor, duyuyor musunuz, dişleri tıkırdıyor, bu yüzden gerçek yüzlerini göstermeye cesaret edemiyorlar. Bunu hissediyorum, çünkü ben de korkuyorum, evet öyle, anlıyor musunuz çocuğum... sizden bile. Ölesiye korkuyorum...

Hanımefendi bir bardak su istemezler mi, diye sordu oda hizmetçisi, çekinerek.

- Allah kahretsin, diye cevap verdi Dirty, ona dilini çıkararak, hastayım ben, anlayın bunu, beynimde bir şeyler var benim.

- Bunu umursamıyorsunuz, ama bana tiksinti veriyor, duyuyor musunuz?

Yavaşça, bir haraketle, sözünü kesmeyi başardım.

Ona bir yudum daha viski içirdim ve bu arada asansör görevlisine dönerek, - itiraf edin, elinizde olsa, onu boğazlardınız! dedim.

- Haklısın, diye avaz avaz bağırdı Dirty, şu kocaman pençelere bak, goril pençeleri, taşak gibi kıllı.

- Fakat, diye dehşetle itiraz etti ayağa kalkan asansör görevlisi, hanımefendi onun emrinde olduğumu biliyor.

- Yanılıyorsun gerizekalı, senin taşaklarına ihtiyacım olduğunu mu sanıyorsun? Kalbim ağrıyor.

Geğirerek kıkırdadı.

Oda hizmetçisi hızla atıldı ve bir leğen getirdi. Son derece terbiyeli bir uşaklıktı sergilediği. Tepkisiz ve solgun bir halde oturuyor ve gitgide daha çok içiyordum.

- Ve siz, oradaki güzel kız, dedi Dirty bu defa oda hizmetçisine seslenerek, kendi kendinizi tatmin ediyorsunuz ve ev eşyası gereksinimlerinizi karşılamak için vitrinlerdeki çaydanlıklara bakıyorsunuz; eğer sizinki gibi bir kıçım olsaydı, onu herkese gösterirdim; aksi takdirde, bütün hayatın utanarak geçer ve bir gün kaşınırken neyin eksik kaldığını hissedersin.

Birdenbire, korkmuş bir halde;

- Yüzüne biraz su atın, görüyorsunuz ateşi çıkıyor, dedim oda hizmetçisine.

Oda hizmetçisi hemen ilgilendi. Dirty'nin alnına ıslak bir havlu yerleştirdi. Dirty pencereye kadar güçlükle ilerledi. Aşağıda Tamise'yi ve arkada, Londra'nın karanlıkta büyük gözüken en korkunç binalarından birkaçını gördü. Açık havada hemen kustu. Rahatladıktan sonra beni çağırdı; manzaranın iğrençliğini, ırmağı ve depoları göstererek onu alnından tuttum. Otelin yakınındaki lüks ve aydınlatılmış binalar küstahça boy gösteriyorlardı.

Sıkıntıdan çürümüş olduğumdan, Londra'yı seyrederken neredeyse ağlıyordum. Temiz hava alırken, çocukluk anılarım, küçük kızların benimle oynadığı fırdöndü ya da uçtu uçtu ne uçtu, asansör görevlisinin gorili andıran pençelerinin görüntüsü ile birleşiyordu. Olan biten bana anlamsız ve birazcıkta gülünç geliyordu aslında. Ben de bomboştum. Bu boşluğu olsa olsa yeni korkularla doldurabilmeyi hayal edebilirdim sadece. Kendimi güçsüz ve alçalmış hissediyordum. Bu tıkanma ve aldırmazlık durumunda, sokağa kadar Dirty'ye eşlik ettim. Dirty beni sürüklüyordu. O an, kendi yıkımına bu derece yaklaşmış başka birini hayal edemezdim.

Bedeni bir an bile rahat bırakmayan büyük iç sıkıntısı, bu muhteşem kolaylığın tek açıklaması aslında: Savoy'un bir odasında olduğu kadar bir batakhanede de ya da olabilecek her yerde, benimsenmiş engellere aldırmaksızın, içimizdeki arzuyu dindirebiliyoruz.

Birinci Bölüm

Biliyorum.

Onur kırıcı şartlarda öleceğim.

Bugün, bağlı olduğum tek insan için iğrençlik ve tiksinti kaynağı olmanın tadını çıkarıyorum.

En büyük arzum, başına gelebilecek en kötü olaya gülebilen bir adam olabilmek.

Öylesine korkak, öylesine açgözlü bir 'ben'in *bulunduğu boş kafamı, sadece ölüm tatmin edebilir.*

Birkaç gün önce — ki bu gerçek, kesinlikle bir kabus değil -trajedi dekorunu andıran bir şehre geldim. Bir *gece - bunu sadece daha acıklı bir şekilde gülmek için söylüyorum — döne döne danseden iki oğlancı ihtiyarı seyreden tek sarhoş ben değildim, bu bir rüya değildi ve kesinlikle gerçekti. Gece yarısı* Komutan *odama girdi; öğleden sonra mezarının önünden geçmiştim; gururum, onu alaylı bir şekilde davet etmeye zorlamıştı beni. Beklenmedik ziyareti beni korkutmuştu.*

Onun önünde titriyordum. Onun önünde bir yıkıntıydım.

Benim yanımda ikinci kurban yatmaktaydı. Aşırı iğrenç dudakları aynı bir ölününkileri andırıyordu. Kandan daha korkunç bir salya akmaktaydı. O günden beri bu reddettiğim ve dayana-madığım yanlızlığa esir edildim. Fakat bu daveti tekrarlayabilmek için sadece bir çığlığa ihtiyacım vardı ve eğer kör bir öfkeye kulak verecek olursam, bu sefer giden ben değil, ihtiyarın cesedi olacaktı.

Rezil bir ıstırap sonunda, her şeye rağmen sinsice sürüp giden küstahlık yeniden şiddetlendi, önceleri yavaşça, sonra birdenbire büyük bir patlama ile beni kör etti ve her türlü mantığa ters gelen bir mutluluk içinde beni kendimden geçirdi.

Mutluluk başımı döndürüyor şu anda, beni sarhoş ediyor. Onu haykırıyorum, onun şarkısını söylüyorum avaz avaz Budala kalbimde kahkahalarla şarkı söylüyor budalalık.

BEN KAZANDIM!

İkinci Bölüm

Kötü Kader

1

Hayatımın en mutsuz olduğum dönemlerinde, genellikle -pek gerekçesi olmayan nedenler yüzünden ve en ufak bir cinsel çekicilik aramadan - beni sadece saçma görünüşü ile etkileyen bir kadınla karşılaşırım. Böyle durumlarda, şansım, bir mutsuzluk kuşunun bana eşlik etmesini istemektedir sanki. Mayısta Londra'dan döndüğümde, yolunu şaşırmış, aşırı sinirli ve neredeyse hasta bir haldeydim, fakat bu garip kız hiçbir şeyin farkına varmadı. Dirty'yle Prüm'de buluşmak üzere, haziranda Paris'ten ayrıldım. Daha sonra, bıkkın bir halde beni terk etti. Dönüşümde, alışılagelmiş yapmacık tavırları çok uzun bir süre sürdüremedim. ‘Mutsuzluk kuşu’nu elimden geldiğince sık görüyordum. Onun önünde sinir krizleri geçirdiğim oluyordu.

Durumum onu telaşlandırdı. Bir gün bana neyim olduğunu sordu; bir süre sonra, günün birinde delirecek olduğum fikrine kapıldığını söyledi.

Öfkelenmiştim.

- Kesinlikle hiçbir şeyim yok, diye cevap verdim ona.

İsrar etmeye devam etti.

- Konuşmak istemediğinizi anlıyorum; sanırım şu anda sizi yanlız bırakmam daha iyi olacak. Projeleri incelemek için yeterince sakin değilsiniz... Sizin için endişelendiğimi söylemeliyim... Ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Hiçbir karar belirtisi olmaksızın, gözlerinin içine bakıyordum. Şaşkın bir halde olmalıydım; sanki kaçmak istediğim bir saplantıdan kurtulamamış gibiydim. Başını çevirdi.

- Kuşkusuz içmiş olduğumu düşünüyorsunuz, dedim.

- Hayır, neden? Sık sık içer misiniz?

- Oldukça.

- Bilmiyordum. (Beni ağırbaşlı bir adam zannediyordu, hatta oldukça ağırbaşlı ve onun için sarhoşluk bu fikirle kesinlikle uyuşmuyordu.) Sadece... tükenmiş bir haliniz var.

- Projeye geri dönsek iyi olacak.

- Çok yorgun olduğunuz açıkça ortada. Oturuyorsuz, fakat neredeyse yere düşecek bir haliniz var...

- Olabilir.

- Sorun nedir?

- Delirmek üzereyim.

- Fakat neden?

- Acı çekiyorum.

- Ne yapabilirim?

- Hiçbir şey.

- Neyiniz olduğunu bana söyleyemez misiniz?

- Sanmıyorum.

- Karınıza geri dönmesi için telgraf çekin. Brighton'da kalmak zorunda olmasa gerek?

- Hayır, bana yazdı aslında. Gelmemesi daha iyi olur.

- Bulunduğunuz durumun farkında mı?

- Hiçbir şeyi değiştiremeyeceğinin de farkında.

Kadın şaşırıp kalmıştı; benim çekilmez ve korkak olduğumu, fakat şu anda, buradan çıkmama yardım etmesi gerektiğini düşünüyor olmalıydı. Sonunda kararlı bir ses tonuyla konuşmaya başladı:

- Sizi bu şekilde bırakamam. Sizi evinize götüreceğim... ya da arkadaşlarınıza...nasıl isterseniz...

Cevap vermedim. O anda, kafamda olup bitenler bulanıklaşmaya başladı. Bıkmıştım.

Bana evime kadar eşlik etti. Bir tek kelime bile etmedim.

2

Onu genellikle Bourse'un arkasında bir restoran-barda görüyordum. Benimle yemek yiyordu. Yemeği zorla bitirebiliyorduk. Sürekli konuşup duruyorduk.

Yirmibeş yaşında, çirkin ve oldukça pasaklı bir kızdı (daha önceden beraber olduğum kadınlar, tam tersine, bakımlı ve güzeldiler). Lazare soyadı, iç karartıcı görünümüne isminden daha iyi uyum sağlıyordu. İlginç, hatta oldukça komikti. Ona duyduğum ilgiyi anlatmak zordu. Akli bir bozukluktan kaynaklanıyor olmalıydı. En azından Bourse'da rastladığım arkadaşlar açısından böyleydi.

Bu sırada, beni umutsuzluktan kurtaran tek insandı. Barın kapısından yeni girmişti ki - şansa ve kadere terk edilmiş bu yerde, girişte beliren siyah ve bitik silueti, mutsuzluğun aptal bir ifadesiydi - ayağa kalktım ve onu masama götürdüm. Siyah elbisesi kötü dikimli ve lekeliydi. Önündeki hiçbir şeyi görmeden, sürekli masalara çarpıyordu. Şapkasız, kısa, dik ve kötü taranmış saçları yüzünün her iki tarafında karga kanatları görüntüsü uyandırıyordu. Bu kanatların arasından çıkan çelik gözlüklerin altında, sarı benizli, zayıf Yahudi burnunu andıran, büyük bir burnu vardı.

Rahatı yerinde değildi. Her şeye yabancı olmanın verdiği sakinlikle ağır ağır konuşmaktaydı; hastalık, yorgunluk, son ya da ölüm onun gözünde hiçbir şey ifade etmiyordu. Kayıksızlık, diğer insanlarda var olduğuna inandığı tek duyguydu. Kendinden eminliği ile olduğu kadar hayal kurma gücüyle de büyük bir etki yaratıyordu. Çok önem verdiği küçük aylık bir derginin basımı için ona gerekli parayı veriyordum. Moskova'nın resmi komünizminden çok farklı bir komünizmin ilkelerini savunuyordu bu dergide. Çoğu zaman, kesin olarak deli olduğunu düşünüyordum ve bu, onun oyununa katılmam için kötü niyetli bir şakaydı.

Onu anladığımı sanıyordum, çünkü onun çırpınması, benim özel hayatım kadar dengesiz, boş ve aynı zamanda da karışıktı. Beni en fazla ilgilendiren, onu, sefil insanlar uğruna, kanını ve hayatını feda etmeye iten sağlıksız hırsıydı. Düşünüyorum da; kirli bir bakirenin zavallı kanı olurdu bu.

3

Lazare benimle evime kadar geldi. İçeri girdi. Karımdan gelen mektubu okuyabilmem için beni bir süre yanlız bırakmasını istedim. Sekiz on sayfalık bir mektuptu. Karım artık dayanamadığını söylemekteydi. Her şeyin benim hatamdan kaynaklanmış olmasına rağmen, beni kaybettiği için kendisini suçluyordu.

Mektup beni yıkmıştı. Ağlamamaya çalıştım, başaramadım. Tek başıma ağlamak için tuvalete gittim. Kendime engel otamıyordum, hâlâ akmaya devam eden gözyaşlarımı silerek tuvaletten çıktım.

- Çok acı bir durum, dedim Lazare'a, sırılsıklam mendilimi göstererek.

- Karınızdan kötü bir haber mi aldınız?

- Hayır, önemsenecek bir şey yok, fakat geçerli bir neden olmadığı halde, kendimi kontrol edemiyorum.

- Fakat kötü bir şey yok, değil mi?

- Karım gördüğü bir rüyayı anlatıyor...

- Nasıl bir rüya?

- Bunun önemi yok. Eğer isterseniz okuyabilirsiniz. Sadece yanlış anlayabilirsiniz.

Ona Edith'in mektubundan bir sayfa verdim (anlayacağını değil, fakat şaşıracağını düşünüyordum). Kendini beğenmiş olabilirim, fakat bunu da tatmak lazım, Lazare, ben ya da herhangi biri, diyordum kendi kendime.

Mektupta Lazare’a okuttuğum bölümün, beni yıkan bölümle hiçbir alakası yoktu.

“O gece, bitmek bilmeyen bir rüya gördüm ve bende dayanılmaz bir etki bıraktı, diye yazmıştı Edith. Sana anlatıyorum, çünkü bunu sadece kendime saklamak beni korkutuyor.

“Birçok arkadaşımızla beraberdik, ve eğer dışarı çıkarsan öldürüleceğin söyleniyordu. Bunun nedeni politik makaleler, yayınlamış olmandı... Arkadaşların önemli olmadığını ileri sürdüler. Sen hiçbir şey söylemedin, fakat kıpkırmızı oldun. Kesinlikle kendini öldürtmek istemiyordun, fakat arkadaşların seni sürüklediler ve hep beraber dışarı çıktınız.

“Seni öldürmek için bir adam geldi. Bunun için elinde tuttuğu feneri yakması gerekiyordu. Ben senin yanında yürüyordum ve seni öldüreceğini anlamamı isteyen adam, feneri yaktı; fenerden çıkan kurşun benim içimden geçip gitti.

“Genç bir kızla beraberdin ve o anda ne istediğini anladım. ‘Nasıl olsa vurulacaksın, en azından, yaşadığın sürece bu genç kızla beraber bir odaya git ve onunla ne yapmak istersen yap,’ dedim sana. Sende, ‘Sevinirim, ’ diye cevap verdin. Genç kızla beraber odaya gittiniz. Daha sonra adam vaktin geldiğini söyledi. Feneri tekrar yaktı. Sana doğru ikinci bir mermi fırladı, fakat bunu da kendi içimde hissettim ve benim için her şey bitmişti. Elimi boğazıma götürdüm; sıcaktı ve kan içindeydi. Korkunçtu...”

Kanapenin üstünde okumakta olan Lazare'ın yanında oturuyordum. Kendimi tutmaya çalışmama rağmen tekrar ağlamaya başladım. Lazare rüya yüzünden ağladığımı anlamıyordu.

- Size her şeyi anlatamam, sadece sevdiğim herkese bir alçak gibi davrandım, dedim ona. Karım kendini bana adadı. Onu aldattığım zamanlar benim için deli oluyordu. Anlıyor musunuz; rüyasında gördüğü bu hikayeyi okuduğumda, bütün yaptıklarım yüzünden öldürülmüş olmayı isterdim...

Lazare hayal gücünü aşan bir şeye bakıyor gibiydi bana bakarken. Genellikle, her şeyi sabit ve kesin gözlerle tartan bu kadın, bir anda sarsıldı; hareketsiz kalmıştı ve tek kelime bile etmiyordu. Yüzüne bakıyordum, engellemeye çalışmama rağmen gözyaşlarımın akmasına engel olamıyordum.

Sarhoş gibiydim, çocukça bir sızlanma isteği kaplamıştı içimi:

- Size her şeyi anlatmalıyım.

Gözyaşları içinde konuşuyordum. Gözyaşları yanaklarımdan kayarak ağzımın içine akıyorlardı. Lazare'a, Londra'da Dirty'yle yapabildiğim tüm iğrençlikleri yaptığımı anlattım.

Karımı her şartta, hatta daha önceleri bile aldattığımı, Dirty'ye, beni terk ettiğini anladığım zaman hiçbir şeye katlanamayacak kadar tutkun olduğumu anlattım ona.

Bütün hayatımı anlattım bu bakireye. Böylesi bir kıza anlatılmış olması (ki, umursamaz bir katılığa indirgenmiş bu çirkinliğinde, varlığını ancak gülünç bir şekilde sürdürebilmekteydi) bana utanç veriyordu.

Daha önce, yaşadıklarımı hiçkimseye anlatmamıştım ve her cümle, bir alçaklıkmış gibi beni küçük düşürüyordu.

4

Görünüşte, aşağılanmış mutsuz bir adam gibi konuşuyordum, fakat bu bir aldatmacaydı. Lazare gibi çirkin bir kızın önünde, utanmadan kendini beğenmişlik yapıyordum aslında. Ona anlatmaya başladım:

- Her şeyin neden kötüleştiğini size anlatacağım; size kesinlikle anlamsız gelecek bir sebep bu. Hiçbir zaman Dirty'den daha güzel ya da daha tahrik edici bir kadına sahip olmadım; beni büsbütün çıldırtıyordu, fakat yatakta onunla beraberken iktidarsızdım...

Lazare hikayemden bir tek kelime bile anlamıyordu, sinirlenmeye başladı.

- Fakat, eğer sizi seviyorsa, bu o kadar da kötü mü? diyerek sözümü kesti.

Kahkahalarla güldüm ve bir kez daha, Lazare durumdan sıkılmış göründü.

- İtiraf edin, daha aydınlatıcı bir hikaye uydurulamazdı, dedim ona; birbirine tiksinti vermekten başka işe yaramayan şaşkın sefihler. Fakat... ciddileşsem daha iyi olacak sanırım. Sizi detaylara boğmak istemiyorum, ama yine de, bizi anlamak zor değil. Benim kadar o da aşırılıklara alışkındı ve onu yapmacık davranışlarla tatmin edemiyordum. (Neredeyse alçak sesle konuşuyordum. Aptal olduğum hissine kapılıyordum, fakat konuşmaya ihtiyacım vardı; üzüntüm yüzünden - her ne kadar aptalca olursa olsun - Lazare'ın burada olmasından memnundum. O buradaydı ve ben kendimi daha iyi hissediyordum.)

Açıklamaya başladım:

- Anlamak zor değil. Ter içinde kalıyordum. Vakit gereksiz çabalarla geçiyordu. Sonuçta, korkunç bir fiziksel tükenme hissediyordum, fakat bunun manevi tarafı çok daha kötüydü. Benim için olduğu kadar onun için de. Beni seviyordu, ama yine de sonunda, kaçak, hatta acı bir gülümseme ile aptalca bakıyordu bana. Bana karşı cinsel istek duyuyordu, ben de ona karşı duyuyordum, fakat sadece birbirimizin midesini bulandırmayı başarabiliyorduk. Anlıyor musunuz? Berbat bir durum... Her şey imkansızdı. Kendimi kaybolmuş hissediyordum ve o anda, kendimi bir trenin altına atmaktan başka bir şey geçmiyordu aklımdan...

Bir süre sustum.

- Bir ceset tadı bırakıyordu her zaman...

- Ne demek istiyorsunuz?

- Özellikle Londra'da... Prüm'e onu bulmaya gittiğimde, aynı olayları bir daha yaşamamaya karar vermiştik, fakat neye yarar... Ulaşılabilen sapıtma derecesini hayal bile edemezsiniz. Neden diğerleri ile değil de, onunla beraberken iktidarsız olduğumu merak ediyordum. Bir kadını önemsemediğim zaman, örneğin bir fahişeyi, her şey iyi gidiyordu. Sadece, Dirty ile beraberken ayaklarına kapanma isteği duyuyordum her zaman. Ona çok fazla saygı duyuyordum ve bu saygımın tek nedeni ahlaksızlıklar içinde yaşıyor olmasıydı... Bütün bunlar size anlaşılmaz geliyordur herhalde...

- Sizi gerçekten anlamıyorum, diye sözümü kesti. Sizin gözünüzde ahlaksızlık, hayatlarını böyle kazanan fahişeleri alçaltırken, nasıl oluyorda bu kadını yüceltebiliyor...

Lazare'ın "bu kadını" kelimesini küçümser bir tavırla telaffuz etmesi, bende çözülemez bir anlamsızlık duygusu uyandırdı. Zavallı kızın ellerine baktım; kirli tırnaklar, cesedi andıran bir yüz rengi; herhangi bir yerden çıkarken yıkanmamış olabileceği düşüncesi geldi aklıma... Diğerleri için dayanılmaz hiçbir yanı yoktu, fakat fiziksel olarak bana tiksinti vermekteydi Lazare. Onun yüzüne bakıyordum. Böylesi büyük bir sıkıntı anında, kendimi kapana sıkışmış hissettim - delirmek üzere bir halde - komik olduğu kadar da korkunçtu aynı zamanda, sanki bir karga, bir mutsuzluk kuşu, bir leş kargası taşıyordum bileğimin üzerinde.

Beni aşağılamak için sonunda iyi bir neden bulmuş olduğunu düşündüm. Ellerime baktım; güneşten kararmış ve temizdiler; açık renk yazlık elbiselerim iyi durumdaydılar. Dirty'nin elleri çoğu zaman göz alıcı, tırnakları taze kan rengindeydi. Niçin bu değersiz ve küçümser tavırlı yaratıkla, bir başkası uğruna, kendi keyfimi kaçırıyordum ki? Korkak ya da enayi olmalıydım, fakat, bulunduğum şu noktada, bunu hiçbir rahatsızlık duymadan kabullenmekteydim.

5

Soruya cevap verdiğimde - şaşırmış gibi uzun bir süre bekledikten sonra - bu dayanılmaz yalnızlıktan kaçmak için, herhangi bir varlıktan yararlanmaktı tek isteğim. Berbat görünümüne rağmen, bence, ufak da olsa, bir yaşam belirtisi vardı Lazare'da.

- Dirty beni hayranlığa zorlamayan tek varlık... dedim ona, (bir bakıma yalan söylüyordum; belki tek değildi, ama, daha derin bir anlamda, doğruydu). Çok zengin olması benim için baş döndürücüydü, diye ekledim; böylelikle başkalarının suratına tükürebiliyordu. Eminim ki sizi de aşağılardı. Benim gibi değil...

Yorulmuş bir halde gülümsemeye çalıştım. Beklediğimin tersine, Lazare sözlerimi gözlerini kaçırmadan dinledi; ilgisiz bir tavır takınmıştı. Devam ettim:

- Şimdi, sonuna kadar gitsem daha iyi olacak... Eğer isterseniz her şeyi anlatabilirim Prüm'de bir ara, nekrofil olduğum için Dirty ile beraberken iktidarsız olduğumu düşündüm...

- Ne demek istiyorsunuz?

- Tuhaf bir şey söylemedim.

- Anlamıyorum...

- Nekrofil ne demek biliyorsunuz.

- Neden benimle alay ediyorsunuz?

Sabırsızlanıyordum.

- Sizinle alay etmiyorum.

- Ne demek?

- Pek bir şey değil.

Küstahça bir çocukluk yapmışçasına kızarmıştı Lazare.

- Denediniz mi? diye karşılık verdi.

- Hayır. Hiç o kadar ileri gitmedim. Başımdan tek bir olay geçti; bir akşam, yeni ölmüş olan yaşlı bir kadının dairesinin önünden geçiyordum; herhangi bir kadın gibi yatağın üzerinde, iki kalın mumun arasında

yatıyordu, kolları iki yana uzanmış, elleri ise birleştirilmemişti. Gece boyunca odada kimse yoktu. O anda farkına vardım.

- Nasıl?

- Sabahın üçüne doğru uyandım. Cesedin bulunduğu odaya gitme fikri geldi aklıma. Korkmuştum, fakat titremem boşunaydı, cesedin önünde duruyordum. Sonunda, pijamamı çıkardım.

- Nereye kadar gittiniz?

- Kımıldamadım, aklımı kaybedecek kadar heyecanlanmıştım; uzaktan geldi, kolayca, bakarak.

- Hala güzel bir kadın mıydı?

- Hayır. Tamamen pörsümüştü.

Lazare'ın sonunda sinirleneceğini düşünüyordum, fakat o, günah çıkartılan bir papaz kadar sakinleşmişti. Sözümü kesmekle yetindi.

- Bu neden iktidarsız olduğunuz konusunda hiçbir şey açıklamıyor.

- Hayır açıklıyor. Ya da en azından, Dirty ile yaşadığım sürece sebebinin bu olduğunu düşünüyordum. Her ne olursa olsun, benim için fahişelerin cesetlere benzer bir çekiciliği var. Bu sırada, kadınların vücudunu pudralayan ve onları iki mumun arasına yatırıp ölü taklidi yaptıran bir adamın hikayesini okumuştum, fakat bu durumda böyle bir şey söz konusu değildi. Dirty'ye ne yapabileceğimizden bahsettiğimde bana sinirlendi...

- Neden Dirty sizin aşkınız için ölü taklidi yapmıyordu? Böylesi küçük bir şeyin onu durduracağını sanmıyorum.

Olayı bu kadar açıkça ele alması beni şaşırtmıştı, dikkatle yüzüne bakıyordum; gülmek istedim:

- Vazgeçmedi. Bir ölü gibi solgundur aslında. Özellikle Prüm'de, neredeyse hastaydı. Hatta bir gün benden katolik bir papaz çağırmamı istedi; ölmek üzere olan birinin dinsel törenini yaşatmak istedi gözlerimin önünde, fakat dayanılır bir soytarılık değildi bu. Gülünçtü kuşkusuz, fakat özellikle korkunçtu. Dayanacak halimiz kalmamıştı. Bir gece, yatağın üzerinde çıplak yatıyordu, ben de, yine çıplak bir şekilde, yanında ayakta duruyordum. Beni sinirlendirmek istiyor ve cesetlerden bahsediyordu... sonuçsuzca... Yatağın kenarına oturmuş bir halde ağlamaya başladım. Zavallı bir budala olduğumu söyledim ona; yatağın kenarına yığılmıştım. Solgunlaştı; çok korkmuştu... Dişleri takırdamaya başladı. Ona dokundum,

soğuktu. Gözleri beyazlaşmıştı. Korkunç görünüyordu... O anda titredim, sanki kader, bağırmaya zorlamak için bileğimi büküyordu. Öylesine korkmuştum ki, artık ağlamıyordum. Ağzım kurumuştu. Üzerime bir şeyler giydim. Onu kollarımın arasına alıp konuşmak istedim. Tiksinerek itti beni. Gerçekten hastaydı...

Yere kustu. Bütün gece boyunca içmiş olduğumuzu söylemeliyim, viski içmiştik...

- Kuşkusuz, diye sözümü kesti Lazare.

- Neden “kuşkusuz”?

Lazare'a nefretle baktım.

- Bu böyle sonuçlandı, diye devam ettim. O geceden itibaren ona dokunmama bile katlanamadı.

- Sizi terk etti mi?

- Hemen değil. Hatta bir süre daha beraber oturmaya devam ettik. Bana olan sevgisinin azalmadığını söylüyordu; tersine, bana bağlandığını hissediyordu, fakat benden iğreniyordu, karşı konulamaz bir iğrenmeydi bu.

- Bu şartlar altında devam etmesini isteyemezdiniz.

- Hiçbir şey isteyecek durumda değildim, fakat beni terk edeceği fikri beni çıldırtıyordu. Öyle bir hale gelmiştik ki, bizi bir odada gören ilk kişi, o odada bir ölü olduğunu düşünürdü. Tek kelime etmeden gidip geliyorduk. Zaman zaman, pek seyrek olarak, birbirimize uzun uzun bakıyorduk. Bu daha fazla nasıl devam edebilirdi?

- Fakat nasıl ayrıldınız?

- Bir gün bana gitmesi gerektiğini söyledi. Nereye gittiğini söylemek istemiyordu. Ona eşlik edip edemeyeceğimi sordum. Belki, diye yanıtladı. Viyana'ya kadar beraber gittik. Viyana'da, otele gitmek için bir arabaya bindik. Araba durduğunda, oda işini halletmemi ve onu lobide beklememi söyledi. Daha önce postaneye gitmesi gerekiyordu. Valizleri aldırdım ve araba onda kaldı. Tek kelime etmeden gitti; aklını kaçırdığını düşünüyordum. Viyana'ya gitmeyi çok uzun süredir bekliyorduk ve mektuplarımı alması için ona pasaportumu vermiştim. Ayrıca, sahip olduğumuz bütün para onun çantasındaydı. Lobide üç saat bekledim. Öğleden sonraydı. O gün kuvvetli bir rüzgar vardı, hava çok basıktı, o kadar

sıcaktı ki nefes alınamıyordu. Geri gelmeyeceği kesinleşmişti ve o an, ölümün bana yaklaştığını hissettim.

Bu sefer, bana bakmakta olan Lazare heyecanlanmıştı. Sustum, kendiliğinden, insanca, daha sonra ne olduğunu sordu bana.

- Bütün bavulların ve iki yatağın bulunduğu odaya gittim, diye devam ettim. Ölümün beynime yerleşmiş olduğu söyleyebilirim... odada ne yaptığımı artık hatırlamıyorum bile... Bir ara, pencereye gittim ve açtım: Rüzgar şiddetli bir gürültü yapıyor ve fırtına yaklaşıyordu. Sokakta, hemen benim önümde, çok uzun siyah bir bayrak vardı. En azından sekiz on metre uzunluğundaydı. Yarısı rüzgardan kopmuştu; kanat çırpar görünümü vardı. Düşmüyordu, fakat büyük bir gürültü çıkararak dam yüksekliğinde rüzgarla savruluyor ve bulutların içine akan bir mürekkep seli gibi, düzensiz şekillere girerek açılıp kapanıyordu. Olay hikayeme yabancı gibi görünüyordu, fakat sanki bir kese mürekkep başımın içine yayılıyordu ve o gün, daha fazla gecikmeden öleceğimden emindim; daha aşağıya baktım, fakat alt katta bir balkon vardı. Perdenin kordonunu boynuma geçirdim. Sağlam görünüyordu; bir sandalyenin üzerine çıktım ve kordonu bağladım, daha sonra yaptığıma bir anlam vermeye çalıştım. Bir ayak darbesiyle sandalyeyi ittikten sonra geri dönmeyi isteyip istemeyeceğimi bilmiyordum. İpi çözdüm ve sandalyeden indim. Halının üzerine ölü gibi düştüm. Daha fazla dayanamadığını için ağladım... Sonunda, ayağa kalktım; kafamın kazan gibi olduğunu hatırlıyorum. Anlamsızca soğukkanlıydım, aynı zamanda da delirdiğimi hissediyordum. Yazgımla yüzleşmek için ayağa kalktım. Tekrar pencereye geldim; siyah bayrak hâlâ duruyordu, fakat bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktaydı; hava kararmıştı, şimşek seslerini büyük bir gök gürültüsü izledi...

Bütün bunların Lazare için bir anlamı yoktu artık.

- Siyah bayrak nereden geliyordu? diye sordu.

Onun canını sıkmak istiyordum, kendini beğenmiş biri gibi konuşmaktan utanıyordum belki de; ona gülerek cevap verdim:

- Don Juan geldiğinde yemek masasının üzerine örtülen siyah örtünün hikayesini biliyor musunuz?

- Bunun bayrakla ne ilgisi var?

- Hiçbir ilgisi yok, sadece masa örtüsü de siyahtı... Bayrak, Dollfuss’un ölümü onuruna çekilmişti.

- Cinayetin olduğu sırada Viyana'da mıydınız?

- Hayır, Prüm'deydim, fakat ertesi gün Viyana'ya geldim.

- Olay yerinde olmak sizi heyecanlandırmış olmalı.

- Hayır. (Çirkinliğin acaip bir görünüm kazandırdığı bu kız, aralıksız saptamalarıyla beni korkutuyordu.) Zaten bu yüzden savaş çıkmış olsaydı, aklımdan geçenlere cevap vermiş olurdu.

- Fakat aklınızdan geçen bir şeye savaş nasıl cevap verebilir? Savaşın çıkması sizi mutlu eder miydi?

- Neden olmasın?

- Savaşın ardından bir ihtilalin gelebileceğini düşünür muydunuz?

- Ben savaştan bahsediyorum, ardından geleceklerden değil.

Ne söylersem söyleyeyim, bundan daha fazla sarsamazdım onu.

Anaç Gövdeler

1

Lazare'la eskisi kadar sık görüşmüyordum.

Varlığım gitgide daha eğri büğrü bir seyir almaktaydı. Orda burda kafa çekiyor, amaçsızca yürüyor ve sonunda eve dönmek için bir taksiye biniyordum; taksinin en köşesinde otururken, kaybolmuş Dirty'yi düşünüyor ve ağlıyordum. Artık acı çekmiyordum, en küçük bir kaygı bile duymuyordum, sadece kafamda mutlak bir aptallık hissediyordum, hiç bitmeyecek bir çocukluk gibi. Kaderi kışkırtmak istediğim zamanlarda hayal edebildiğim çılgınlıklara - sahip olduğum alaycılık ve cesareti düşününce - şaşıyordum; bütün bunlardan bana kalan tek izlenim, belki çok dokunaklı, fakat her ne olursa olsun gülünç bir budala olduğumdu.

Hala Lazare'ı düşünüyordum ve her defasında irkiliyordum; bıkkınlığım sayesinde, Viyana'da beni korkutan siyah bayrağa benzer bir anlam kazanmıştı. Savaş üzerine yaptığımız sevimsiz konuşma sonrasında, uğursuz kehanetlerini sadece kendi varlığıma yönelik bir tehdit olarak değil, bütün dünyaya yönelik genel bir tehdit olarak görüyordum... Olası bir savaşla Lazare arasındaki ilişkiyi doğrulayabilecek bir gerçeğin var olmadığı kuşkusuzdu, ki tam tersine ölümle ilgili her şeyin korku verdiğini öne sürerdi Lazare; buna rağmen baştan başa kendisi, kesik kesik ve uyurgezer yürüyüşü, ses tonu, etrafına bir tür sessizlik yayabilme yeteneği, doymak bilmeyen özverisi, ölümle varmış olduğu bir anlaşma izlenimi bırakmaktaydı. Böylesine bir varlığın sadece mutsuzluğa adanmış bir dünya ve erkekler için anlamı olabilirdi. Bir gün, beynimdeki sis aralandı ve onunla paylaştığım ortak bütün saplantılardan kurtulmaya karar verdim. Bu beklenmedik ayıklama, hayatımın geri kalanıyla aynı derece gülünçtü...

Bu karar ve onu neşeyle uygulamanın şevkiyle, yürüyerek bulunduğum yerden çıktım. Uzun bir yürüyüş sonunda, kafe Flore'un terasına attım

kendimi. Pek iyi tanımadığım birkaç insanın masasına oturdum. Nezaketsiz davrandığımı düşünmeme rağmen, kalkmıyordum. Herkes, büyük bir ciddiyetle, başlarından geçen ve bilinmesi *yararlı* konulardan bahsediyordu. Güvenilmez bir gerçeklik ve boş bir kafaya sahip oldukları görünümünü vermekteydiler bana. Bir saat boyunca birkaç kelimeden başka laf etmeden oturdum yanlarında. Daha sonra, Montparnasse Bulvarında, garın sağ kolunda kalan bir restorana gittim; orada, terasta, isteyebileceğim en güzel şeyleri yedim ve çok fazla kırmızı şarap içtim. Yemeğim bittiğinde çok geç olmuştu, fakat o sıra, anne ve oğlundan oluşan bir çift geldi. Anne yaşlı değildi, hâlâ çekici ve inceydi, sevimli bir laubalilik vardı hareketlerinde; bunların herhangi bir ilginç yanı yoktu, fakat Lazare'ı düşündüğüm zaman, bu kadın zengin olduğu kadar göze de hoş görünüyordu. Gri flanelden çok şık bir takım giymiş olan, neredeyse sessiz ve çok genç oğlu kadının önünde duruyordu. Bir kahve istedim ve sigara içmeye başladım. Bir hırıltı gibi uzayan oldukça acı bir çığlık duymak keyfimi kaçırdı; terasın kenarını oluşturan küçük ağaçların dibinde, tam olarak, bakmakta olduğum çiftin masasının altında, bir kedi başka bir kedinin boğazına atlamıştı. Ayağa kalkan genç anne şiddetli bir çığlık attı; solgunlaşmıştı. Sesin insanlardan değil fakat kedilerden kaynaklandığını anlaması uzun sürmedi ve gülmeye başladı (gülünç değil, fakat basitti). Garsonlar ve patron terasa geldiler. Diğerleriyle beraberken saldırgan olan bu kedinin tanıdık bir kedi olduğunu söylerken gülüyorlardı. Ben de gülüyordum onlarla beraber.

Daha sonra, keyifli olduğumu düşünerek restoranı terk ettim, fakat ıssız bir sokakta nereye gittiğimi bilmeden yürürken ağlamaya başladım. Ağlamama engel olamıyordum; çok uzun süre yürüdüm, sonunda oturduğum sokağa kadar gelmiştim. O sırada hâlâ ağlıyordum. Hemen önümde, üç genç kız ve iki delikanlı gürültü çıkararak kahkahalarla gülüyorlardı; kızlar güzel değildiler, fakat hafif ve tahrik edici oldukları şüphesizdi. Ağlamayı kestim ve onları kapıma kadar yavaşça izledim; bu gürültü patırtı beni o derece kışkırttı ki, eve girmek yerine tereddütsüz geri döndüm. Bir taksi durdurdum ve beni Tabarin balosuna götürmesini söyledim. İçeri girdiğimde, pistte yarı çıplak birçok dansçı vardı; kızların çoğu güzel ve diriydi. Pistin kenarında bir yere oturdum (başka bir yere oturmayı kabul etmemiştim), fakat salon ağzına kadar doluydu ve üzerinde sandalyemin bulunduğu zemin yükseltilmişti; bu yüzden sandalye düştü düşecek bir haldeydi; bir anda dengemi kaybedip, dans eden çıplak kızların arasına düşebilirmişim gibi geliyordu. Kızarmıştım, çok sıcaktı, çoktan

ıslanmış olan bir mendille yüzümdeki teri silmem gerekiyordu ve içki bardağımı masadan alıp ağzıma götürmek çok zordu. Bu gülünç durumda, sallantılı bir dengede olan varlığım mutsuzluk simgesi halini almıştı; bunun tam tersine, ışığa boğulmuş pistin üzerindeki dansçılar, erişilmez bir mutluluk simgesiydiler.

Dansçılardan biri diğerlerinden daha narin ve güzeldi; ona görkem veren gece elbisesinin içinde, bir tanrıçayı andıran gülümsemesiyle ilerliyordu. Dansın sonunda tamamen çıplak kaldı, fakat, inanılmaz bir zariflik ve incelik sergilemekteydi o anda; projektörlerin ölgün mor ışığı altında, sedef gibi parlak uzun vücudu heyecan uyandırıcı solgunlukta bir tansık halini alıyordu. Çıplak gerisine küçük bir çocuk hayranlığı ile bakıyordum; o kadar güzeldi ki, sanki hayatım boyunca hiçbir zaman bu denli saf, bu denli *gerçeklikten* uzak bir şey görmemiştim. Kopçaları çözülmüş elbise oyunu ikinci defa tekrarlandığında, o derece soluğum kesildi ki, boşalmış bir halde kendimi sandalyemin üzerinde zor tuttum. Salonu terk ettim. Aylak aylak dolaşıyordum, bir kafeden bir sokağa, bir sokaktan bir gece otobüsüne; hiç niyetim olmadığı halde otobüsten indim ve Sphynx'e girdim. Bu salona girer girmez sunulan kızların her birini sırayla istiyordum; odaya çıkma fikri yoktu kafamda; gerçekdışı bir ışık beni sürekli rahatsız ediyordu. Daha sonra Dome’a gittim, gücüm gitgide azalıyordu. Hafif bir şampanya eşliğinde kızarmış sosis yedim. Oldukça kötü olmasına rağmen, kendime gelmemi sağladı. Bu geç saatte, böylesi alçaltıcı bir yerde, ahlaksız adamlardan, yaşlı ve çirkin kadınlardan başka kimseler yoktu. Daha sonra, taburede oturmuş, hırıldayarak barmenle fısıldaşan pek güzel denemeyecek basit bir kadının bulunduğu bara girdim. Bir taksi durdurdum ve bu defa beni evime götürmesini söyledim. Sabahın dördünü geçiyordu, fakat, yatmak ve uyumak yerine, bütün kapılar açık bir halde, daktiloda rapor yazdım.

Hatır için benimle oturan kayınvalidem (karımın yokluğunda evle ilgileniyordu) uyandı. Yatağından bana seslendi ve kapısından, dairenin bir ucundan diğer ucuna bağırdı:

- Henri... Saat onbire doğru Edith Brigton'dan aradı; sizi bulamadığı için çok üzüldü.

Gerçekten de Edith'in mektubu bir önceki günden beri cebimdeydi. Bu akşam beni ondan sonra arayacağını söylüyordu ve bunu unutmuş olmak

için alçak olmam gerekirdi. Üstelik kapımın önüne kadar geldikten sonra geri dönmüştüm! Daha iğrenç bir şey düşünemiyordum. Utanılacak bir şekilde terk ettiğim karım, merak ettiği için beni İngiltere'den arıyordu; bu sırada ben, onu unutarak, düşkünlüğümü ve sersemliğimi berbat yerlerde sürüklüyordum. Acı çekmem dahil her şey yanlıştı. Elimden geldiğince ağlamaya başladım; hıçkırıklarımın ne başı vardı ne sonu.

Boşluk devam ediyordu. Kafayı çekip ağlayan bir budalaya dönmüştüm gülünç şekilde. Unutulmuş bir insan müsveddesi olma duygusundan kurtulmanın tek yolu, içki üstüne içki içmekti. Sağlığımın tükeneceğini ve hatta yaşama nedenim olmayan bir hayatın sonuna geleceğimi umut ediyordum. Alkolün beni öldüreceğini düşünüyordum, fakat kesin bir fikrim yoktu. Belki içmeye devam edecek ve dolayısıyla ölecektim; ya da artık içmeyecektim... Şimdilik hiçbir şeyin önemi yoktu.

2

Francis'in yerinin önünde taksiden oldukça sarhoş bir halde indim. Sessizce, birkaç arkadaşın yanına oturdum. Arkadaşlarla beraber olmak iyi geliyordu, megolomaniden uzaklaştırıyordu beni. İçmiş olan tek ben değildim. Şoförlere ait olan bir restorana akşam yemeğine gittik; sadece üç kadın vardı. Masa kısa bir süre sonra boş ya da yarı boş kırmızı şarap şişeleriyle doldu.

Yanımda oturan kadının adı Xenie idi. Yemeğin sonunda, bana taşradan geldiğini ve geceyi geçirdiği evin tuvaletinde, ortasında bir sineğin boğulduğu beyazımsı bir sıvıyla dolu bir oturak gördüğünü söyledi; bunları anlatma nedeni, benim kremalı yürek yiyor olmam ve sütün renginin onu tiksindirmiş olmasıydı. Domuz sucuğu yiyordu ve bardağına koyduğum kırmızı şarabın hepsini içiyordu. Domuz parçalarını bir köy kızı gibi yutuyordu, fakat bu sadece gösterişti. İşsiz güçsüz ve çok zengin bir kızdı aslında. Tabağının önünde, yanında taşıdığı yeşil kapaklı avangard bir dergi gördüm. Dergiyi karıştırırken, bir taşra papazının pis bir herifin kalbini dirgenle çıkardığını anlatan bir cümleye rastladım. İyice sarhoş olmuştum ve oturağın içinde boğulan sineğin görüntüsü Xenie'nin yüzüyle karışıyordu. Xenie solgundu, boynunda sinek ayaklarını andıran çirkin saç tutamları vardı. Beyaz deri eldivenleri, kağıt masa örtüsünün üzerindeki ekmek kırıntıları ve kırmızı şarap lekelerinin yanında tertemizdiler. Sağ elimde bir çatal saklıyordum, bu elimi yavaşça Xenie'nin uyluğuna doğru uzattım.

O sırada, sarhoştum, sesim titriyordu ve yaptığım soytarılıktan başka bir şey değildi.

- Diri bir yüreğin var... dedim ona.

Birdenbire gülmeye başladım. Düşünüyordum (sanki herhangi bir gülünç tarafı varmış gibi): kremalı yürek... Kusmak istiyordum.

Kuşkusuz bunalmıştı, fakat hiç kızmadan, uysal bir şekilde cevap verdi:

- Sizi hayal kırıklığına uğratacağım ama doğru. Henüz çok içmedim ve sizi eğlendirmek için yalan söylemek istemiyorum.

- Öyleyse... dedim.

Çatalın dişlerini, elbisenin içinden hoyratça uyluklarına batırdım. Çığlık attı ve benden kaçmak için yaptığı taşkın bir hareketle iki bardak kırmızı şarabı devirdi. Sandalyesini geri itti ve yarayı görmek için eteğini kaldırdı. İç çamaşırı güzeldi, uyluklarının çıplaklığı hoşuma gitti; dişlerden daha sivri olanı derisine geçmişti ve kan akıyordu, fakat önemsiz bir yaraydı. Hızla atıldım; iki dudağımı uyluklarına yapıştırmama ve akıtmış olduğum kanın küçük bir miktarını yutmama engel olacak zamanı olmadı. Biraz şaşırmış olan diğerleri rahatsız bir gülümseme ile bakmaktaydılar... Fakat her ne kadar solgun olursa olsun, Xenie'nin ölçülü bir şekilde ağladığını gördüler. Sandığından daha çok sarhoşlu; ağlamaya devam etli, fakat bu sefer omzumda ağlıyordu. O sırada, devrilmiş olan bardağına kırmızı şarap doldurdum ve ona içirdim.

Aramızdan biri hepimiz adına hesabı ödedi; daha sonra hesap bölüştürüldü, fakat ben Xenie için de ödemekte ısrar ettim (onu sahiplenmek istermişçesine); Fred Payne'e gitmekten bahsedildi. Bütün herkes iki arabaya doluştu. Küçük salonun sıcaklığı bunaltıcıydı; bir defa Xenie'yle dans ettim, daha sonra da hiç görmemiş olduğum kadınlarla. Hava almak için kapının önüne çıkıyordum, bazen birini, bazen bir diğerini -hatta bir seferinde Xenie'yi - komşu barlara viski içmeye sürüklüyordum. Ara sıra içeri giriyordum; sonunda kapının önündeki duvara sırtımı yaslayarak durmaya başladım. Sarhoştum. Geçenleri seyrediyordum. Arkadaşlarımdan birinin neden kemerini çıkarıp elinde tuttuğunu anlamadım. Kemerini istedim. Kemeri ikiye katladım ve sanki vuracakmışım gibi kadınların önünde sallayarak eğlenmeye başladım. Ortalık karanlıktı, artık hiçbir şey görmüyor ve anlamıyordum; geçen kadınlar yanlarında erkek olsa bile etraflarını görmezlikten geliyorlardı. İki kız geldi; kızlardan biri, bir tehdit gibi kalkmış bu kemerin önünde hakaret ederek ve nefretini yüzüme tükürerek bana bakıyordu; katı ve soylu bir yüzü vardı, sarışındı ve gerçekten güzeldi. Tiksinti ile sırtını döndü ve eşikten geçti. Barın etrafında sıkışmış ayyaşların ortasına kadar onu izledim.

- Neden bana kızgınsınız? diye sordum ona kemeri göstererek, yalnızca gülmek içindi. Benimle bir içki için.

Yüzüme bakarak gülüyordu o anda.

- Peki, diye cevap verdi.

Ona aptalca kemer göstermekte olan bu sarhoş çocuğa karşı borçlu duruma düşmek istemiyor gibi bir hali vardı.

- Tutun, diye ekledi.

Elinde yumuşak balmumundan yapılmış çıplak bir kadın tutmaktaydı; bebeğin alt tarafı kağıda sarılıydı; gövdenin üst kısmına usta bir hareketle dikkatlice bastırmaktaydı; daha uygunsuz bir hareket olamazdı. Kendini beğenmiş baştan çıkarıcı tavırları ve soluk teniyle Alman olduğu şüphesizdi; onunla dans ediyordum ve ne olduğunu bile hatırlamadığım şeyler zırvalıyordum. Dansın ortasında hiçbir neden olmadığı halde durdu, ciddi bir tavır takınmıştı ve sabit bir şekilde yüzüme bakıyordu. Gereğinden fazla küstahtı.

- Bakın, dedi.

Ve elbisesini külotlu çorabından daha yukarı kaldırdı: Bacağı, çiçekli jartiyerleri, külotlu çorabı, iç çamaşırı, her şey şatafatlıydı; parmağıyla bana çıplak etini gösteriyordu. Benimle dans etmeye devam etti ve perişan balmumu bebeği hâlâ elinde tutmakta olduğunu fark ettim; bu tür süs eşyaları müzikhol girişlerinde satılır, satıcı “tek dokunuşta yürek oynatır” gibi bir takım kalıplaşmış sözleri kekeler durur... Balmumu yumuşaktı; aynı bir et esnekliği ve tazeliğine sahipti. Benim yanımdan ayrılmadan önce onu bir kez daha salladı ve zenci piyanistin önünde tek başına rumba yapmaya başladı. Bebeğe de kendi dansına benzer, tahrik edici bir dalgalanma vermekteydi; gırtlağı patlarcasına gülen zenci, ona piyanoda eşlik ediyordu; güzel dans ediyordu, etrafındaki insanlar el çırpmaya başladılar. O sırada bebeği kağıt külahtan çıkardı ve kahkahalar atarak piyanonun üzerine fırlattı; bebek, ayrılan bir parçanın çıkardığı küçük bir gürültüyle piyanonun tahtasına düştü; bunun etkisiyle bebeğin bacakları ayrıldı, fakat ayakları kesikti. Küçük kesik pembe baldırlar, iki tarafa açılmış bacaklar sabır taşırdıkları kadar da baştan çıkarıcıydılar. Masanın üzerinde bir bıçak buldum ve pembe baldırın bir kısmını kestim. Geçici arkadaşım bu parçayı elimden kaptı ve ağzımın içine koydu; korkunç bir acı mum tadına sahipti. Tiksinerek yere tükürdüm. Tam anlamıyla sarhoş değildim; eğer bu kızı bir otel odasına kadar takip edecek olursam neler olabileceğini tahmin ediyordum (oldukça az param kalmıştı, oradan sadece meteliğim kalmadan sıyrılabilirdim ve bu durumda her türlü hakaret ve aşağılamaya maruz kalabilirdim).

Kız beni Xenie ve diğerleriyle konuşurken görmüştü; benim onlarla kalmam gerektiğini ve onunla beraber yatamayacağımı düşünmüş olmalı ki, aniden bana hoşçakal dedi ve yok oldu. Az bir süre sonra arkadaşlarım Fred Payne'i terk ettiler ve ben de onları izledim; bir şeyler içmek ve yemek üzere Graff'a gittik. Hiçbir şey söylemeden ve hiçbir şey düşünmeden yerimde oturuyordum, hastalanıyordum. Ellerimin kirli olduğunu ve saçlarımı düzelteceğimi bahane ederek banyoya gittim. Ne yaptığımı bilmiyordum; bir süre sonra "Troppmann" diye bağırdıklarını duyduğumda, uyuklar bir haldeydim. Donumu indirmiş bir halde klozette oturuyordum. Pantalonumu toplayıp dışarı çıktım. Bana seslenen arkadaşım kırkbeş dakikadır ortada olmadığımı söyledi. Diğerlerinin masasına oturdum, fakat, az sonra bana tekrar tuvalete gitmemin daha iyi olacağını söylediler; çok solgun görünüyordum. Geri döndüm ve uzun bir süre kustum. Daha sonra herkes eve dönmeye karar verdi (saat çoktan sabahın dördü olmuştu). Beni bir arabanın arka bagajında eve götürdüler.

Ertesi gün (pazardı), hâlâ hastaydım ve sanki yaşamaya devam edebilmek için hiçbir olanağım kalmamışçasına, bütün günü dayanılmaz bir uyuşukluk içinde geçirdim. Saat üçe doğru, gidip birilerini görme düşüncesiyle giyindim ve başaramama rağmen, normal bir adama benzemeye gayret ettim. Yatmak üzere eve erken döndüm; ateşim vardı ve burnumda, çok kusmaktan kaynaklanan bir rahatsızlık hissetmekteydim; dahası, elbiselerim yağmurda sırılsıklam olmuştu ve soğuk almıştım.

3

Rahatsız bir şekilde uyudum. Bütün gece boyunca birbirini izleyen kâbuslar ve korkunç rüyalar sonunda yorgun düştüm. Uyandığımda her zamankinden daha hastaydım. Görmüş olduğum rüyayı hatırlıyordum: Bir salonun girişinde, sütunları ve tavanlığı olan bir yatağın, bir çeşit tekerleksiz cenaze arabasının önünde duruyordum; bu yatak ya da cenaze arabası, geçen akşam beraber olduğum arkadaşlarıma benzeyen kadın ve erkeklerle çevriliydi. Büyük salon bir tiyatro salonuydu şüphesiz, bu kadın ve erkekler de oyunculardı ya da beklemesi korku veren bu derece olağanüstü bir gösterinin yönetmeniydiler... Ben, uzakta, seyircilerin sahneye baktığı gibi, yatağın bulunduğu salona bakan bir tür boş ve harap kulvarın köşesinde duruyordum. Beklenen gösteri şaşırtıcı ve aşırı mizahi olmalıydı; gerçek bir cesedin ortaya çıkmasını bekliyorduk. O sırada, tavanlıklı yatağın ortasında bir tabut durduğunu fark ettim; tabutun üst kapağı bir tiyatro perdesi ya da satranç kutusu kapağı gibi sessizce kayarak yok oldu; fakat ortaya çıkan şey korkunç değildi. Ceset, tarif edilemeyen bir maddeden oluşmaktaydı; kusursuz dirilikte pembe balmumu; bu bana sarışın kızın ayakları kesik bebeğini hatırlattı, hayatım boyunca daha çekici bir şeye rastlamamıştım; hoşnut bir şekilde sessiz kalan asistanların şeytansı anlayış biçimlerine hitap etmekteydi bu görüntü; kurbanı bilinmeyen tuhaf ve acımasız bir oyun sergilenmişti. Bir süre sonra, kaygı verici olduğu kadar da baştan çıkarıcı bu pembe nesne kayda değer bir boyutta genişledi; toprak sarısı ya da pembe damarlı beyaz mermere yontulmuş dev bir ceset görünümünü aldı. Bu cesedin başı çok büyük bir kısrak kafatasıydı; gövdesi ise balık kılçığından ya da düz çizgi halinde gerilmiş dişsiz dev bir alt çeneden oluşmaktaydı; bu omurganın devamı, aynı bir insanınki gibi, bacaklardan oluşmaktaydı; ayakları yoktu, uzun ve boğumlu parçalardan oluşan at ayaklarıydı bunlar. Gülünç ve çirkin olan bu nesne, bir bütün olarak mermer Yunan heykellerini andırıyordu; kafatası, üzerinde atların kafasına konan hasır şapkalara benzer bir şapka bulunan askeri bir başlıkla kaplıydı. Sıkıntı içinde mi olmalıydım yoksa gülmeli miydim bilemiyordum ve çok açık bir şekilde anlaşıldı ki, eğer gülseydim, bu heykel, bu ceset çok tehlikeli bir şaka halini alacaktı. Fakat eğer titreseydim, beni parçalara ayırmak için üzerime atlayacaktı. Hiçbir şey anlayamıyordum: Yatmakta olan kadavra, zırhlar içindeki giysisi ve başlığıyla ayağa dikilmiş saldırgan

bir Minerva'ya dönüştü; bu Minerva da mermerden yapılmıştı, fakat deli bir kadın gibi hareket etmekteydi. Hoşuma giden, fakat bununla beraber beni şaşırtan bu şakayı şiddetli bir şekilde sürdürüyordu. Salonun dibinde yoğun bir gülüşme vardı, fakat kimse gülmüyordu. Minerva mermer bir palayla ortalıkta dönmeye başladı; yaptığı her şey ölümü çağrıştırıyordu; silahının Araplara özgü şekli, olayların geçtiği yeri gösteriyordu; beyaz, soluk mermerden yapılmış anıtların bulunduğu bir mezarlık. Dev gibiydi. Onu ciddiye alıp almamak gerektiğini bilmek imkansızdı; gitgide daha anlaşılmaz bir hal alıyordu. O sırada, hareket ettiği salondan inip, benim ürkerek durduğum aralığa gelmesi söz konusu bile değildi. iyice küçülmüştüm ve beni fark ettiğinde, korktuğumu anladı. Korkum onu etkilemişti; gülünç bir halde çılgınca hareket ediyordu. Birdenbire aşağıya indi ve ölümcül silahını daha delice bir güçle savurmaya başladı. Sonuca ulaşmak üzereydi; korkudan donup kalmıştım.

Bu rüyada, deli ve aynı zamanda da ölü olan Dirty'nin, *Komutan* heykelinin kıyafetine büründüğünü ve bu sayede tanınmaz bir hal alarak, beni yok etmek için üzerime atlayacağını anlamam uzun sürmedi.

4

Tamamen hastalanmadan önce, hayatım baştan sona anormal bir sanılgıydı. Kendimdeydim, fakat kötü bir rüya görürcesine her şey gözlerimin önünden hızla geçip gitmekteydi. Fred Payne'de geçerdiğimiz akşamdan sonra, beni normal hayatıma döndürebilecek birkaç arkadaşa rastlamak umuduyla öğleden sonra dışarı çıktım. Gidip Lazare'ı görme fikri geldi aklıma. Kendimi çok kötü hissediyordum. Fakat umduğumun tersine, bu karşılaşma geçen akşam gördüğüm rüyadan daha bunaltıcı bir kabusa dönüştü.

Bir pazar öğleden sonrasıydı. Sıcak ve bunaltıcı bir hava vardı. Turenne Sokağında, gördüğümde bu kötü raslantıya engel olmam gerektiğini düşündüren adamla paylaştığı dairede buldum Lazare'ı... Bu kocaman adam çok acı bir şekilde Landru'nun herkesçe sevilen halini andırıyordu. Büyük ayakları ve cılız vücuduna çok fazla geniş gelen açık gri bir ceketi vardı. Ceketin kumaşının bazı yerleri yanmış ve renk atmıştı; ceketinden daha koyu renkteki eskilikten parlamış pantalonu o kadar bol geliyordu ki yerleri süpürüyordu. Eşsiz bir kibarlığa sahipti. Landru gibi koyu kestane güzel bir sakalı vardı ve kafası keldi. Seçilmiş sözcüklerle hızlı bir şekilde konuşuyordu.

Odaya girdiğimde, bulutlu bir gökyüzü zemini üzerinde gölgesi belirmekteydi; pencerenin önünde ayakta duruyordu. Çok büyük bir adamdı. Lazare bizi tanıştırırken onun üvey babası olduğunu söyledi (Lazare gibi Yahudi ırkından değildi; annesinin ikinci evliliği olmalıydı). Adı Antoine Melou'ydu. Bir taşra lisesinde felsefe öğretmeniydi.

Odanın kapısı arkamdan kapanıp tuzağa düşmüşçesine oturmak durumunda kaldığım ve bu iki insanla yüzyüze geldiğimde her zamankinden daha rahatsız edici bir kalp ağrısı ve yorgunluk hissettim; kendimi tanıtırken aynı zamanda da yavaş yavaş direnme gücümü kaybediyordum. Lazare bana birçok kez üvey babasından bahsetmişti ve harfi harfine düşünsel etkinlik gösterme açısından bakıldığında, hayatı boyunca rastladığı en zeki ve en aydın insan olduğunu söylemişti. Varlığından korkunç derece rahatsızdım.Yarı delirmiş bir şekilde hastaydım, ve konuşmak yerine ağzını kocaman açsaydı şaşırmazdım; hiçbir kelime etmeden salyasını sakallarından akıtacağını düşünüyordum...

Lazare habersiz gelişimden rahatsız olmuştu, fakat üvey baba için aynı durum söz konusu değildi: Tanışma faslı daha yeni bitmişti ki (bu süre boyunca bir tek kelime bile etmeden hareketsiz durdu), yarı kırık bir koltuğa oturur oturmaz konuşmaya başladı:

- itiraf etmeliyim ki bayım, beni kafa karışıklığının derinliklerine sürükleyen bu tartışmadan sizi haberdar etmek oldukça hoşuma gidecek. :.

Lazare, ölçülü dalgın sesiyle onu durdurmayı denedi:

- Sevgili babacığım, böylesi bir tartışmanın çıkış yolu olmadığını düşünmeyin, ve... Troppmann'ı sıkmaya gerek yok. Yorgun bir hali var.

Başım öne eğik, gözlerim yerde ayaklarıma dikilmiş bir halde duruyordum.

- Önemli değil, dedim. En azından konunun ne olduğunu söyleyin... İknadan uzak, neredeyse fısıldar gibi konuşuyordum.

- İşte, diye başladı Bay Melou, üvey kızım birkaç aydan bu yana onu tamamıyla tüketen derin düşüncelerin sonucunu açıkladı bana. Bana kalırsa zorluk, kızımın, gözümüzün önünde gelişen olayların neden olduğu hikayenin, içinde bulunduğu çıkmazı çözümlemek için kullandığı çok zekice ve yine benim mütevazi düşüncem doğrultusunda, ikna yeteneğine sahip kanıtlardan kaynaklanmamakta...

Bu tatlı ve ince ses aşırı bir kibarlıkla süzülmekteydi. Dinlemiyordum bile; ne söyleyeceğini şimdiden biliyordum. Sakalı, teninin pis görünümü ve cümlelerini vurgulamak için kalkan büyük elleriyle mükemmel bir uyum içinde olan bağırsak rengindeki dudaklarından rahatsız olmuştum. Sosyalist umutların çöktüğü konusunda Lazare'la uzlaşmaya vardığını anladım. Düşünmeye başladım; işte buna diyecek yok, iki şapşal, yıkılmış sosyalist umutlar... gerçekten hastayım...

Bay Melou, bu kötü dönemde aydın toplumlarda kendini gösteren “korku verici ikilem”i öğretmenlere özgü bir ses tonuyla açıklamaya devam ediyordu (ona göre, entelektüellerin bugün yaşıyor olmaları kendileri adına bir talihsizlikti). Kelimeleri, alnını gayretle buruşturarak telaffuz ediyordu:

- Sessiz bir şekilde çekilmeli miyiz? Ya da tam tersine, son işçi direnişlerine destek olarak kendimizi acımasız ve gereksiz bir ölüme mi mahkum etmeliyiz?

Birkaç dakika, gözlerini havada duran eline dikerek sessiz kaldı.

- Louise kahramanca bir çözüm yoluna gitmek istiyor, diye cümlesini tamamladı. İşçi sınıfının özgürleşme hareketine sağlanan olanaklar hakkında sizin ne düşündüğünüzü bilemem bayım. Bu sorunu ortaya koymama izin verin... şimdilik (bu sözler üzerine ince bir gülümsemeyle yüzüme baktı; uzun bir süre sustu; daha iyi görmek amacıyla hafif geri çekilen bir terziyi andırıyordu)... boşlukta, evet, bunu şimdi söylemek lazım (ellerini birleştirdi ve çok hafifçe birbirine sürttü), boşlukta... Kendimizi keyfi bir meselenin verileri önünde bulmuş gibiyiz. Gerçek verilere aldırmaksızın, bir ABCD dikdörtgeni yaratma hakkına her zaman sahibiz... Eğer isterseniz bugünkü durumu şu şekilde dile getirelim: kaçınılmaz bir şekilde yok olmaya mahkum edilmiş bir işçi sınıfı...

Bütün bunları dinliyordum; yok olmaya mahkum edilmiş bir işçi sınıfı... Çok fazla dalgındım. Kalkmayı ve kapıyı çarparak gitmeyi bile düşünemiyordum. Sersemleşmiş bir halde Lazare'a bakıyordum. Lazare başka bir koltukta oturuyordu, sessiz olmakla beraber dikkatli bir hali vardı, başı önde, çenesi elinde, dirseği dizinin üzerindeydi. Üvey babası kadar iğrenç olduğu gibi, ondan daha da sıkıcıydı. Hiç hareket etmeden onun sözünü kesti:

- “Politik açıdan yok olmaya hazır,” demek istiyorsunuz şüphesiz...

Dev kukla kahkahayı bastı. Kıkırdıyordu. Seve seve kabul etti:

- Muhakkak! Hepsinin bedenen yok olmalarını ileri sürmüyorum...

- Bu beni neden ilgilendirsin? demekten kendimi alıkoyamadım.

- Sanırım pek iyi açıklayamadım, bayım...

Lazare bıkkın bir sesle araya girdi:

- Size yoldaş demediği için onu bağışlayın, fakat üvey babam meslektaşlarıyla felsefi tartışmalar yapmaya alışmıştır...

Bay Melou oldukça soğukkanlıydı. Konuşmaya devam etti, işemek istiyordum (dizlerimi sallamaya başlamıştım bile):

- Değersiz ve önemini yitirmiş bir meseleyle yüzyüze olduğumuzu belirtmem gerekir ki ilk bakışta özü anlaşılmayan bu meselenin sonuçları, sizinki gibi böylesi sivri, böylesi meraklı bir zekadan kaçamaz...

Lazare'a döndüm ve ona:

- Beni bağışlayın, fakat tuvaletin yerini sormak zorundayım... dedim.

Anlamadığı için bir süre durakladı, daha sonra ayağa kalktı ve bana kapıyı gösterdi. Uzun bir süre işedim, ardından kusabileceğimi düşündüm, iki parmağımı boğazıma sokarak ve korkunç bir gürültüyle öksürerek gereksiz çaba sarfettim. Yine de bu beni biraz olsun rahatlattı, diğer ikisinin bulunduğu odaya döndüm. Oldukça rahatsız bir şekilde ayakta duruyordum ve derhal konuşmaya başladım:

- Meseleniz hakkında düşündüm, fakat daha önce size sormak istediğim bir soru var.

Yüz ifadelerinin değişiminden - her ne kadar afallamış görünseler de - “iki arkadaşımın” beni dikkatle dinleyecekleri belli oluyordu:

- Sanırım ateşim var (gerçekten de yanmakta olan elimi Lazare'a uzattım).

Lazare bıkkınlıkla evet diye cevapladı, eve dönüp yatmalısınız.

- Her şeye rağmen öğrenmek istediğim bir şey var: Eğer işçi sınıfı boku yemişse, neden hâlâ komünist... ya da... sosyalistsiniz?... ya da her neyse...

Sabit bir biçimde bana baktılar, daha sonra da birbirlerine. Sonunda Lazare cevap verdi. Onu güçlükle duydum:

- Ne olursa olsun, ezilenin yanında olmalıyız.

Elbette!... O bir Hıristiyan, diye düşündüm... Ve ben, buraya geliyorum... Kendimde değildim, utançtan yerin dibine girmiştim...

- Neyin uğruna bu “gereklilik”? Nereye varmak için?

- İnsan her zaman ruhunu kurtarabilir diye fısıldadı Lazare.

Hareket etmeden, hatta gözlerini bile kaldırmadan tamamladı cümlesini. Sarsılmaz bir inanç izlenimi bırakıyordu bende.

Solgunlaştığımı hissediyordum; yeniden midem bulanmaya başlamıştı... Fakat ısrarla devam ediyordum:

- Ya siz, bayım, diye sordum.

- Ah... diye cevap verdi bay Melou, zayıf parmaklarını seyre dalmış bir halde, şaşkınlığınızı çok iyi anlıyorum. Ben de sizin kadar şaşkınım, son de-re-ce- şaşkın...

O kadar ki... kısacası, birkaç kelime ile sorunun hesapla olmayan bir yanını ortaya çıkardınız... Ah, ah! (uzun sakalının altından gülümsedi) işte

son de-re-ce ilginç olan da bu. Gerçekten de, sevgili çocuğum, neden hâlâ sosyalist... ya da komünistiz?... Evet, neden?...

Beklenmedik derin bir düşünceye dalmış hali vardı. Küçük kafası ve uzun sakalı yavaş yavaş dev gövdesinden aşağı doğru düşmeye başladı. Kemikli dizleri gözüme çarptı. Rahatsız edici bir sessizlikten sonra, uçsuz bucaksız kollarını açtı ve üzgünce yukarı kaldırdı:

- Olaylar bu noktaya geldi, fırtınaya karşı toprağını süren köylüye benziyoruz. Başı önünde geçecek tarlasının önünden... Dolunun kaçınılmaz olduğunu bilecek...............

- Böylece... vakit geldiğinde... ürününün önünde duracak, ve şimdi benim yaptığım gibi (bu saçma ve gülünç insan, bir anda zekice konuşmaya başladı, ince ve narin sesi soğuk bir ifade kazanmıştı) kollarını gökyüzüne doğru kaldıracak sadece... yıldırım çarpmasını beklerken... onu ve kollarını...

Bu sözlerinin üzerine, kendi kollarını indirdi. Korkunç bir umutsuzluğun kusursuz bir görüntüsüydü.

Onu anlamıştım. Eğer gitmeyecek olursam, tekrar ağlamaya başlayacaktım; bana da bulaşmış olacak ki, yılgın bir selam ve neredeyse kısık bir sesle orayı terk ettim:

- Hoşçakal Lazare.

Ve ardından, sesimdeki engellenemez bir cana yakınlıkla:

- Hoşçakalın bayım.

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu, fakat ne şapkam ne de paltom vardı. Yolun fazla uzun olmadığını döşündüm. Yağmurdan sırıl sıklam olmuş saçlarım ve elbiselerimle neredeyse bir saat boyunca yürüdüm; kendime engel olamıyordum.

5

Tuhaf bir gerçekliğe yaptığım bu kısa süreli yolculuğu ertesi gün hatırlamıyordum bile. Allak bullak bir halde uyandım. Rüyada yaşadığım korku beni altüst etmişti ve bitkindim ve ateşler içinde yatıyordum... Kayınvalidemin başucuma koyduğu kahvaltıya dokunmadım. Kusma isteğim devam ediyordu. Neredeyse iki geceden beri geçmemişti. Bir şişe kötü şampanya aldırdım. Buz koyarak bir bardak içtim; birkaç dakika sonra, kusmak için yataktan kalktım. Kustuktan sonra tekrar yattım, biraz rahatlamıştım, fakat bulantının tekrar başlaması uzun sürmedi. Engel olamadığım bir titreme başladı, dişlerim tıkırdıyordu; açıkça hastaydım ve çok kötü bir şekilde acı çekiyordum. Tekrar korkunç bir uykuya daldım; tamamen belirlenmesi gereken her şey kopmaya başladı, karışık, çirkin ve şekilsiz şeyler; hiçbir çarem yoktu. Varlığım çürümüş bir madde gibi parçalar halinde yok olup gidiyordu... Doktor geldi, beni baştan aşağı yokladı. Sonunda başka bir doktorla beraber gelmeye karar verdi; konuşmasından, yakında ölebileceğimi anladım (korkunç bir şekilde acı çekiyordum, içimde bir şeylerin sıkıştığını hissediyordum ve şiddetli bir şekilde rahatlamaya ihtiyacım vardı; bu yüzden, diğer günlerde olduğu gibi ölmek bile istemiyordum). Yakalandığım grip, akciğerimdeki ciddi rahatsızlık belirtilerinden kaynaklanmaktaydı; farkında olmadan, geçen akşam yağmur altında üşütmüşüm. Üç günü berbat bir halde geçirdim. Kayınvalidem, hizmetçi ve doktorların dışında kimseyi görmüyordum. Dördüncü gün ateşim düşmemişti ve daha kötüleşmiştim. Xenie, hasta olduğumdan habersiz olarak telefon etti; ona odanın dışına çıkmadığımı ve beni görmeye gelebileceğini söyledim. On beş dakika sonra geldi.

Düşündüğümden daha sadeydi: hatta çok sade görünüyordu. Turenne Sokağındaki hayaletlerden sonra, insanca gelmişti gözüme. Onun için bir şişe beyaz şarap istedim ve - ona ve şaraba duyduğum istekten dolayı - onun şarap içmesini seyretmekten zevk duyacağımı, fakat benim sadece haşlanmış sebze suyu ya da portakal suyu içebildiğimi güçlükle anlattım. Şarabı içmekte hiç zorlanmadı. Ona, sarhoş olduğum gece, kendimi çok mutsuz hissettiğim için içmiş olduğumu söyledim.

Bunu o gece anlamış olduğunu söylüyordu.

- Ölmek istercesine içiyordunuz. Bir an önce ölebilmek için. İsterdim ki... fakat içene engel olmayı sevmem, zaten ben de içmiştim.

Gevezeliği beni yoruyordu. Buna rağmen, biraz olsun bu bitkinlikten çıkmaya zorlamıştı beni. Zavallı kızın bu kadar iyi anlamış olması beni şaşırtmıştı, fakat benim için hiçbir şey yapamazdı. Daha sonra hastalıktan kurtulsam bile bu böyleydi. Elini tutup kendime doğru çektim ve batması için dört günden beri uzamış olan sert sakalımın üzerinde yavaşça gezdirdim.

- Bu kadar kötü traşlı bir adamı öpmek imkansız, dedim ona gülerek.

Elimi çekti ve onu uzun süre öptü. Beni şaşırtmıştı. Ne diyeceğimi bilemedim. Ona gülerek anlatmaya çalıştım - çok hasta insanlar gibi alçak sesle konuşuyordum; boğazım ağrıyordu:

- Neden elimi öpüyorsun? Aslında iğrenç biri olduğumu çok iyi biliyorsun.

Elinden hiçbir şey gelmediği için ağlayabilirdim.

Benim de, hiçbir şeyi kaldıracak gücüm yoktu.

- Biliyorum, diye açıkça cevapladı. Anormal bir cinsel hayatınız olduğunu herkes biliyor. Ben, özellikle çok mutsuz olduğunuzu düşünmüştüm. Çok sersem ve gülmesini seven bir insanım. Kafamda çılgınlıktan başka bir şey yok, fakat sizi tanıdığımdan ve alışkanlıklarınızdan söz edildiğini duyduğumdan beri, sizin gibi... iğrenç alışkanlıkları olan insanların... şüphesiz çektikleri acılardan dolayı böyle hareket ettiklerini düşünüyorum.

Uzun süre ona baktım. O da hiçbir şey söylemeden bana bakıyordu. Gözyaşlarıma engel olamadığımı görüyordu. Güzel değildi, ama sade ve dokunaklıydı; gerçekten bu derece sade olabileceğini hiçbir zaman düşünemezdim. Ondan hoşlandığımı ve benim için her şeyin gerçekdışı bir hal aldığını söyledim; iğrenç bir adam değildim belki de - iyice düşünüldüğünde - ama yitik bir adamdım. Umduğum gibi şimdi ölmem daha iyi olacaktı. Ateşten ve böylesi derin bir iğrençlikten o kadar çok yorulmuştum ki, ona hiçbir şey anlatamıyordum; doğrusunu söylemek gerekirse, ben de hiçbir şey anlamıyordum...

Neredeyse delice bir sertlikle konuşmaya başladı:

- Ölmenizi istemiyorum. Size ben bakacağım. Yaşamanıza yardım etmeyi o kadar istiyorum ki...

Ona söz dinletmeye çalışıyordum:

- Hayır. Benim için hiçbir şey yapamazsın, kimse artık bir şey yapamaz...

Bunu ona öylesine içtenlikle, öylesine açık bir umutsuzlukla söyledim ki, her ikimiz de bir süre sessiz kaldık. Başka bir şey söylemeye cesaret edemedi. O anda, varlığı bana rahatsızlık vermişti.

Bu uzun sessizlik sonunda, saçma, kinci bir düşünce beni içten içten hareketlendirmeye başladı, sanki birdenbire canlanmıştım, hatta canlılıktan bile öte bir coşku söz konusuydu. Bunun üzerine, ateşler içinde yanarak:

- Beni dinle, Xenie, dedim anlamsız bir öfkeyle, - nutuk atmaya başlamıştım ve anlamsız bir şekilde kendimi kaybetmişim - edebi çalkantıya karıştın, Sade'ı okumuş ve -diğerleri gibi - müthiş bulmuş olmalısın. Sade'a hayran olan herkes dolandırıcıdır - duyuyor musun - dolandırıcı...

Sessizce bana baktı, bir şey söylemeye cesaret edemiyordu. Devam ettim:

- Sinirleniyorum, çıldırdım, tükendim, ne söylediğimi bilmiyorum... Fakat neden Sade'a bunu yaptılar?

Neredeyse bağırıyordum:

- Boku yemişler miydi yoksa, evet mi hayır mı?

O kadar delice hırıldıyordum ki, aniden kalktım ve kısık sesimle boğazım yırtılırcasına öksürerek bağırdım:

- İnsanların hepsi uşak... Aralarından biri efendi gibi görünüyorsa, diğerleri kasılmaktan çatlamakta... fakat... hiçbir şeye boyun eğmeyenler ya hapisteler ya da toprağın altında... yani birkaçı için hapis ya da ölüm, geri kalan diğer herkes için de uşaklık...

Xenie elini yavaşça alnıma koydu:

- Henri, yalvarırım - o sırada, üzerime eğilmiş acı çeken bir periye dönüşmüştü ve neredeyse kısık sesindeki beklenmedik tutku beni yakıyordu - artık konuşma... konuşmaya devam edebilmek için çok fazla ateşin var...

Bu hastalıklı coşkumun yerini, tuhaf bir biçimde, yumuşama aldı; sesinin etkili ve alışılmadık tonu beni yarı mutlu bir uyuşukluk içine soktu. Gülümseyerek, hiçbir şey demeden uzunca bir süre Xenie'ye baktım; beyaz yakalı deniz mavisi ipek bir elbisesi, açık renk çorapları ve beyaz ayakkabıları olduğunu fark ettim; narin bir vücudu vardı ve bu elbisenin içinde güzel görünüyordu; özenle taranmış siyah saçlarının altında yüzü çok gençti. Bu derece hasta olduğuma üzülüyordum.

- Bugün çok hoşuma gidiyorsun, dedim ona. Yalan söylemiyordum. Seni güzel buluyorum Xenie. Beni Henri diye çağırdığın ve bana sen diye hitap ettiğin zaman çok hoşuma gitti.

Mutlu oldu, hatta mutluluktan deliye döndü, fakat bir o kadar da tedirgindi. Böylesi bir heyecan içinde, yatağımın kenarına diz çöktü ve beni alnımdan öptü; elimi, eteğinin altından bacaklarının arasına uzattım... Kendimi daha iyi hissetmiyordum, fakat artık acı çekmiyordum. Kapıya vuruldu ve yaşlı hizmetçi bir cevap beklemeksizin içeri girdi: Xenie elinden geldiğince çabuk bir şekilde ayağa kalktı. Bir tabloya bakar gibi yaptı, bir deliyi, hatta bir budalayı andırıyordu. Hizmetçi de budala gibi davranıyordu; termometre ve bir tas haşlanmış sebze suyu getirmişti. Kendimi tekrar yatağa bıraktım. Yaşlı kadının yersiz hareketi karşısında bunalmıştım. Biraz önce, Xenie'nin çıplak uylukları diri diri elimin altındayken, şu anda her şey sallanmaktaydı. Hafızam bile sallanmaktaydı; gerçeklik parça parça olmuştu. Geriye ataşten başka bir şey kalmamıştı, ve ateş hayatımı tüketmekteydi. Xenie'ye arkasını dönmesini söyleyecek cesaretim olmadığından, termometreyi kendi kendime koydum. Yaşlı kadın gitmişti. Xenie, termometreyi yerleştirebilmek için yorganın altında didinmemi aptalca seyretti. Sanırım zavallı kız bana bakarken gülmek istedi, fakat bu gülme isteği onu rahatsız etmekten başka işe yaramadı. Dalgın bir hali vardı: şaşkın, saçları dağınık ve kıpkırmızı bir halde önümde ayakta durmaktaydı; cinsel heyecanı yüzünden okunuyordu.

Dün geceden beri ateşim yükselmişti. Bu umurumda değildi. Gülümsüyordum, fakat bu gülümsemenin kötü niyetli olduğu açıkça ortadaydı. Yanımdakinin bu durumu görmekten hoşnut olmadığını anlamakta bir o kadar korkunçtu. O sırada kaynanam ateşimi öğrenmek üzere içeri girdi; cevap vermeden, uzun süreden beri tanıdığım Xenie'nin bana bakmak için burada kalacağını söyledim. Eğer isterse Edith'in odasında kalabilirdi. Bunu hoşnutsuzca söyledim ve daha sonra her iki kadının da yüzüne bakarak kötü kötü gülümsedim.

Kaynanam, kızına yaptığım bütün kötülüklerden dolayı benden nefret ediyordu; ayrıca görgü kurallarına ters düşen durumlarda da acı çekiyordu.

- Edith'e gelmesi için telgraf çekmemi istemez misiniz, diye sordu.

Hasta birisinden daha çok, durumu kontrol altında bulunduran birinin aldırmazlığıyla, kısık sesimle cevap verdim:

- Hayır. İstemiyorum. Eğer isterse Xenie burada kalabilir.

Ayakta duran Xenie neredeyse titriyordu.

Ağlamamak için alt dudağını ısırmaktaydı. Kaynanam oldukça gülünçtü. Duruma uygun bir yüz ifadesi vardı. Şaşkınlıktan fıldır fıldır dönen küçük gözleri uyuşuk görünümüne ters düşmekteydi. Sonunda Xenie, mırıldanarak, eşyalarını almaya gideceğini söyledi; tek kelime etmeden ve bana bakmadan odayı terk etti, fakat gözyaşlarını zor tuttuğunu anlamıştım.

- Eğer isterse, cehenneme kadar yolu var, dedim kaynanama gülerek.

Kaynanam Xenie'yi kapıya kadar geçirmek üzere acele etti. Xenie'nin söylediklerimi duyup duymadığını bilmiyordum.

Kimsenin aldırmadığı bir döküntüydüm ve kendi kötülüğüm kötü kaderime eklenmekteydi. Mutsuzluğu kendim davet etmiştim ve şu anda gebermek üzereydim; alçağın tekiydim ve yalnızdım. Edith'e haber vermelerini yasaklamıştım. Ona bir daha sıkı sıkı şartlamayacağımı anladığım için, şu anda içimde kara bir boşluk hissediyordum. Bütün şefkatimle küçük çocuklarımı çağırdım; gelmeyeceklerdi. Kaynanam ve yaşlı hizmetçi yanımdaydılar; doğruyu söylemek gerekirse, bir cesedi yıkamak ve komik bir şekilde açılmasını önlemek için çenesini bağlayacak kadar iyi insandılar her ikisi de. Gitgide daha çekilmez oluyordum; kaynanam, bana bir kafur iğnesi yaptı, fakat iğnenin ucu körlenmiş olduğundan çok canım yandı; bu hiçbir şey değildi, fakat artık bu tür iğrenç küçük zulümlerden başka bekleyebilecek hiçbir şeyim kalmamıştı. Sonunda her şey yok olacaktı, acı bile, ve acı, şu anda, fırtınalı bir hayattan bana kalan tek şeydi... Boş bir şey, siyah bir şey, düşmanca bir şey, dev bir şey sezinliyordum... ben değildim artık bu... Doktorlar gelip gitmeye devam etti, bitkinlikten kurtulamadım.

İstedikleri her şeyi dinleyip yoklayabiliyorlardı. Acıya, tiksintiye, iğrençliğe katlanmaktan başka yapabilecek bir şeyim kalmamıştı; umduğumdan çok daha fazlasına katlanabilmekteydim. Neredeyse hiçbir şey demediler; bana gereksiz sorulardan bile sormadılar. Ertesi sabah tekrar gelecekler, fakat ben gerekeni yapmalıyım. Karıma telgraf çekmeliyim. Artık buna karşı koyacak durumda değilim.

6

Güneş iki kanatlı pencereden içeri giriyor ve doğrudan doğruya açık kırmızı renkteki yatak örtümü aydınlatıyordu. O sabah bir opera sanatçısı, pencereleri açık bir halde avazı çıktığı kadar şarkı söylüyordu. Halsizliğime rağmen, Offen-bach'ın *La Vie Parisienne'nini* tanıdım. Notalar genç boğazından yuvarlanıyor ve mutluluk içinde çınlıyordu:

Anımsıyor musunuz güzelim Frascata Baronu Jean-Stanislas Adındaki adamı?

Felakete giden durumumda, kafamın içinde sabırsızlanan soru işaretine komik bir cevap duymayı bekliyordum. Çılgın güzel (onu daha önceden görmüş, hatta arzulamıştım), coşkuyla yükselen sesiyle şarkısına devam ediyordu:

Geçen mevsimde,

Birisi, ricam üzerine,

Tanıştırdı sizi bana büyük bir baloda!

Sizi sevdim, ben, bunu söylemek yersiz!

Siz beni sevdiniz mi? Buna hiçbir zaman inanmadım.

Şiddetle duyduğum zevkten, kan beynime fırlamıştı, bugün yazarken, delice bile olsa, yarın ben de şarkı söylemek isteyebilirdim.

O gün, tutumumun yarattığı umutsuzluk içinde en azından geceyi benimle geçirmeye karar veren Xenie, daha fazla gecikmeden bu güneşli odaya girecekti. Banyoda çıkardığı su sesini duyuyordum. Genç kadın belki de son sözlerimi anlamamıştı. Bundan pişmanlık duymuyordum. Onu kaynanama tercih ederdim - en azından bir süre onun sayesinde eğlenecektim... Ona belki de sürgüyü sormam gerektiği fikri üzerine durakladım; usanıp usanmaması umurumda değildi, fakat durumumdan utanç duyuyordum; güzel bir kadının hizmet ettiği pis kokulu yatağımda, bunları yapacak duruma düşmek beni tüketiyordu (şu anda ölüm, korkuya varan bir tiksinti veriyordu, fakat yine de onu arzulayabilirdim). Geçen gece, Xenie bir valizle geldiğinde, durumdan hoşnut kalmayarak ağzımdan tek söz çıkmadan homurdandım. Bir tek kelime edecek gücüm kalmamış gibi davrandım. Engel olamadığım bir öfkeyle, yüzümü biraz daha asarak cevap verdim sonunda. Hiçbir şey fark etmemişti. Her an içeri girebilirdi;

kurtulmak için bir aşığın ilgisine ihtiyacım olduğunu düşünüyordu! Kapıya vurduğunda oturabilmeyi başarmıştım (sanki şimdilik daha iyi gibiydim). Girin! dedim, neredeyse normal, hatta rol yaparmışçasına hafif ciddi bir sesle.

Onu gördüğümde ise, trajikomik bir hayal kırıklığını yansıtan daha alçak bir sesle ekledim:

- Hayır, gelen ölüm değil... sadece zavallı Xenie...

Güzel kız yuvarlak gözleriyle sözde sevgilisine baktı. Ne yapacağını bilemeden, yatağımın önünde diz çöktü.

Yavaşça bağırdı:

- Neden bu kadar acımasızsın? İyileşmene yardım etmeyi o kadar çok isterdim ki.

- Şu anda tek istediğim traş olmama yardım etmen, diye cevap verdim nezaket gereğince.

- Bu seni yorabilir. Olduğun gibi kalamaz mısın?

- Hayır. Traşsız bir ölü hiç de iyi olmaz.

- Neden bana kötülük yapmak hoşuna gidiyor? Ölmeyeceksin. Hayır. Ölemezsin...

- Beklerken neler çektiğimi düşün...

Eğer herkes önceden düşünseydi... Fakat öldüğüm zaman, Xenie, bana istediğin gibi sarılabileceksin, o zaman ne acı çekeceğim, ne de dayanılmaz olacağım. Tamamıyla sana ait olacağım...

- Henri! Beni o derece incitiyorsun ki, artık hangimizin daha hasta olduğunu bilemiyorum... Biliyorsun, ölecek olan sen değilsin, fakat benim, bundan eminim, sanki hiçbir zaman çıkmaması gerekirmişçesine yerleştirdin ölümü içime.

Az bir süre geçti. Pek kendimde değil gibiydim.

- Haklıydın. Tek başıma, hatta senin yardımınla dahi traş olabilmek için fazla yorgunum. Berberi aramak lazım. Bana satılabileceğini söylediğimde sinirlenmemen gerekir Xenie...

Farzet ki kendim için konuşuyorum. Cesetlere karşı sapık bir ilgi duyduğumu biliyorsun...

Xenie, yatağımın bir adım ötesinde, ürkmüş bir halde dizlerinin üzerinde durmaya devam ediyor ve gülmemi izliyordu.

Sonunda başını öne eğdi ve alçak sesle sordu:

- Ne demek istiyorsun? Yalvarırım, bana her şeyi şimdi söylemelisin, çünkü korkuyorum, çok korkuyorum...

Gülüyordum. Lazare'a anlattıklarımın aynısını ona da anlatacaktım. Fakat o gün daha ilginçti. Birdenbire rüyam aklıma geldi: Ay ışığı, tayf ışığı altında beliren beyaz gömütlü bir mezarlık gibi, hayatım boyunca sevdiğim her şey göz kamaştırıcı bir şekilde beliriverdi; bu mezarlık bir genelevdi aslında; mezar taşı canlıydı, bazı bölgeleri *kıllıydı*...

Xenie'ye baktım. Çoçuksu bir dehşetle düşünüyordum; *anaç!* Xenie, gözle görülecek bir şekilde acı çekiyordu.

- Konuş... şimdi... konuş... korkuyorum, delireceğim

Konuşmak istememe rağmen beceremiyordum. Kendimi zorladım.

- Öyleyse sana bütün hayatımı anlatmam gerekecek.

- Hayır, konuş... sadece bir şeyler söyle... ama lütfen hiçbir şey söylemeden yüzüme bakma...

- Annem öldüğünde...

(Artık konuşacak gücüm kalmamıştı. Zorlukla hatırladım; Lazare'a “annem” demeye korkmuştum, ve utanarak, “yaşlı bir kadın” demiştim.

- Annen mi?... konuş...

- Gündüz vakti ölmüştü. Edith'le beraber onda kaldık.

- Karın mı?

- Karım. Bağıra bağıra durmaksızın ağladım. Gece, uyumakta olan Edith'in yanında yatıyordum...

Bir defa daha konuşacak gücüm kalmamıştı. Kendime acıyordum, eğer yapabilseydim, kendimi yere atar, bağırır ve yardım çağırırdım; can çekişmekte olan birinin son anlarını yaşıyordum... İlk önce Dirty'ye anlattım, sonra Lazare'a... ve Xenie'ye, bana acımasını bekliyordum, ayaklarına kapana bilirdim... Bunu yapamazdım, fakat bütün kalbimle ondan nefret ediyordum. Aptalca inlemeye ve yalvarmaya devam etti.

- Konuş... Acı bana... konuş benimle...

-... Çıplak ayaklarla, titreyerek holde ilerledim... Cesetin önünde korkudan ve heyecandan zangır zangır titriyordum, son derece tahrik olmuştum... kendimden geçmiştim... pijamamı çıkardım... ve... anlıyorsun değil mi?

Bu denli hasta olmama rağmen, gülümsüyordum. Dayanacak hali kalmayan Xenie, başını öne eğdi. Neredeyse hiç hareket etmiyordu... fakat bir türlü geçmek bilmeyen birkaç saniye sonunda direnci kalmadı ve bitik vücudu boylu boyunca yere yığıldı.

Düşünüyor ve sayıklıyordum; çekilmez bir hali vardı, vakit artık gelmişti ve sonuna kadar gidecektim. Güçlükle yatağın kenarına kadar kaydım. Oldukça uzun bir çaba göstermem gerekti. Bir kolumu dışarı uzattım, eteğinin altını yakaladım ve yukarı kaldırdım. Hareket etmeden korkunç bir çığlık attı; titremeye başladı. Yanağı halının üzerinde, ağzı açık olarak hırıldıyordu.

Çılgın bir haldeydim.

- Ölümümü daha çirkinleştirmek için buradasın. Soyunmaya başla: genelevde gebermişim gibi olacak.

Xenie ellerinin üzerinde doğruldu, tekrar ciddi ve canlı sesini kazanmıştı:

- Bu oyuna devam ettiğin taktirde nasıl sonuçlanacağını biliyorsun, dedi bana.

Ayağa kalktı ve yavaşça pencerenin kenarına oturmaya gitti; titremeden bana bakıyordu.

- Görüyorsun, kendimi bırakacağım... geriye doğru.

Gerçektende, sonuçlandığında onu boşluğa yuvarlayacak hareketi yapmaya başladı.

Her ne kadar iğrenç herifin teki olsam da, bu hareket beni üzdü ve çok uzun zamandan beri yok olmuş bazı değerleri hatırlattı. Doğruldum, güçlükle soluyarak konuşmaya başladım:

- Buraya gel. Biliyorsun. Eğer seni sevmeseydim, bu kadar acımasız olmazdım. Belki de daha fazla acı çekmek istedim.

Acele etmeden aşağıya indi. Yüzü yorgunluktan solmuştu ve kendinde değilmiş gibi bir hali vardı.

Ona Krakatoa'nın hikayesini anlatmayı düşündüm. Bir sızıntı vardı kafamın içinde, düşündüğüm her şey benden kaçıyordu. Bir şey söylemek

istiyordum, fakat birdenbire söyleyecek hiçbir şeyim kalmıyordu... Odaya giren hizmetçi bir tepsinin üzerinde, Xenie'nin kahvaltısını getirmişti. Tepsiyi tek ayaklı küçük masanın üzerine bıraktı. Aynı zamanda, bana da bir büyük bardak portakal suyu getirmişti, fakat dişetlerim ve dilim yandığından, içmek istemek düşüncesinden bile korkuyordum. Xenie kendisine sıcak kahve ve süt koydu. Bardağı elimde tutuyordum, içmek istiyordum, fakat karar veremiyordum. Sabırsızlandığımı gördü Elimde bir bardak tutuyor ve içmiyordum. Bu apaçık bir anlamsızlıktı. Durumu fark eden Xenie beni bir an önce bardaktan kurtarmak istedi. Atıldı, fakat son derece büyük bir sakarlıkla, kalkarken masayı ve tepsiyi devirdi; her şey yere düşerek kırıldı. Eğer o onda, zavallı kız tepki verebilecek bir halde olsaydı, kolaylıkla pencereden atlardı. Başucumdaki varlığı, her geçen dakika daha anlamsızlaşıyordu. Yanımda olmayı doğru bulmuyordu. Yere eğildi, dağılmış parçaları topladı ve onları tepsinin üzerine koydu; bu sayede yüzünü saklayabiliyordu ve onu kötüleştiren sıkıntıyı görmüyordum (fakat farkındaydım). Sonunda sütlü kahveye batmış halıyı bir kağıt peçeteyle sildi. Bir başka kahvahtı getirmesi için hizmetçiyi çağırmasını söyledim. Cevap vermedi, başını bile kaldırmadı. Hizmetçiden bir şey isteyemeyeceğini, fakat aç oturamayacağını anladım.

- Dolabı aç, dedim. İçinde pastalar olan teneke bir kutu göreceksin. Neredeyse dolu bir şişe de şampanya olması lazım. Soğuk değildir, ama istersen...

Dolabı açtı ve sırtını bana dönüp pastaları yemeye başladı, ardından susamış olduğu için kendine bir bardak şampanya koydu ve hemen içti; hızla yemeye devam etti ve ikinci bir bardak daha içti; sonunda dolabı kapadı. Etrafı düzenlemeye son verdi. Ne yapacağını bilmez bir haldeydi. Kafur yağı iğnesi olmam gerekliğini söyledim. Gerekenleri mutfaktan alıp, hazırlamak üzere banyoya gitti. Birkaç dakika sonra, dolu bir şırıngayla içeri girdi. Zorlukla yüzüstü döndüm ve pijamamı aşağı indirip kıçımı açtım. Nasıl yapacağını bilmediğini söyledi.

- Öyleyse canımı yakabilirsin, dedim. Kayınvalidemi çağırsak daha iyi olacak...

Daha fazla beklemeden kararlı bir şekilde iğneyi batırdı. Daha iyisi düşünülemezdi. Kıçıma iğneyi batıran bu kızın varlığı gitgide daha fazla keyfimi kaçırıyordu. Fazla zorluk çekmeden tekrar geri dönmeyi başardım. Hiçbir şekilde utanmıyordum; pijamamı yukarıya çekmeme yardım etti.

İçmeye devam etmesini istiyordum. Kendimi daha iyi hissetmeye başlamıştım. Bardakla şişeyi dolaptan çıkarıp içmeye devam etmesinin daha iyi olacağını söyledim.

- Nasıl istersen, dedi sadece.

Eğer devam ederse, diye düşündüm, eğer içerse, ona yat derim ve o da yatar, masayı yala derim ve o da yalar... güzel bir ölümüm olacak... bana iğrenç gelmeyen hiçbir şey yoktu; son derece iğrenç.

- Bir çiçek hayal ettim, diye başlayan şarkıyı biliyor musun? diye sordum Xenie'ye.

- Evet. Neden?

- Bana onu söylemeni istiyorum. Kötü şampanya içmeni bile kıskanıyorum. Biraz daha iç. Şişenin bitmesi lazım.

- Nasıl istersen.

Ve yavaş yavaş içti.

- Neden söylemeyeceksin? diye devam ettim.

- Neden, Bir çiçek hayal ettim?...

- Çünkü...

- O halde, onu mu yoksa başka bir şarkı mı...

- Söyleyeceksin değil mi? Elini öpmek istiyorum. Çok naziksin.

Israrıma boyun eğerek söylemeye başladı. Ayakta duruyordu, elleri boştu ve gözleri halıdan ayrılmıyordu.

Bir çiçek hayal ettim

Hiçbir zaman ölmeyecek.

Bir aşk hayal ettim

Sonsuza dek sürecek.

Kalın sesi büyük bir yüreklilikle yükseliyor ve son sözcükleri bezgin bir halde yarıda kesiyordu:

Neden bu kahrolası hayatta

Mutluluk ve *çiçekler hep geçicidirler?*

Konuşmaya devam ettim:

- Benim için bir şey yapabilirsin.

- Ne istersen yaparım.

- Önümde çıplak şarkı söyleseydin çok güzel olurdu.

- Çıplak söylemek mi?

- Biraz daha içersin. Kapıyı kilitlersin. Yanımda sana yer açarım. Şimdi soyun.

- Fakat bu anlamsız.

- Ne istersem yapacağını söylemiştin.

Onu seviyormuş gibi, hiçbir şey söylemeden yüzüne bakıyordum. Yavaşça biraz daha içti. Bana bakıyordu. Daha sonra eteğini çıkardı. Delice bir sadeliği vardı. Gömleğini de tereddüt etmeden çıkardı. Odanın dibinde, elbiselerin asılı olduğu yerden, karımın sabahlıklarından birini almasını söyledim. Gerekirse biri geldiğinde, hızla üzerine geçirebilirdi; çorap ve ayakkabılarını çıkarmayıp, etek ve gömleğini saklayacaktı.

Devam ettim:

- Bir defa daha şarkı söylemeni istiyorum. Daha sonra, yanıma uzanırsın.

Sonunda, heyecanlanmıştım, vücudu yüzünden çok daha güzel ve diriydi. En önemlisi, kollarımda aptalca çıplak bir haldeydi.

Ona çok alçak bir sesle tekrar söyledim. Bu bir çeşit yalvarmaydı. Ona doğru eğildim. Ateşli bir aşk uyarısı vardı titreyen sesimde.

- Yalvarırım, ayağa kalk ve avaz avaz söyle...

- Nasıl istersen, dedi.

Aşktan ve çıplak olmanın verdiği duygudan dolayı sesi boğazından çıkarken zorlanıyordu. Şarkının sözleri odanın içinde tatlı tatlı çınlarken, vücudu ateşten yanıyor gibiydi. Bir çoşku, bir taşkınlık onu neredeyse kendinden geçirdi ve şarkı söylemekte olan sarhoş başını hızla sarstı. Çılgıncaydı! Çılgınca çıplak bir halde - ölü yatağı sandığım - yatağıma ilerlerken, ağlıyordu. Gözyaşlarını çarşaflarla saklamak için, önüme, dizlerinin üzerine düştü.

- Yanıma uzan ve artık ağlama, dedim ona.

- Sarhoşum, diye cevap verdi.

Şişe masanın üzerinde boş duruyordu. Yattı. Ayakkabıları hâlâ ayağındaydı. Kafası yastığa gömülü, kıçı dışa dönük bir şekilde yatıyordu.

Yalnızca geceleri sahip olunan ateşli bir yumuşaklıkla kulağına eğilip bir şeyler fısıldamak tuhaftı.

Çok alçak bir sesle konuşuyordum:

- Ağlama artık, çılgınlığına ihtiyacım vardı, ölmemek için buna ihtiyacım vardı.

- Ölmeyeceksin, doğru söylüyorsun değil mi?

- Ölmek istemiyorum. Seninle yaşamak istiyorum... Pencerenin kenarına oturduğunda, ölümden korktum. Pencereyi boş düşündüm... dayanılmaz bir korku verdi bu bana... sen... ve sonra ben... iki ölü... ve boş bir oda...

- Bekle, pencereyi kapatmamı ister misin?

- Hayır. Gerek yok. Yanımda kal ve bana biraz daha yaklaş... nefesini hissetmek istiyorum.

Bana yaklaştı, fakat ağzı şarap kokuyordu.

- Yanıyorsun, dedi bana.

- Kendimi daha kötü hissediyorum, diye devam ettim, ölmekten korkuyorum... Ölüm korkusunu kafamdan çıkarmadan yaşadım ve şimdi... bu pencereyi açık görmek istemiyorum, başımı döndürüyor... bu kesinlikle doğru.

Xenie hemen fırladı.

- Onu kapatabilirsin, ama geri dön... çabuk geri dön...

Her şey birbirine giriyordu. Bazen, yine aynı şekilde, dayanılmaz bir uyku her şeyi alıp götürüyordu. Kelimeler öldüler bile, cansızlar, aynı düşlerdeki gibi...

Sayıklıyordum:

- Giremez...

- Kim girecek?

- Korkuyorum...

- Kimden korkuyorsun?

-... Frascata'dan...

-Frascata?

- Hayır, rüya görüyordum. Başka biri var...

- Karın mı...

- Hayır. Edith gelemez... çok erken..

- Kim öyleyse, Henri, kimden bahsediyordun? Bana söylemelisin.. çıldırıyorum... çok içtiğimi biliyorsun...

Dayanılmaz bir sessizlik sonunda cevap verdim:

- Kimse gelmiyor!

Birdenbire, güneşli gökyüzünden sıkıntılı bir gölge düştü. Pencerenin çerçevesine vurarak dalgalanıyordu. Büzülmüş bir halde titreyerek yorganın içine iyice büzüldüm. Üst kattan aşağı sarkıtılan uzun bir halıydı bu sadece; kısa bir süre titremeye devam ettim. Sersemlik içinde, *Komutan* adını verdiğim varlığın içeri girdiğini sanmıştım. Onu her çağırdığımda geliyordu. Xenie de korkmuştu. O da benim gibi, atlamak için oturduğu pencereden korkuyordu. Halı saldırısı sırasında bağırmadı... dizlerim karnına çekmiş bir şekilde yatıyordu, solgundu ve deli gibi bakıyordu.

Kendimde değildim.

- Çok karanlık... Xenie boylu boyunca yanımda yatmaktaydı bir olu görünümüne sahipti... çıplaktı... orospularınki gibi solgun göğüsleri vardı bir is bulutu gökyüzünü kararttı... benden gökyüzünü ve ışığı çalmaktaydı yanımda bir ceset vardı, ölüyor muydum?

... Bu soytarılığa bile engel olamıyordum... bu bir soytarılıktı...

Antonio'nun Hikayesi

1

Birkaç hafta sonra, hasta olduğumu bile unutmuştum. Barselona'da Michel'e rastladım. Bir anda kendimi onun önünde buldum. Criolla'da bir masada otururken Lazare ona öleceğimden bahsetmiş. Michel'in cümlesi beni dayanılmaz bir geçmişe götürdü.

Bir şişe konyak siparişi verdim. Michel'in bardağını doldurdum ve içmeye başladım. Hemen sarhoş oldum. Uzun süreden beri, Criolla'nın bende yarattığı etkinin farkındaydım. Kız kılığında bir oğlan pistte dans ediyordu; kıçına kadar açık bir gece elbisesi giymişti. İspanyol dansının topuk sesleri çınlamaktaydı...

Derin bir rahatsızlık hissettim. Michel'e bakıyordum. Kötü alışkanlıkları yoktu. Bu konuda o kadar acemiydi ki, hemen sarhoş oldu; sandalyesinin üzerinde sıkıntıyla kıpırdanıp duruyordu.

Sınırı aşmıştım.

- Lazare'ın seni görmesini isterdim... bir batakhanede! dedim ona.

Şaşırmış bir halde sözümü kesti:

- Fakat Lazare Criolla’ya sık sık gelir.

Keyfi kaçmış biri gibi, aptalca Michel'e döndüm.

- Doğru, geçen sene Lazare Barselona'da bir süre kalmıştı ve gecelerini genellikle Criolla'da geçiriyordu. Bunda garip olan ne?

Sonuçta, Criolla, Barselona'nın tanınmış tuhaf yerlerinden

biridir.

Yine de, Michel'in şaka yaptığını düşünüyordum. Bu şakanın anlamsız olduğunu ve sadece Lazare fikrinin bile beni hasta ettiğini söyledim. Engel olmaya çalışmama rağmen, saçma bir şekilde sinirleniyordum.

Bağırmaya başladım, çıldırmıştım, şişeyi elimde tutuyordum:

- Michel, eğer Lazare şu anda burada olsaydı, onu öldürürdüm.

Başka bir dansçı - yine kadın kılığında bir erkek - kahkahalar ve bağrışmalarla sahneye girdi. Sarı bir peruğu vardı. Güzel, korkunç ve gülünçtü.

- Onu dövmek, ona vurmak istiyorum...

O kadar saçmalamıştım ki, sonunda Michel kalktı. Kolumdan tuttu. Korkuyordu. Ölçüyü iyice kaçırmıştım. O da sarhoştu. Bitik bir halde tekrar sandalyesinin üzerine düştü.

Güneş ışığı saçlı dansçıyı seyrederken sakinleşmiştim.

- Kötü davranmış olan Lazare değildi, diye bağırdı Michel. Tam tersine ona karşı çok kaba ve kötü davrandığını söyledi bana.

- Söylemiş olabilir.

- Ama artık sana kızgın değil.

- Bana bir daha Lazare'ın Criolla'ya geldiğini söyleme. Lazare Criolla'da!...

- Birçok kez benimle birlikte geldi ve burası gerçekten çok hoşuna gitti. Hatta gitmek bile istemedi. Çok şaşırmış olmalıydı. Ona söylediğin aptallıkların hiçbirinden bahsetmedi bana.

Neredeyse sakinleşmiştim:

- Sana başka bir zaman anlatırım. Ölmek üzereyken beni görmeye geldi! Demek artık bana kızgın değilmiş!... Fakat, ben onu hiçbir zaman affetmeyeceğim. Hiçbir zaman! Beni duyuyor musun? Kısacası, Lazare'ın Criolla'ya neden geldiğini anlatacak mısın bana?...

Böylesi kepaze bir gösterinin önünde, benim yerimde otururken düşünemiyordum Lazare'ı. Sersemleşmiştim. Az önce bildiğim ve hatırlamam gereken bir şeyleri unutmuş gibiydim. Daha bütünüyle, daha güçlü konuşmak istiyordum; son derece güçsüz olduğumun bilincindeydim. Sonunda iyice sarhoş olmuştum.

Sıkıntılı görünen Michel, daha da beceriksizleşti. Mutsuz ve ter içindeydi. Düşündükçe daha fazla çaresizliğe düşüyordu.

- Bileğini bükmek istedim, dedi bana.

- Bir gün... tam burada...

Baskı altındaydım, her an patlayabilirdim.

Michel, bu kargaşanın içinde, kahkahayı bastı:

- Sen onu tanımıyorsun! Derisine iğneler batırmamı isterdi benden! Sen onu tanımıyorsun! Dayanılmazdır...

- Neden iğneler?

- Hazır olmak istiyordu...

Bağırıyordum:

- Neye hazır olmak?

Michel kahkahalarla gülmeye devam etti.

- İşkenceye dayanmaya...

Birden, beceriksizce tekrar ciddileşmeye çalıştı. Acelesi varmış gibiydi, bir aptal gibi görünüyordu. Hemen konuşmaya başladı. Sinirliydi:

- Mutlaka bilmen gereken bir şey daha var. Biliyorsun ki Lazare onu dinleyenleri büyüler. Olağandışı bir varlık zannederler onu. Rahatsız ettiği bazı insanlar vardı burada, bazı işçiler. Ona hayranlık duyuyorlardı. Daha sonra ona Criolla'da rastladılar. Burada, Criolla'da bir hayalet görünümüne sahipti, adeta. Aynı masada oturan arkadaşları tedirgindiler: Masada olduğunu anlayamıyorlardı. Bir gün, içlerinden biri siniri bozularak içmeye başladı... Kendinde değildi; senin gibi bir şişe getirtti. Üst üste içiyordu. Lazare'la yatacağını düşündüm. Onu öldürebilirdi kuşkusuz, hatta onun için öldürülmeyi tercih bile edebilirdi, fakat hiçbir zaman onunla yatmasını isteyemezdi Lazare'dan. Lazare onu baştan çıkarıyordu ve eğer çirkinliğini anlatacak olsaydım beni kesinlikle anlamayacaktı. Lazare onun gözünde bir azizeydi. Ve öyle kalmalıydı. Antonio adında çok genç bir makina tamircisiydi.

Genç işçinin yaptığının aynısını yaptım; bardağımı boşalttım ve ender olarak içen Michel de bana ayak uydurdu. Aşırı bir şekilde kıpırdanıyordu. Bense, gözlerimi kör eden ışık ve kavrayamadığımız bir çılgınlığın önünde, kendimi boşlukta hissediyordum.

Michel şakaklarındaki teri silerek konuşmaya devam etti:

- Lazare onun içiyor olmasından çok rahatsız olmuştu. Gözlerine bakarak konuşmaya başladı: “Bugün size imzalamanız için bir kağıt verdim ve hiç okumadan imzaladınız.” Sesinde en ufak bir alaycılık yoktu. Antonio ise, “Ne önemi var” diye cevapladı. “Peki ya size faşist inanç açıklamaları

hakkında bir yazı imzalattıysam?” diye karşılık verdi Lazare. Antonio, gözlerinin içine bakıyordu bu sefer. Büyülenmişti, fakat kendinde değildi. Acele etmeden cevap verdi: “Sizi öldürürdüm.” “Cebinizde silah var mı” diye sordu Lazare. “Evet” diye yanıtladı Antonio. “Çıkalım,” dedi Lazare bunun üzerine. Çıktık. Bir şahit istiyorlardı.

Kötü nefes almaya başlamıştım. Hızını kaybeden Michel’e beklemeden devam etmesini söyledim. Alnındaki teri sildi yeniden:

- Aşağı doğru inen basamakların bulunduğu deniz kenarına gittik. Gün ağarmak üzereydi. Tek kelime etmeden yürüyorduk. Ben huzursuzdum, Antonio öfkeli olmasına rağmen soğukkanlılığını koruyordu, fakat içkiden gebermek üzereydi, Lazare ise dalgındı, bir ölüyü andırırcasına sessizdi!

- Fakat, bu bir şaka değil miydi?

- Şaka değildi. Her şeyi oluruna bıraktım. Neden kaygılanmış olduğumu bilmiyorum. Deniz kenarında, Lazare ve Antonio basamakların en sonuna kadar indiler. Lazare, Antonio'ya silahını eline almasını ve namluyu göğsüne yaslamasını söyledi.

- Antonio onu dinledi mi?

- Onun da dalgın bir hali vardı; cebinden bir browning çıkardı, mermi yerleştirdi ve namluyu Lazare'ın göğsüne dayadı.

- Ya sonra?

- Ateş etmeyecek misiniz? diye sordu Lazare. Hiç cevap vermedi ve iki dakika boyunca hareket etmeden durdu. Sonunda, “hayır” dedi ve silahı geri çekti...

- Hepsi bu mu?

- Antonio yorulmuş gözüküyordu; solgundu ve hava serin olduğundan titremeye başladı. Silahı Lazare aldı ve ilk kurşunu çıkardı. Silah göğsünün üzerindeyken bu kurşun içindeydi. Daha sonra Antonio'ya, “Bunu bana verin” dedi. Hatıra olarak saklamak istiyordu.

- Antonio kurşunu ona verdi mi?

- “Nasıl isterseniz” diye cevap verdi Antonio. Bunun üzerine Lazare, kurşunu el çantasının içine koydu.

Michel sustu; her zamankinden daha kötü görünüyordu. Sütteki sinek geldi aklıma. Gerçekten de, sütteki sineğe ya da su yutan kötü bir yüzücüye benziyordu... içkiyi kaldıramıyordu. Sonunda, ağlayacak hale geldi. Müzik

eşliğinde, sanki bir böcekten kurtulmak istercesine, garip el kol hareketleri yapıyordu:

- Daha anlamsız bir hikaye hayal edebilir misin? dedi bana.

Alnından akan ter, el ve kol hareketlerini yönetmekteydi.

Bu hikaye beni allak bullak etmişti.

Michel’e hâlâ sorabilirdim - her şeye rağmen yine de bilinçliydik - sanki sarhoş değilmişiz, fakat umutsuz bir dikkat göstermek zorundaymışız gibi:

- Antonio'nun nasıl bir adam olduğunu söyleyebilir misin bana?

Michel, Antonio'ya benzediğini söyleyerek, yan masadaki genç adamı gösterdi.

- Antonio? Çabuk sinirlenen türde bir insandı... On beş gün önce kışkırtıcılıktan tutuklandı.

Becerebildiğim kadar ciddi bir şekilde soru sormaya devam ediyordum:

- Barselona'daki politik durumu anlatabilir misin bana? Bu konuda hiçbir fikrim yok.

- Her şey havaya uçacak...

- Lazare neden gelmiyor?

- Bugün yarın gelmesini bekliyoruz.

Bu durumda, olaya katılmak için Barselona’ya gelecekti Lazare.

Güçsüzlüğüm o derece dayanılmaz bir hal almıştı ki, eğer Michel yanımda olmasaydı, bu gece çok kötü bir şekilde sona erebilirdi.

Michel de kafasını kıpırdatamıyordu, ama beni yerime oturtmayı başardı. Bir sene önce bu sandalyelerin birinde oturmuş olan Lazare'ın ses tonunu hatırlamaya çalışıyordum.

Lazare, her zaman, soğukkanlı, yavaş ve içten bir ses tonuyla konuşurdu. Yavaşça söylenmiş bu cümlelerden herhangi birini düşünmek beni güldürüyordu. Antonio’nun yerinde olmak isterdim. Onu öldürebilirdim o zaman... Lazare'ın bana bağırmasından hoşlanırdım belki de, diye düşündüm, fakat bu düşünce gürültünün içinde kayboldu gitti. Kendi kendimi ısırabilirdim. Silah saplantım vardı - ateş etme,

kurşunları boşaltma ihtiyacı... karnına... ya da... Anlamsız hareketler yaparak bir boşluğa düşermişçesine, aynı bir rüyadaki gibi, güçsüzce ateş ediyorduk.

Dayanamıyordum artık; kendime gelmek için büyük bir çaba sarfetmem gerekti.

- Lazare’dan o derece tiksiniyorum ki, bu bana artık korku vermeye başladı, dedim Michel'e.

Önümde durmakta olan Michel'in hasta bir hali vardı. Düşmemek için insanüstü çaba harcamaktaydı. Elleri alnında gülüyordu.

- Sonuçta, ondan çok şiddetli bir şekilde nefret ettiğini düşünüyordu... O bile korkmuştu bu tutumundan. Ben de nefret ediyorum ondan.

- Ondan nefret ediyorsun! İki ay önce, öleceğimi sandığı sıralarda, beni yatağımda görmeye geldi. İçeri girdi, parmak uçlarında yatağıma kadar ilerledi. Odamın ortasında onu gördüğümde, parmak uçlarında duruyordu, hareketsizce; hareketsiz bir bostan korkuluğunu andırıyordu...

“Benden üç adım ötede, ölü görmüş kadar solgundu. Odaya güneş ışığı girmekteydi, fakat o simsiyahtı, hapishaneler kadar siyah. Ölümdü onu cezbeden, anlıyor musun beni? Birdenbire onu gördüğümde o kadar korkmuştum ki, çığlık attım.

-Ya o?

- Tek kelime etmedi, kıpırdamadı bile. Ona hakaret ettim. Beş para etmez enayi yerine koydum onu. Papazı andırdığını söyledim. Ayrıca son derece sakin ve soğukkanlı olduğumu da ekledim, fakat her yerim titriyordu. Kekeliyordum, boşuna nefes tüketmekteydim. Ona ölmenin korkunç olduğunu, fakat ölürken bu derece iğrenç bir varlık görmenin bu durumu daha da dayanılmaz kıldığını söyledim. Sürgümün dolu olmasını ve boku suratına fırlatmayı isterdim.

- Ne dedi?

- Sesini yükseltmeden, gitmesinin daha iyi olacağını söyledi kayınvalideme.

Gülüyordum. Gülüyordum. Her şeyi çift görüyordum ve başım dönüyordu.

Michel de kahkahayı bastı:

- Gitti mi?

- Gitti. Çarşaflarım terden sırılsıklam olmuştu. O anda ölüyorum sandım. Fakat, günün sonunda, daha iyiydim, kurtulduğumu hissettim... beni anlıyor musun, onu korkutmuş olmalıyım. Aksi takdirde, ölmüş olurdum!

Michel bitkindi, zorlukla doğrulmaya çalıştı; tekrar oturdu. Acı çekiyordu, fakat aynı zamanda da, intikam almışçasına bir görünümü vardı; sayıklamaya başladı:

- Lazare küçük kuşları sever; öyle söyledi, fakat yalan söylüyor. Yalan söylüyor, duyuyor musun? Mezar kokuyor o. Biliyorum, çünkü onu kollarıma almıştım bir gün...

Michel ayağa kalktı. Oldukça solgundu. Son derece anlamsız bir ifade takınarak konuşmaya başladı:

- Tuvalete gitsem iyi olur.

Ben de tek başıma kalktım. Michel kusmak için uzaklaştı. Criolla'nın çığlıkları beynimin içinde çınlıyordu, bu itişip kakışmanın ortasında kaybolmuş bir halde ayakta durmaya çalışıyordum. Artık hiçbir şeyi anlamıyordum; bağırsaydım, hatta avaz avaz bağırsaydım bile kimse beni duymayacaktı. Söyleyecek bir şeyim yoktu. Yanılgıya düşmekten kurtulamıyordum. Gülüyordum. Diğerlerinin suratına tükürmek isterdim.

Gökyüzü Mavisi

1

Uyandığımda - birdenbire Lazare'ı karşımda bulma korkusuyla - paniğe kapıldım. Beni Barselona'da bulması için Xenie'ye telgraf çekmek üzere hızla giyindim. Neden onunla yatmadan Paris'i terk ettiğimi bilmiyorum. Hasta olduğum süre boyunca ona güçlükle katlanmıştım, oysa ki hiç sevmediğim bir kadına katlanmak onunla seviştikten sonra daha kolay olurdu. Orospularla sevişmekten bıkmıştım artık.

Lazare'dan utanılacak bir şekilde korkuyordum. Ona hesap vermem gerekiyordu sanki. Criolla'da hissettiğim anlamsız duygular geldi aklıma. Onunla karşılaşma fikri beni o derece korkutuyordu ki, artık ondan nefret etmiyordum. Kalktım ve telgraf çekmek için hızla giyinmeye başladım. Bu umutsuzluğumda bile, neredeyse bir ay boyunca mutlu olabilmiştim. Bir kâbustan çıkıyordum ve şimdi bu kabus beni tekrar yakalıyordu.

Telgrafta Xenie'ye şu ana kadar sabit bir adresim olmadığını anlattım. Barselona'ya bir an önce gelmesini istiyordum.

Michel'le randevum vardı. Endişeli görünüyordu. Parallelo'ya yemeğe götürdüm onu, fakat çok az yedi ve neredeyse hiç içmedi. Ona gazeteleri okumadığımı söyledim. Son derece ciddi bir şekilde, genel grev için öngörülen tarihin ertesi gün olduğunu belirtti. Arkadaşlarımı bulmak üzere Calella'ya gitmem gerektiğini düşündüm. Herhangi bir kargaşa olduğu taktirde hazır bulunmak için Barselona'da kalmayı tercih ediyordum aslında. Olaylara karışmak istemiyordum, fakat Calella'da oturmakta olan bir arkadaşımın arabasını bir haftalık ödünç almıştım. Eğer arabaya ihtiyacı varsa, onu istediği yere götürebilirdim. Attığı kahkahada gerçek bir düşmanlık seziliyordu. Diğer tarafa ait olduğu kesindi; parasızdı ve ihtilale yardım etmek için her şeyi göze alabilirdi. Herhangi bir ayaklanmada, her zamanki gibi delice davranacak ve aptalca kendisini öldürtecekti. Bütün bu

olan bitenlerden kesinlikle hoşlanmıyordum; bir anlamda, ihtilal, kurtulduğumu sandığım kabusun bir parçasını oluşturmaktaydı... Criolla'da geçirdiğimiz akşamı hatırlamak bana rahatsızlık veriyordu, Michel için de aynı şey geçerliydi. Bu olayın sürekli kafasını kurcaladığını ve onu bunalttığını düşünüyordum. Lazare'ın geçen akşam geldiğini söylemek için, tanımlanamaz -kışkırtıcı, kaygılı - bir ses tonu bulmuştu sonunda.

Michel'in, özellikle de gülümsemelerinin karşısında - bu apansız haberin keyfimi kaçırmış olmasına rağmen - ilgisiz görünmeye çalışıyordum. Kendi zevki için, Katalonya'da zengin bir Fransız değil de, oranın yerlisi bir işçi olmanın benim için hiçbir önemi olmadığını söyledim. Fakat bir araba bazı durumlarda, hatta tehlikeli şartlarda bile işe yarayabilirdi (bu tekliften pişmanlık duyup duymayacağımı soruyordum kendi kendime; bu durumda, Lazare'ın ayaklarına kapanmış bir halde görmekten alıkoyamıyordum kendimi; Lazare, Michel'le arasında geçen anlaşmazlıkları unutmuştu. Böylesi yararlı bir teklif karşısında, Michel gibi düşüneceğini sanmıyordum. Ve hiçbir şey beni Lazare'dan daha fazla korkutamazdı).

Bitkin bir halde Michel'in yanından ayrıldım. İşçiler konusunda vicdanımın rahat olmadığını itiraf etmem gerekirdi. Anlamsız ve dayanılmaz olmasına rağmen, Lazare için de aynı şeyleri hissediyor olmam beni çok daha fazla bunaltıyordu. Bunu ara sıra anlayabiliyordum, fakat yaşadığım hayatı hiçbir şekilde savunamazdım. Bundan utanıyordum. Günün sonunu ve geceyi Calella'da geçirmeye karar verdim. Bu akşam batakhanelerde sürtmek istemiyordum. Buna rağmen, otel odamda kalacak durumda değildim.

Calella yönünde yirmi kilometreye yakın bir mesafe ilerledikten sonra (bu neredeyse yolun yarısıydı), fikrimi değiştirdim. Otele Xenie'den cevap gelebilirdi.

Barselona'ya geri döndüm. İçimde kötü bir his vardı. Eğer ayaklanmalar başlarsa, Xenie bir daha beni bulamazdı. Henüz bir cevap gelmemişti; Xenie'ye, eğer mümkünse hemen bu akşam gelmesi için yeni bir telgraf çektim. Eğer Michel arabamı kullanırsa, Lazare'ı görmem kaçınılmaz olacaktı. Çok uzaktan beni bu iç savaşa karışmaya zorlayan merakımdan iğreniyordum. İnsanlık konusunda, haksız bulunacağım kuşkusuzdu; özellikle boşu boşuna çırpınıyordum. Saat neredeyse beşti ve güneş hâlâ yakıyordu. Yolun ortasında diğerleriyle konuşmak istedim; kör bir kalabalığın içinde kaybolmuştum. Kendimi küçük bir çocuk gibi aptal ve

çaresiz hissediyordum. Otele geri döndüm; telgraflarıma hâlâ bir yanıt yoktu. Gelip geçen insanların arasına karışmak ve onlarla konuşmak istiyordum, fakat ayaklanmadan bir gün önce bu imkansızdı. İşçi mahallelerinde karışıklıkların başlayıp başlamadığını öğrenmek istiyordum. Şehrin havası normal değildi, fakat olayları ciddiye alamıyordum. Ne yapacağımı bilemiyordum ve iki üç defa fikir değiştirdim. Sonunda, otele dönüp yatağa uzanmaya karar verdim; son derece gergin, kızgın, fakat buna rağmen güçsüz bir hava hakimdi bütün şehre. Katalonya meydanından geçtim. Çok hızlı kullanıyordum; muhtemelen sarhoş bir adam birden arabanın önüne fırladı. Son derece şiddetli bir fren yaparak kazaya engel oldum, fakat sinirlerim yıpranmıştı. Çok terlemiştim. Biraz ötede, Lazare ve yanında gri ceket ve hasır şapkasıyla Bay Melou'yu görür gibi oldum. Bu saplantı beni hasta ediyordu (bir süre sonra, Bay Melou'nun Barselona'ya gelmemiş olduğunu öğrendim).

Otelde, asansöre binmeyerek merdivenleri tırmandım. Kendimi yatağın üzerine attım. Kemiklerimin altından kalbimin sesini duydum. Dayanılmaz bir halde nabız atışlarımı hissettim. Beklemenin sartıntısıyla uzun bir süre kendimden geçmişim. Yüzümü yıkadım. Çok susamıştım. Michel'in bulunduğu oteli aradım. Orada değildi. Paris'i aradım. Kenie'nin dairesinde de kimse yoktu. Tren tarifesine göz attım ve hesabıma göre, çoktan gara gelmiş olabilirdi. Karımın yokluğunda geçici olarak kayınvalidemin oturduğu kendi dairemi aramaya çalıştım. Karımın dönmüş olabileceğini düşünüyordum. Kayınvalidem cevap verdi; Edith iki çocukla beraber İngiltere'de kalmıştı. Bana hava yoluyla gönderdiği ekspres mektubu alıp almadığımı sordu - birkaç gün önce başka bir zarfın içinde bana yollamıştı. Yazısını tanıyıpta açmadığım ve sonra da cebimde unuttuğum mektup geldi aklıma. Mektubun elime geçtiğini söyledim ve düşmanca bir ses duymaktan sinirlenerek telefonu kapadım.

Birkaç gündür cebimde duran mektup buruş buruş olmuştu. Zarfı açtıktan sonra, ekspres mektubun üzerinde Dirty'nin yazısını tanıdım. Hala emin değildim ve alelacele dış şeridi de yırttım. Oda korkunç bir şekilde sıcaktı; zarfı yırtmam hiç bitmeyecek gibiydi ve ter damlalarının yanağımın üzerinden aktığını hissediyordum. Beni dehşete düşüren şu cümleyi gördüm: “Ayaklarında sürünüyorum,” (mektup, tuhaf bir biçimde böyle başlıyordu). Onu affetmemi ‘ istediği konu, kendini öldürme cesaretini bulamamış olmasıydı. Beni tekrar görmek için Paris'e gelmişti. Onu otelinden aramamı bekliyordu. Kendimi çok zavallı hissediyordum; küçük

bir şaşkınlık anından sonra, sanki aynı kelimeleri duyacakmışçasına, tekrar telefonu kaldırdım. Oteli sormayı başardım. Beklemek beni öldürdü. Ekspres zarfın üzerine baktım; 30 Eylül tarihliydi ve bugün 4 Ekimdi. Umutsuz bir halde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. On beş dakika sonra, otelden, Matmazel Dorothea S.'nin çıktığını söylediler (Dirty, Dorothea'nın tahrik edici bir kısaltmasıydı aslında); gerekli bilgileri verdim. Geri döner dönmez beni arayabilirdi. Telefonu kapattım; dayanabileceğimin çok üstündeydi bütün bu olanlar.

Boşluk yakamı bırakmıyordu. Saat dokuz olmuştu. Xenie'nin, Barselona'ya gelen trenle bana yaklaşıyor olması gerekiyordu; korkunç bir gürültüyle gitgide bana yaklaşan ışıklar içindeki trenin hızını hayal ediyordum. Odada, yerden, bacaklarımın altından, bir fare ya da bir hamam böceği geçer gibi oldu. Yorgunluktan dolayı hayal görmüş olmalıyım. Oldukça başım dönüyordu. Felce uğramış gibiydim, telefon edecek diye otelden dışarı çıkamıyordum; hiçbir şeye engel olabilecek durumda değildim; en küçük bir teşebbüste bulunamıyordum. Akşam yemeği için otelin yemek salonuna indim. Her telefon sesinde ayağa fırlıyordum. Santralın yanlışlıkla odamı bağlamasından korkuyordum. Yemek salonunda olduğumu belirttim ve birde gazeteleri istedim. Barselona'dan Paris'e giden tren saatlerini öğrenmek istiyordum. Genel bir grevin Paris'e dönmeme engel olabileceğinden korkuyordum. Barselona gazetelerini okumaya başladım, fakat okuduklarımdan bir tek kelime bile anlamıyordum. Gerekirse sınıra kadar arabayla gidebileceğimi düşündüm.

Sonunda yemeği bitirirken telefona çağrıldım; sakindim, fakat sanıyorum ki yanımda ateş etselerdi, duymazdım. Arayan Michel'di. Onu görmeye gitmemi istiyordu. Şu anda gelemeyeceğimi, bir telefon beklediğimi, ama eğer otelime gelemeyecek durumdaysa, gece mutlaka uğrayacağımı söyledim. Onu bulabileceğim adresi verdi. Beni kesinlikle görmek istiyordu. Emirleri iletmekle görevlendirilmiş ve söylemesi gerekenleri unuturum korkusuyla titreyerek konuşan birini andırıyordu. Telefonu kapattı. Telefon memuruna bahşiş verdim ve uzanmak üzere odama çıktım. Bu oda dayanılmaz bir şekilde sıcaktı. Musluktan bir bardak su içtim; su ılıktı. Ceketimi ve gömleğimi çıkardım. Aynada çıplak gövdemi gördüm. Bir defa daha yatağa uzandım. Kapım çalındı, Xenie'nin telgrafı gelmişti; düşündüğüm gibi öğlen ekspresiyle ertesi gün gelecekti. Dişlerimi fırçaladım. Islak bir havluyla vücudumu sildim. Telefon sesini duyamayabilirim diye tuvalate gidemiyordum. Beşyüze kadar sayarak

oyalanmayı düşündüm. Sonuna kadar dayanamadım. Hiçbir şeyin bu derece sıkılmaya değmediğini düşündüm. Çok açık bir anlamsızlık değil miydi bu? Viyana'daki uzun bekleyişimden daha acımasız bir şeye rastlamamıştım bu güne kadar. On buçukta telefon çaldı; Dirty'nin kaldığı otelle konuşuyordum. Bizzat kendisiyle konuşmak istediğimi söyledim. Beni başka biriyle konuşturmuş olmasını anlayamıyordum. Bağlantı oldukça kötüydü, fakat sakin ve açıkça konuşmayı başarabildim. Sanki bu kabusta sakin kalabilen tek kişi bendim. Otele girer girmez ayrılmaya karar verdiğinden, kendisi telefon edememişti. Marsilya'ya kalkan son treni yakalayacak vakti ancak vardı. Oradan da uçağa binecek ve öğleden sonra ikide Barselona'da olacaktı. Ertesi gün Dirty'yi görebileceğimi bir dakika bile düşünmemiştim. Mutlu değildim, fakat sersemleşmiştim. Dirty'nin yüzünü, yüzündeki bulanık ifadeyi hatırlamaya çalıştım. Hatırlayamıyordum. Lotte Lenia'ya benzediğini düşünüyordum, fakat bu kez de Lotte Lenia'nın yüzü yok oluyordu hatıralarımdan. Lotte Lenia'nın sadece *Mahagonny'de* ki hali geliyordu gözümün önüne; erkeksi siyah bir tayyörü, oldukça kısa bir eteği, geniş bir hasır şapkası ve dizinin üzerine kıvrılmış çorapları vardı. Uzun ve inceydi ve hatırladığım kadarıyla kızıldı. Her ne olursa olsun, büyüleyiciydi. Fakat yüzünün ifadesini hatırlamıyordum. Yatağın üzerinde oturuyordum, beyaz bir pantalonum vardı, gövdem ve ayaklarım çıplaktı. *Üç Kuruşluk Opera*'nın genelev şarkısını hatırlamaya çalışıyordum. Fransızcasını hatırlıyordum, fakat Almancası aklıma gelmiyordu. Hayal meyal Lotte Lenia'yı bu şarkıyı söylerken anımsıyordum. Bu belli belirsiz hatıra beni rahatsız ediyordu. Çıplak ayaklarımın üzerinde doğruldum ve çok alçak, fakat acılı bir sesle söylemeye başladım:

Yüksek bordalı gemi

iskelesindeki yüz topla

BOM-BA-LA-YA-CAK limanı...

Yarın Barselona'da ihtilal olacaktı... Terlemem boşunaydı, iliklerime kadar donmuştum...

Açık pencereye doğru ilerledim. Sokak kalabalıktı. Gündüz güneşinin kavurucu olduğu hissediliyordu. Dışarısı odadan daha serindi. Çıkmam gerekiyordu. Üzerime bir gömlek ve ceket geçirdim, ayakkabılarımı mümküm olduğunca çabuk giyerek, sokağa fırladım.

2

Çok aydınlık bir bara girip hızla bir bardak kahve içtim; kahve sıcak olduğundan ağzım yanmıştı. Kahve içmekle hata etmiştim kuşkusuz. Michel'le buluşmak için arabamı almaya gittim. Korna çaldım. Binanın kapısını Michel açacaktı.

Beklemeye başladım. Bu bekleyiş hiç bitmeyecekmiş gibi geldi. Sonunda, gelmeyeceğini düşünmeye başladım. Belirttiği binanın önünde durduğum andan itibaren, Lazare'la karşı karşıya kalacağımdan emindim. Michel benden boşuna iğreniyordu, çünkü, onun gibi davranacağımı ve bu şartlar altında, Lazare'ın bende uyandırdığı duyguları unutacağımı biliyordu, diye düşünüyordum. Aslında düşünülmesi gereken, Lazare saplantısından bir türlü kurtulamıyor olmamdı; aptalca onu tekrar görmek istiyordum ve bütün hayatımı, hatta hayatımın tüm saçmalıklarını tek bir ana sığdırmaya dayanılmaz bir şekilde ihtiyacım olduğunu hissediyordum.

Fakat her şey kötü gelişti. Kuşkusuz, kalabalık bir odada, görünmesi gereken, fakat acıyarak unutulmuş bir sanık gibi, tek kelime etmeden bir köşede oturmak zorunda kalacaktım. Lazare'a karşı hissettiklerimi dile getirme imkanım olmayacaktı şüphesiz ve böylece o da, pişmanlık duyduğumu ve bütün hakaretlerimin hastalığımdan kaynaklandığını düşünecekti. Başıma kötü bir şey gelirse, bu dünyanın Lazare için daha çekilir bir hal alacağını düşündüm bir an; özür dilememi gerektiren bir suç işlediğimi düşünüyor olmalıydı... Hakkımda kötü bir hikaye uydurmaya kalkışabilirdi; hatta, bilinçli olarak, bir işçinin hayatı yerine, benim beş para etmez hayatımı tehlikeye atmanın daha iyi olacağını düşünebilirdi. Kendimi vurulmuş olarak düşünüyordum, Dirty'de bu haberi otelde öğrenecekti. Direksiyonda oturuyordum ve ayağımı gaz pedalının üzerine koydum. Bastırmaya cesaret edemiyordum. Tam tersine, Michel'in gelmeyeceğini bile bile, birkaç kez daha korna çaldım. Bulunduğum şu durumda, kaderimin bana sunduğu her şeyin sonuna kadar gitmek zorunda olduğumu hissediyordum. Lazare'ın tartışılmaz rahatlığına ve cesaretine, hayrandım. Olayı artık ciddiye almıyordum. Benim gözümde bir önemi kalmamıştı; Lazare'ın etrafı, nişan almaktan yoksun, esner gibi ateş eden Michel'e benzeyen adamlarla doluydu. Buna rağmen Lazare, herhangi bir olay sırasında, bir erkeğin sahip olabileceği karar verme anlayışı ve soğukkanlılığına sahipti. Bense sadece aklımı yitirmek üzereydim; bunu

düşünürken gülüyordum. Teröristler hakkında okuduklarımı hatırlıyordum. Birkaç haftadan beri, teröristlerin yaşadığı türden sıkıntılardan uzaktım. En kötüsü, günün birinde, kendi tutkularıma göre değil de, Lazare'ınkilere göre yaşayabileceğim düşüncesiydi. Arabada, Michel'i beklerken - tuzağa düşürülmüş bir hayvan gibi - direksiyona yapışıp kalmıştım. Lazare'a *ait olma* fikrinin, bütün benliğimi sarmış olması beni hayrete düşürüyordu.. Küçükken Lazare gibi pis olduğum geldi aklıma. Bu dayanılmaz bir hatıraydı. Bunu hatırlamak beni tüketiyordu. Bir lisede yatılı okuyordum. Ders saatlerini sıkılarak, neredeyse hareketsiz, ağzım açık bir şekilde geçirirdim. Bir akşam, gaz lambası ışığında, sıramı önüme doğru kaldırdım. Kimse beni göremiyordu. Dolma kalemimi elime aldım, bir bıçak gibi avucumda sıkarak tuttum, ve çelik ucunu sol elimim üzerine ve koluma sertçe batırmaya başladım. Denemek için... Denemek için: *Acıya karşı dayanıklı olmak istiyordum.* Kırmızıdan çok siyah renkte olan birkaç yara daha açtım (yaralar mürekkepten dolayı siyahtılar). Elimin üzerindeki uç izleri, ayçöreklerini andırıyordu.

Arabadan indiğimde, başımın üzerinde yıldızlı gökyüzünü gördüm. Yirmi yıl sonra, kendine kalem batıran çocuk, gökyüzünün altında, daha önce hiç gelmediği bu yabancı sokakta, bilinmesi imkansız bir olay için bekliyordu. Yıldızlar vardı, sonsuz sayıda yıldızlar. Anlamsızdı, bağırmak anlamsızdı, fakat düşmanca bir anlamsızlıktı bu. Bir an önce güneşin doğmasını istiyordum. Yıldızların yok olduğu sırada, ben hâlâ sokakta olacaktım. Genel olarak, yıldızlı gökyüzü gün ağarmasından daha çok korku vermekteydi bana. Beklemem gerekti, tam iki saat boyunca beklemek zorunda kaldım... Öğleden sonra ikiye doğru, güzel Paris güneşi altında - Carrousel köprüsünün üzerindeydim - bir kasap kamyonetinin geçtiğini gördüğümü hatırlıyorum; derisi yüzülmüş koyunların başsız boyunları bezlerin dışına taşıyor, kasapların mavi beyaz çizgili gömlekleri temizlikten parlıyordu; kamyonet, güneşin altında yavaş yavaş ilerlemekteydi. Çocukluğumda güneşi severdim; gözlerimi kapardım ve gözkapaklarımın altından kırmızı görünürdü. Korkunçtu güneş, bir patlamayı andırıyordu; kaldırım taşlarının arasından akan kıpkırmızı kandan daha fazla benzeyen ne olabilirdi ki, patlayıp ışığıyla öldürecekmiş gibi gözüken güneşe? Bu donuk gecede, ışıktan sarhoş olmuştum; ve Lazare, yeniden, uğursuz bir kuştu karşımda, pis ve önemsiz bir kuş. Gözlerim, yukarda gerçekten parlamakta olan yıldızlara değil, gökyüzü mavisine dalıp gidiyordu artık. Bu parlak mavilikte kaybolmak için kapıyordum gözlerimi; hortumları

andıran büyük siyah böcekler beliriveriyordu vızıldayarak. Aynı, ertesi gün, günün en parlak saatinde, ilk önce seçilemeyen bir noktadan, Dorothea'yı götürecek olan uçağın belireceği gibi... Gözlerimi açtım, başımın üzerinde yıldızları gördüm tekrar, fakat güneş beni çıldırtmaktaydı, gülmek istiyordum; yarın, gökyüzünün parlaklığından hiçbir şey eksiltemeyecek bu denli küçük ve uzak uçağı, cam bir kafeste Dirty'nin ölçüsüz düşlerini taşıyan gürültülü bir böceğe benzeteceğim; küçük beynimin çok üstünde, göklerde -acının onda alışkanlıktan daha derin iz bıraktığı bir sırada -bir imkansızlık, mükemmel bir “tuvalet sineği” olarak göklerde olacak. Güldüm, eline dolma kalem batıran mutsuz çocuk değildi artık gece boyunca duvar kenarlarında yürüyen; küçükken de aynı şekilde gülmüştüm ve mutlu bir küstahlıkla, günün birinde her şeyi yıkmam gerekeceğini biliyordum, her şeyi yıkmam kaçınılmazdı.

3

Lazare'dan nasıl korkmuş olabildiğimi anlayamıyordum. Michel'i birkaç dakika daha bekleyip gitmeye karar vermiştim. Gelmeyeceğinden emindim, fakat vicdanımı rahatlatmak için bekliyordum. Tam gitmek üzereydim ki, binanın kapısı açıldı. Michel yanıma geldi. Doğruyu söylemek gerekirse, başka dünyadan gelmiş gibiydi. Sanki biri tarafından boğazlanmış bir görüntüsü vardı... Gitmek üzere olduğumu söyledim. “Yukarıda” tartışmanın son derece düzensiz ve gürültülü olduğunu ve kimsenin birbirini işitmediğini söyledi.

- Lazare yukarıda mı? diye sordum.

- Elbette. Bütün her şeyin nedeni o... Yukarı çıkman gereksiz. Ben daha fazla dayanamayacağım... Gidip bir şeyler içelim.

- Başka bir şey konuşmak istersen?...

- Hayır. Becerebileceğimi sanmıyorum. Sana anlatacağım...

- Peki. Seni dinliyorum.

Olanları bilmek isteyip istemediğimden pek emin değildim aslında. Şu anda Michel'i ve en azından bir o kadar da “yukarıda” olup bitenleri komik buluyordum.

- Sürpriz bir saldırı söz konusu olan; elli kadar “tetikçi” bunlar, anlarsın... Ciddi bir durum. Lazare hapishaneyi basmak istiyor.

- Ne zaman? Yarın değilse ben de gelirim. Silahları ve dört adamı alabilirim arabaya.

- Komik, diye bağırdı Michel.

- Ah!

Kahkahalarla gülüyordum.

- Hapishaneye saldırmak çok büyük bir saçmalık.

Avaz avaz bağırarak konuşuyordu. Kalabalık bir sokaktan geçiyorduk.

- Bu kadar çok bağırma... demekten alıkoyamadım kendimi.

Huzurunu kaçırmıştım. Sustu ve etrafına bakmaya başladı. Sıkıntılı bir ifade vardı suratında. Michel hâlâ çocuktu, hem de kaçık bir çocuk.

- Önemi yok; nasıl olsa Fransızca konuşuyordun... dedim gülerek.

Korkusu aynı hızla rahatlığa dönüştü ve gülmeye başladı. Fakat, o andan itibaren bir daha bağırarak konuşmadı; benimle konuşurken takındığı küçümseyici ifade bile yoktu sesinde. Bir kafenin önüne geldik ve dipteki masalardan birine oturduk.

Anlatmaya başladı:

- Neden hapishaneye saldırmamak gerektiğini anlayacaksın. Bunun hiçbir faydası yok. Herhangi bir yardıma ihtiyaçları yok, Lazare'ın isteği bu sadece. Lazare savaşı andıran her şeyden nefret eder, fakat deli olduğu için doğrudan doğruya eyleme geçmek istiyor ve bu yüzden de hapishaneye baskın yapmayı denemek onun fikri. Ben bir silah deposuna saldırmayı önerdim, fakat bunu dinlemek bile istemedi, çünkü ona göre silah deposuna saldırmak, devrimin ve savaşın eski hatasına düşmek olacaktı! Buradaki insanları tanımazsın. Mükemmel insanlardır, fakat kaçıktırlar; hepsi onu dinliyor!...

- Hapishaneye neden saldırmamak gerektiğini söylemedin hâlâ bana.

Aslında bu düşünceden oldukça etkilenmiştim, ayrıca işçilerin Lazare'ı dinliyor olması da hoşuma gitmişti. Birdenbire Lazare'a duyduğum nefret azalmıştı. İç karartıcı ve korkunçtu, fakat anlayan tek insandı; İspanyol işçiler de anlıyorlardı ihtilali...

Michel kendi kendine konuşarak anlatmaya devam ediyordu:

- Gün gibi ortada: Hapishane hiçbir işe yaramaz. Önce silah bulmamız gerekli. İşçilerin silahlanması lazım. İşçilerin eline silah vermedikten sonra ayrılıkçı hareketin ne anlamı olabilir ki? Bunun en güzel kanıtı olarak, işçilerin eline silah vermekten korkan Katalonyalı liderler, büyük bir olasılıkla darbelerinde başarısız olacaklar... Çok açık. İlk önce bir silah deposuna baskın yapmak gerekiyor.

Hepsinin yoldan çıktıklarını düşündüm bu kez.

Tekrar Dirty'yi düşünmeye başladım; kendi adıma çok yorgun ve sıkıntılıydım.

- Fakat hangi silah deposu? diye sordum Michel'e belirsizce.

Duymamış gibi gözüktü.

Israr ettim; önemli olmasına, hatta can sıkıcı derecede bir önem taşımasına rağmen bu konuda hiçbir şey bilmiyordu, bu ülke hakkında fazla bir bilgisi olduğu söylenemezdi zaten.

- Lazare'ın daha fazla bilgisi var mı?

- Evet. Elinde hapishanenin planı var.

- Başka bir şey konuşmamızı ister misin?

Michel, erken dönmesi gerektiğini söyledi.

Bir süre tek kelime etmeden oturdu ve sonra tekrar konuşmaya başladı;

- Her şeyin kötüye gideceğini düşünüyorum. Genel grev yarın sabah için öngörülmüştü, fakat herkes kendi kafasına göre hareket edip, sonunda muhafızlar tarafından gebertilecek. Galiba Lazare'a hak vermek zorunda kalacağım.

- Nasıl?

- Evet. İşçiler hiçbir zaman birleşmeyi başaramayacaklar ve sonunda yenilecekler.

- Hapishaneyi ele geçirmek imkansız mı?

- Nasıl bilebilirim ki? Ben asker değilim...

Bitkin düşmüştüm. Saat sabahın ikisiydi. Rambla'da bir barda Michel'e randevu verdim. Durum biraz daha açıklık kazandığında gelecekli; bunun beşi bulabileceğini söyledi. Hapishane projesine karşı gelmekte haksız olduğunu söylemekten son anda vazgeçtim, bu konudan bıkmıştım artık. Michel'e, beklediğim ve önüne arabayı bıraktığım kapıya kadar eşlik eltim. Birbirimize söyleyecek bir şeyimiz kalmamıştı. En azından Lazare'la karşılaşmadığım için mutluydum.

4

Hemen Rambla’ya gittim. Arabayı bıraktım. Barrio chino'ya girdim. Kendime kadın aramıyordum, fakat gece üçten sonra en iyi zaman öldürülecek yerdi barrio chino. Bu saatte, cante rondo söyleyen endülüslü şarkıcıları dinleyebiliyordum. iyice kendimden geçmiştim, cante rondonun şiddeti, içimdeki karışıklığa uyum sağlayabilen tek ritimdi. Kötü bir tavernaya girdim; girdiğim sırada, neredeyse biçimsiz, buldog suratlı sarışın bir kadın, küçük bir sahnenin üzerinde şov yapmaktaydı; kalçasından bağladığı renkli mendil, oldukça siyah cinsel organını gizleyemiyordu. Şarkı söyleyip dans ediyordu. Tam oturmuştum ki, daha güzelcene bir kız masama geldi. Onunla bir bardak içmek zorunda kaldım. Çok kalabalıktı, neredeyse Criolla'daki kadar seyirci vardı, fakat bunlar daha iğrençtiler. İspanyolca bilmiyormuş gibi davrandım. Bir tane güzel ve genç kız vardı. Bana bakıyordu. Merakı apansız bir tutkuyu andırıyordu. Pis şallara sarınmış, kocakarı suratlı, koca memeli canavarlarla çevriliydi etrafı. Neredeyse çocuk denebilecek yaşta, denizci fanilalı, kıvırcık saçlı, boyalı yanaklı bir delikanlı bana bakmakta olan kıza yaklaştı. Yabani bir hali vardı; yaptığı edepsiz hareketin ardından bir kahkaha atarak daha uzak bir yere oturmaya gitti. Çok yaşlı, kambur, başı örtülü bir kadın elinde sepetle içeriye girdi. Bir şarkıcı ve bir gitarist sahnenin üzerine oturdular; birkaç gitar akortundan sonra, bütün salonu kaplayan bir şarkıya başladılar... Bu sırada, diğerleri gibi, çığlıklarıyla beni rahatsız etmelerinden korktum. Salon oldukça büyüktü; bir ucunda, sıra halinde oturmuş kızlar dans etmek için müşterilerini bekliyorlardı; şarkı söyleme faslı bittiğinde, müşterilerle dans edeceklerdi. Kızlar gençççeydiler, fakat hepsi çirkin ve sefil kılıklıydı. Zayıftılar ve kötü beslendikleri belliydi; kimi uyukluyor, kimi aptal gibi sırıtıyor, kimi ise topuklarını hızlı hızlı sahneye vurup duruyordu. Attıkları oley yankısız kaldı. Açık mavi eski bir elbisesi olan bir kız vardı aralarında, zayıf ve solgun bir yüzü ve solgun sarı saçları vardı; en fazla birkaç ay sonra öleceği şüphesizdi. En azından şu an için kendimle ilgilenmemeye ihtiyacım vardı, diğerleriyle ilgilenmeliydim, ne olursa olsun her birinin kendine göre bir hayatı olduğunu yadsıyamazdım. Neredeyse bir saat boyunca, sessizce salondaki hemcinslerimi seyrettim. Daha sonra başka bir gece kulübüne gittim, tam tersine burası çok canlı bir yerdi; maviler içindeki oldukça genç bir işçi, gece elbiseli bir kızla dönüp duruyordu. Gece

elbisesinin altından kombinezonunun kirli askıları gözüküyordu, fakat kız çok çekiciydi. Ortada dönüp duran başka çiftler de vardı; hemen orayı terk etmeye karar verdim. Herhangi bir tahriğe dayanabilecek halim kalmamıştı.

Rambla'ya geri döndüm, resimli gazeteler ve sigara aldım; saat neredeyse dörde geliyordu. Bir kafenin terasında oturarak, hiçbir şey görmeden gazetelerin sayfalarını çeviriyordum. Hiçbir şey düşünmemeye çalışıyordum. Başaramıyordum. İçimden anlamsız bir toz bulutu yükseliyordu. Dirly'nin gerçekte nasıl olduğunu hatırlamak isliyordum. İmkansız, çirkin ve de özellikle yabancı bir şey iz bırakmıştı hafızamda belli belirsiz. Bir dakika sonra, bir liman restoranında onunla yemek yiyeceğimi hayal ediyordum çocukça. Sevdiğim bütün ağır yemeklerden yiyecek, sonra da otele gidecektik; o uyuyacaktı, ben de yatağın yanında duracaktım. O kadar yorgundum ki, onun yanında bir koltukta, hatta yatakta yanına uzanarak uyumayı düşünüyordum; bir kere geldi mi, her ikimiz de uyuya kalacaktık; bu kuşkusuz kötü bir uyku olacaktı. Aynı zamanda genel grev vardı; büyük bir oda, bir mum, terk edilmiş sokaklar, kavgalar ve yapacak hiçbir şeyin olmaması. Michel birazdan gelecekti ve bir an önce ondan kurtulmam gerekiyordu.

Artık bu konuyla ilgili hiçbir şey duymak istemiyordum. Tek arzum uyumaktı. Duyabileceğim en acil olayları bile umursayacak durumda değildim. Nerede olursa olsun, elbiselerimle uyumalıydım. Bir çok kez sandalyemin üzerinde uyuya kaldım. Xenie geldiğinde ne yapacaktım. Altıyı biraz gaçiyordu ki Michel geldi ve Lazare'ın onu Rambla'da beklediğini söyledi. Kalamadı. Hiçbir sonuca varamamışlardı; benim kadar belirsizdi düşünceleri. Onun da pek konuşacak hali yoktu. Cesareti kırılmıştı ve uyukluyordu.

- Seninle geliyorum, dedim ona hemen.

Gün ağarıyordu; gökyüzü solgundu, yıldız kalmamıştı. İnsanlar gelip gidiyorlardı, fakat Rambla’nın gerçeküstü bir görünümü vardı; çınarların bir ucundan diğer bir ucuna kadar, şaşkınlık verici bir kuş sesinden başka bir şey duyulmuyordu; hayatım boyunca bu derece beklenmedik bir şey dinlememiştim. Ağaçların altında yürüyen Lazare’ı fark ettim. Bize sırtını döndü.

- Ona merhaba demek istemiyor musun? diye sordu Michel.

O sırada, geri döndü ve her zamanki gibi yine siyahlar içinde, bize doğru gelmeye başladı. Bir an kendime, bugüne kadar gördüğüm en insancıl

varlık olup olmadığını sordum; bana doğru gelmekte olan dev bir fareyi andırıyordu aynı zamanda. Kaçmamam gerekiyordu ve bu kolaydı. Aslında pek kendimde değildim.

- İkiniz beraber gidebilirsiniz, dedim sadece Michel'e.

Michel anlamamış gibi göründü. Elini sıktım ve her ikisinin de adresini bildiğimi söyledim;

- Sağdan üçüncü sokağa sapın. Arayabilirsen yarın akşam telefonunu bekliyorum.

Michel ve Lazare en ufak yaşam belirtilerini kaybetmiş gibiydiler o anda. Ben de hiçbir gerçekliğe sahip değildim artık.

Lazare bana baktı. Olabildiğince doğaldı. Bende ona baktım ve Michel’e el salladım.

Gittiler.

Ben de, otelime döndüm. Saat altı buçuğa geliyordu. Pancurları kapamadım. Hemen uyudum, fakat rahatsız bir uykuydu bu. Havanın aydınlandığını sandım. Rusya'da olduğumu görüyordum rüyamda; turist olarak başkentlerinden birini ziyaret ediyordum, büyük ihtimalle Leningrad'a. Demir ve camdan inşa edilmiş, eski Galerie des Machines'ni andıran bir binanın içinde geziniyordum. Neredeyse sabah olmak üzereydi ve tozlu pencerelerden pis bir ışık sızmaktaydı içeriye. Boş mekan, bir katedralden çok daha geniş ve gösterişliydi. Zemin doldurulmuş topraktan oluşuyordu. Tamamen yanlızdım ve güçsüz düşmüştüm. Bir alt geçitten, ihtilal hatıralarının muhafaza edildiği küçük salonlara ulaştım; bu salonlar gerçek bir müze oluşturmuyorlardı, fakat İhtilalin en önemli kararları buralarda alınmıştı. Bu odalar en başta, çar erkanının asil ve görkemli hayatına adanmıştı. Savaş sırasında, kraliyet ailesi üyeleri, bir fransız ressamını, duvarların üzerine Fransa'nın “biyografi” sini resmetmesi için görevlendirmişlerdi; ressam, XIV. Louis zamanına ait tarihi dekorları, Lebrun'ün sade ve görkemli üslubuyla tekrar canlandırmıştı; duvarların birinin en tepesinde, kumaşlara sarınmış Fransa, elinde bir meşaleyle göklere uzanmaktaydı. Bir bulut ya da kalıntı halini alan resim, neredeyse silinip gitmişti; ressam, bazı bölgeleri belli belirsiz taslak halinde kalan çalışmasını, ayaklanma sırasında yarım bırakmıştı. Bu duvarlar, yaşarken kül yağmuruna tutulmuş bütün ölülerden *daha ölü* bir Pompey mumyasını andırıyordu. Sadece isyancıların ayak sesleri ve çığlıklarının asılı kaldığı bu

odada, Ihtilal'in dehşet verici şiddeti o derece hissediliyordu ki, aynı bir kasılma ya da hıçkırıkta olduğu gibi nefes almak son derece güçleşmişti.

Yan oda daha bunaltıcıydı. Duvarlarının üzerinde eski yönetimden kalan hiçbir iz yoktu. Zemin kirli, sıvalar çıplaktı, fakat ihtilal dönemi bir çok kömür yazıtla dile getirilmişti. Bu yazıtlar, zamanında bu odada yatıp kalkmış, dünyanın düzenini altüst eden bu olayı yorgun gözlerle izlemiş ve gördüklerini üstünkörü resimleri ve kaba dilleriyle aktarmak istemiş olan denizciler ya da işçilere aitti. Bugüne kadar daha sinir bozucu, aynı zamanda da daha insanca bir şeye rastlamamıştım. Orada durup, üstünkörü ve beceriksiz yazılara bakıyordum; gözlerim doldu. İhtilal heyecanı yavaş yavaş beynime yerleşiyor ve kimi kez “gök parıltısı,” kimi kez “şiddet” kelimeleriyle ifade ediyordu kendini. Siyah renkle üzerinden geçilmiş, fakat kan izlerini andıran bu yazıtlarda, Lenine ismi sık sık tekrarlanıyordu; Tuhaf bir şekilde değişen bu isim, kadınımsı bir biçim kazanmıştı: *Lenova!*

Bu küçük odadan çıktım. Her an patlayabileceğini bilerek, camekanlı büyük salona girdim; sovyet yetkilileri bu salonu yıkmaya karar vermişlerdi. Kapıyı bulamadım, yanlızdım ve hayatım hakkında endişe duyuyordum. Bir süre kaygılandıktan sonra, geçebileceğim bir açıklık fark ettim; cam bölmenin ortasında pencereye benzer bir açıklık vardı. Tırmandım ve büyük bir güçlükle dışarıya sızmayı başardım.

Fabrikalar, demir yolu köprüleri ve boş tarlalardan oluşan ıssız bir manzarayla karşılaştım. Biraz önce terk ettiğim uçsuz bucaksız harap binayı bir kerede tamamıyla ortadan kaldıracak patlamayı bekliyordum. Oradan uzaklaştım. Köprüye doğru ilerlemeye başladım. O sırada, bir polis, beni ve hırpani giyimli çocuklardan oluşan bir grubu kovalamaya başladı; polisin görevi, insanları patlama bölgesinden uzaklaştırmaktı kuşkusuz. Koşarken, çocuklara koşmaları gereken yönü söyledim. Bir köprünün altına geldiğimizde: “Zdies, mojno...” “Burada durabiliriz” dedim onlara rusca konuşarak. Çocuklar cevap vermediler, çok heyecanlanmışlardı. Hep beraber binaya bakıyorduk; infilak ettiği görülebiliyordu (fakat hiçbir ses duymuyorduk; patlamadan yayılan koyu duman, kıvrımlar halinde değil, fakat alabros kesimli saçları andıran dümdüz bir şekilde, iz bırakmadan bulutlara doğru yükseliyordu; her şey karanlık ve dumanlar içindeydi...). Ne görkemli ne de büyük denebilecek bu nefes kesici kaos bir kış gecesi sonunda boşu boşuna yok olup gidiyordu. Karsız bir geceydi, çok soğuk bile değildi.

Uyandım.

Bu düş bütün içimi boşaltmışcasına yatağın üzerinde sersemlemiş bir halde yatıyordum. Tavana ve pencereden gözüken parlak gökyüzüne bakıyordum. Geceyi demiryolunda, tıklım tıklım bir kompartımanda geçirmiş bir kaçak hissi vardı içimde.

Yavaş yavaş olup bitenleri hatırlamaya başladım. Yataktan fırladım. Yıkanmadan giyindim ve sokağa çıktım. Saat sekiz olmuştu. Gün büyük bir çoşkuyla başlıyordu. Güneşin altında sabahın serinliğini hissediyordum. Fakat ağzımdaki kötü tat dayanılır gibi değildi. Cevabı hiçbir şekilde önem taşımadığı halde, bu güneş, hava ve hayat selinin beni neden Rambla'ya sürüklediğini soruyordum kendime. Her şey bana yabancıydı ve artık yıpranmıştım. Kasabın, bir domuzun boğazına açtığı delikten çıkan kan kabarcıklarını düşündüm. Ani bir endişe duydum; fiziksel bulantıma son verecek bir şeyler yutmak, ardından tıraş olmak, yıkanmak, taranmak ve sonunda sokağa çıkmak, soğuk şarap içmek ve güneşli sokaklarda yürümekti tek derdim. Bir bardak sütlü kahve içtim. Geri dönecek cesaretim yoktu, tıraş olmak için berbere gittim. Bir kez daha İspanyolca bilmiyormuş gibi davrandım.

İşaretlerle ifade ediyordum söylemek istediklerimi. Berberin ellerinden kurtulduktan sonra, yaşama zevkine tekrar kavuştum. Mümkün olduğu kadar çabuk bir şekilde dişlerimi fırçalamak üzere geri döndüm. Badalona’da yüzmek istiyordum. Arabayı alıp dokuza doğru Badalona’ya vardım. Kumsal ıssızdı. Arabada soyundum ve kumların üzerine uzandım; koşarak denize girdim. Yüzmeyi bırakıp mavi gökyüzünü seyretmeye başladım; Dorothea'nın uçağı kuzey doğudan belirecekti. Ayaktayken mideme kadar suyun içindeydim. Bacaklarım suyun içinde sarımtrak görünüyordu, ayaklarım kumun içindeydi, gövdem, kollarım ve başım ise suyun dışındaydılar. Toprak (ya da deniz) üzerinde, birkaç saat sonra gökyüzünün bir ucundan çıkacak olan uçağı bekleyen bu yarı çıplak insanın - kendimin - neye benzediği konusunda komik bir meraka kapılmıştım. Tekrar yüzmeye başladım. Gökyüzü sonsuzdu, saftı ve suyun içinde gülmek istedim.

5

Kumsalın ortasında yüzüstü uzanarak, daha önce gelecek olan Xenie konusunda ne yapabileceğimi düşündüm. Bir an önce giyinmem ve geç kalmadan gara gidip onu beklemem gerekiyordu. Dün geceden beri Xenie'nin gelişinin yarattığı çözümlenemeyen sorunu unutmamıştım, fakat her aklıma geldiğinde, çözümü daha sonraya bırakıyordum. Onunla beraber olmadan önce bir sonuca varamayacaktım herhalde. Ona kaba davranmış olmayı istemezdim. Son derece hoyratça davrandığım zamanlar oldu. Bundan pişmanlık duymuyordum, fakat daha ileriye gitme fikri dayanılmazdı. Yaşayabileceğimin en kötüsü bir ay önceydi. Dün geceden beri, kâbusun tekrar başladığını sanabilirdim, fakat bu farklı bir şeydi ve yaşayacaktım. Cesetleri, Lazare'ı ve beni izleyen bütün her şeyi düşündüğümde gülümsüyordum sadece şu anda... Denize döndüm ve sırt üstü yatarak gözlerimi kapadım; bir an Dirty’nin vücudunun ışıkla, özellikle de sıcakla karşılaştığını hissettim; bir sopa gibi kasılmıştım. Şarkı söylemek istiyordum. Fakat hiçbir şey bana gerçek görünmüyordu. Kendimi bir fısıltı kadar güçsüz hissettim; mutsuzluğu sürdürmekten vazgeçen hayatım, kundak bezlerine sarılı anlamsız bir şey gibiydi.

Xenie konusunda yapılacak tek şey, onu gardan alıp otele götürmekti. Fakat onunla yemek yiyemezdim. Ona ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Xenie ile yemek yemesi için Michel’i aramayı düşündüm. Arasıra Paris'te karşılaştıklarını hatırlıyordum. Her ne kadar delice de olsa, aklıma gelen tek olası çözüm buydu. Giyindim. Badalona'dan telefon ettim. Michel'in kabul edeceğinden emin değildim. Fakat telefonun öbür uçundaydı ve kabul etti. Bir süre benimle konuştu. Morali son derece bozuktu. Her şeyini yitirmiş bir adam gibi konuşuyordu. Ona kaba davrandığım için bana kızgın olup olmadığını sordum. Kızgın değildi. Onu bıraktığımda hiçbir şey düşünemeyecek kadar yorgundu. Lazare onunla tartışmamış, hatta ona beni bile sormuştu. Michel'in hareketlerini tutarsız buluyordum; onun gibi ciddi bir militan, böyle bir günde zengin bir kadınla şık bir otelde yemek mi yemeliydi! Gecenin sonunda olup bitenleri mantığa uygun bir şekilde kendi kendime açıklamak istiyordum: Hem Katalonya’da yabancı fransız oldukları için, hem de işçilere yabancı aydın kesimden oldukları için, Lazare ve Michel'in kendi arkadaşları tarafından ihraç edildiklerini düşündüm. Daha sonradan öğrendiğim üzere, Lazare'a olan sevgi ve

saygılarından dolayı, katalonyalılardan biriyle anlaşmışlar ve Barselona'daki işçi mücadelesinin durumunu bilmeyen bir yabancı olarak Lazare'ı uzaklaştırmaya karar vermişlerdi. Aynı zamanda Michel'i de uzaklaştırmak zorunda kalmışlardı. Sonuçta, Lazare'la bağlantı halinde olan anarşist Katalonyalılar ilişkilerini sürdürmüşler, fakat bir sonuca ulaşamamışlardı; her türlü ortak girişimden vazgeçmişler ve ertesi gün, herkes kendisini çatıların tepelerine çıkıp, gözüne kestirdiğine ateş etmeye adamıştı. Bense tek bir şey istiyordum, o da Michel'in Xenie'yle beraber yemek yemesiydi. Bunun yanında, iyi anlaşıp geceyi de beraber geçirmelerini umuyordum, fakat şimdilik, telefonda konuştuğumuz gibi, Michel'in bir saat içinde otelin lobisinde olması yeterliydi.

Xenie'nin, komünist düşüncelerini her fırsatta dile getirdiği geldi aklıma, fakat iş işten geçmişti. Onu, Barselona'da ki karışıklıklara tanık olması için çağırdığımı söyleyecektim Michel'e; benim tarafımdan bu olayda yer almaya layık görülmüş olması, Xenie'yi heyecanlandırabilirdi. Michel'le konuşacaktı. Her ne kadar ikna edici görünmese de, bu sonuç benim için tatmin ediciydi ve daha fazla düşünmedim.

Zaman çok çabuk geçti. Barselona'ya geri döndüm; şehrin şimdiden alışılmadık bir havası vardı; kafelerin sokaktaki masaları toplanmış, dükkanların kepenkleri yarıya indirilmişti. Bir silah sesi duydum; bir grevci, tramvay camlarına ateş etmişti. Bazen hereketli, bazense ağır denebilecek tuhaf bir canlanma oldu. Neredeyse tek bir araba bile geçmiyordu. Hemen hemen her yerde silahlı güçler vardı. Arabanın ateş ve taşlara hedef olduğunu anladım. Grevcilerin tarafında olmamak canımı sıkmıştı, fakat artık bunu düşünmüyordum. Ayaklanmadan kötü etkilenen şehrin görünümü korku vericiydi.

Otele dönmek istemedim. Doğrudan gara gittim. Saat çizelgesinde öngörülen bir değişiklik yoktu henüz. Gözüme yarı açık bir garaj kapısı ilişti; arabayı oraya bıraktım. Saat henüz onbir buçuktu. Tren gelmesi için yarım saatten fazla bir zaman geçirmem gerekiyordu. Açık bir kafe buldum; bir sürahi beyaz şarap istedim, fakat içmekten zevk almadım. Geçen gece rüyamda gördüğüm ihtilali düşünüyordum: Uyuduğum zaman daha zekiydim - ya da daha insancıl. Bir gazete aldım, fakat katalancayı pek anlamıyordum. Kafenin ortamı hoş ve yanıltıcıydı. Tek tük müşterilerden bir ya da ikisi gazete okuyorlardı. Ateş sesini duyduğumda, ana caddelerin kötü görünümü beni her şeye rağmen şaşırtmıştı. Barselona'da olup

bitenlerin dışında olduğumu anladım, oysa ki Paris'te her şeyin tam ortasındaydım. Paris'te, bir ayaklanma sırasında, yakın olduğum herkesle konuşurdum.

Tren rötar yaptı. Gar'da bir aşağı bir yukarı yürüyordum; rüyamda gezindiğim “Galerie des Machines” e benziyordu burası. Xenie'nin bir an önce gelip gelmemesi beni pek ilgilendirmiyordu, fakat Michel otelde sabırsızlanabilir. Dirty de, iki saat sonra burada olacaktı, benimle konuşacaktı, ben onunla konuşacaktım, onu kollarımın arasına alacaktım; ama yinede bütün bunların şu an için olabilirliği yoktu. PortBou treni gara girdi, bir süre sonra Xenie karşımda duruyordu. Beni henüz fark etmemişti. Ona bakıyordum; valizleriyle uğraşıyordu. Oldukça küçük göründü gözüme. Omuzlarının üzerine bir manto atmıştı, fakat çantasını ve küçük bir valizi eline almak istediğinde manto yere düştü. Mantosunu yerden alırken beni gördü. Peronda duruyor ve ona gülüyordum. Güldüğümü görünce kızardı ve o da kahkahalarla gülmeye başladı. Küçük valizi ve vagonun penceresinden uzattığı mantoyu aldım. Gülmesi boşunaydı; davetsiz bir misafir gibi duruyordu karşımda; bana yabancıydı. Aynı şeyi Dirty ile de yaşayıp yaşamayacağımı sordum kendime - korkarak. Dirty'yi de kendimden uzak hissedecektim; o benim için ulaşılmazdı üstelik. Xenie kuşkulu bir şekilde gülümsemekteydi - kollarıma kapandığında daha da yoğunlaşan bir rahatsızlık hissediyordu. Onu alnından ve saçlarından öptüm. Eğer Dirty'yi beklemiyor olsaydım, şu anda mutlu olabilirdim diye düşündüm.

Aramızda düşündüğünden daha farklı bir şey olmayacağını gelir gelmez söylemek istemedim. Sıkıntılı olduğumu fark etti. Dokunaklıydı; konuşmuyor ve sadece bana bakıyordu, hiçbir şey bilmediği için meraktan kendini yiyip bitiren birinin. gözlerine sahipti. Barselona'daki olayları duyup duymadığını sordum. Fransız gazetelerinde bir şeyler okumuştu, ama yinede bu konuyla ilgili pek fikri yoktu.

Ona yavaşça anlatmaya başladım:

- Bu sabah genel greve başladılar ve büyük bir olasılıkla yarın bir şeyler olacak... Karışıklıkların tam üzerine geldin.

- Sinirli değilsin değil mi? diye sordu.

Sanırım ilgisiz bir tavırla yüzüne baktım. Bir kuş gibi cıvıldamaktaydı. Bana soru sormaya devam etti:

- Komünist ihtilali olacak mı?

- Micheal ile yemek yiyeceğiz. Eğer istersen komünizm hakkında onunla konuşabilirsin.

- Gerçek bir ihtilal olmasını isterdim... Michel... ile yemek mi yiyeceğiz? Biliyorsun ki yorgunum.

- Önce yemek yememiz lazım... Daha sonra uyursun. Şimdi, burada bekle; taksiler grevdeler. Arabayı alıp geliyorum.

Onu bırakıp gittim.

İçinden çıkılması güç - aptalca - bir hikayeydi. Onunla beraberken oynamak zorunda olduğum rolden iğreniyordum. Bir kez daha, hasta odamda olduğu gibi hareket etmek zorundaydım. Yaşadığım hayattan kaçmak için Ispanya'ya gelmiştim, fakat bunun hiçbir işe yaramadığının farkındaydım. Kaçtığım her şey beni takip etmiş ve yakalamıştı ve yeniden eski yitik hayatıma devam etmemi istiyordu. Ne olursa olsun bu şekilde yaşamak istemiyordum. Buna rağmen, Dirty'nin gelişi her şeyi altüst edecekti. Güneşin altında, garaja doğru hızla yürümekteydim. Hava sıcaktı. Yüzümü kuruladım. Tutunacak bir tanrısı olan insanları kıskanıyordum, oysa benim... yakında “ağlamak için gözlerimden başka hiçbir şeyim” olmayacaktı. Biri dikkatle yüzüme bakıyordu. Yüzüm öne eğikti. Başımı yukarı kaldırdım; yalınayak, otuz yaşlarında, başında çenesinin altından bağlanmış bir mendil ve yüzünde sarı geniş motosiklet gözlükleri olan bir dilenci duruyordu karşımda. Büyük gözleriyle uzun süre yüzüme baktı. Küstah bir görüntüsü vardı, güneşin altına, güneşsel bir görüntü. “Michel kılık değiştirmişti belki de!” diye düşündüm. Çocukça bir saçmalıktı bu. Bu garip dilenci daha önce hiçbir zaman karşıma çıkmamıştı.

Yanından geçtim ve hemen başımı geri çevirdim; yine de bakmaya devam ediyordu. Yaşadığı hayatı hayal etmeye çalıştım. İnkar edilemez bir özellik vardı bu hayatta. Ben de bir dilenci olabilirdim. Her ne olursa olsun, o, dilenciydi, hayatının sonuna kadar öyle kalacaktı ve başka hiçbir şey olamayacaktı; bu da onun talihiydi. Benimki ise daha eğlenceliydi. Garajdan dönerken aynı yoldan. geçtim, hâlâ orada duruyordu. Bir kez daha bana baktı. Yavaşça geçtim. Uzaklaşmakta zorluk çekmiştim. Hiçbir zaman ne istediğini bilmeyen bir çocuğa benzemektense, onun korkunç, güneşsel görünümüne sahip olmak isterdim. Xenie ile mutlu olabilirdim, diye düşündüm o sırada.

Garın girişinde ayakta bekliyordu, valizleri yerde, ayaklarının yanındaydı. Arabanın yaklaştığını görmedi; gökyüzü açık maviydi, fakat her şey, sanki şimşek çakacakmış gibi gelişmekteydi. Valizlerin arasında alçak ve yorgun görünen başı, üzerinde bulunduğu zeminin çökmüş olduğu hissini veriyordu. Günün sonuna doğru, aynı onun gibi benimde ayaklarımın altından kayıp gidecekti zemin, diye düşündüm. Önüne geldiğimde, umutsuz bir ifadeyle gülmeden yüzüne baktım. Beni gördüğünde sıçradı ve o anda üzüntüsü yüzüne yansıdı. Arabaya ilerlerken kendini toparladı. Valizlerini almaya gittim; gazeteler, resimli dergiler ve *L'Humanite*'nin bulunduğu bir de paket vardı. Xenie Barselona'ya yataklı vagonla gelmişti, fakat *L'Humanite* okuyordu!

Her şey hızlı bir şekilde gerçekleşti; neredeyse hiç konuşmadan otele vardık. Xenie ilk defa gördüğü şehrin sokaklarına bakıyordu. Barselona'nın ilk bakışta güzel göründüğünü söyledi. Ona grevcileri ve binanın önüne yığılmış isyancı taburlarını gösterdim.

- Fakat bu korkunç, diye bağırdı.

Michel otelin lobisindeydi. Her zamanki beceriksizliğiyle sabırsızlanıyordu. Xenie'den hoşlandığı açıktı. Onu gördüğünde aniden canlanmıştı. Michel'in söylediklerini duyar duymaz, hazırlattığım odaya çıktı.

Michel'e durumu açıklamaya çalıştım:

- Şimdi, gitmek zorundayım... Xenie'ye, belirli bir saat vermeden, bu akşama kadar Barselona'dan ayrıldığımı söyleyebilir misin?

Michel kötü göründüğümü söyledi. Onun da sıkılmış bir hali vardı. Xenie için bir not bıraktım: Başıma gelenden dolayı çılgına döndüğümü, ona karşı her türlü haksızlığı yaptığımı, bundan sonra farklı davranmak istediğimi, fakat dünden beri bunun imkansız olduğunu, söylüyordum ona. Başıma gelecekleri önceden nasıl tahmin edebilirdim ki?

Xenie hakkında kaygı duyacak hiçbir özel nedenim olmadığını Michel’e ısrarla söylemeye devam ediyordum, fakat Xenie çok mutsuzdu; onu yanlız bıraktığım için, kendimi suçlu hissediyordum.

Arabayı sabote edebilirler korkusundan, aceleyle dışarı çıktım. Kimse dokunmamıştı. On beş dakika sonra havaalanındaydım. Bir saat erken gelmiştim.

6

Tasmasından çekilen bir köpek gibiydim. Hiçbir şey görmüyordum. Zamanın, anın, kalp atışlarının içine sıkışmış bir halde, öldürülmek için bağlandığı ipi çözmeye çalışan bir adamla aynı acıyı çekiyordum. Mutluluk beklemiyordum artık, beklentilerim hakkında hiçbir şey bilemiyordum, Dorothea'nın varlığı çok fazlaydı. Uçağın gelmesinden biraz önce, bütün umutlardan uzaklaşıp, sakinleştim. Dirty'yi bekliyordum, ölümü beklermiş gibi bekliyordum Dorothea'yı. Ölmek üzere olan birdenbire fark eder: Her şey bitmiştir. Fakat biraz sonra çıkagelecek şey, bu dünyada önem taşıyan tek şeydir! Sakinleşmiştim, fakat alçaktan uçan uçağın gelişi oldukça ani oldu. Hızla ilerledim; Dorothea'yı ilk başta göremedim. Yaşlı, uzun bir adamın arkasında duruyordu. O olup olmadığı konusunda emin değildim. Yaklaştım; yüzü hasta gibi zayıftı. Güçsüz görünüyordu, inmek için yardıma ihtiyacı vardı. Beni görüyor, fakat bakmıyordu; başı öne eğik hareket etmeden kendi kendisini sürüklüyordu.

- Bir dakika... dedi bana.

- Seni kollarımda taşıyabilirim, dedim.

Cevap vermeden kendini bıraktı ve onu kucağıma aldım. Zayıflıktan iskelete dönmüştü. Acı çektiği apaçık ortadaydı. Sanki bir hammal tarafından taşınıyormuşcasına, tepkisiz ve cansız yatmaktaydı kollarımda. Onu arabaya yerleştirdim. Oturduğunda bana bakmaya başladı. Alaylı, iğneli, düşmanca bir gülümseme vardı yüzünde. Üç ay önce tanıdığım, hiç doymayacakmışçasına içen kadınla ne benzerliği vardı? Elbiseleri sarıydı, aynı saçları gibi kükürt sarısı. Uzun bir süre kükürt sansı kemikleri olan güneşsel bir iskelet düşüncesini kafamdan atamadım; Dorothea bir harabeydi artık. Hayat onu terk etmiş gibiydi.

Yavaşça konuşmaya başladı:

- Acele edelim. Bir an önce yatmam gerekli.

Dayanacak gücü kalmamıştı.

Beni neden Paris'te beklemediğini sordum.

Duymamış gibi bir hali vardı, fakat sonunda cevap verdi:

- Daha fazla beklemek istemiyordum.

Hiçbir şey görmeden önüne bakıyordu.

Otelin önünde, inmesine yardım ettim. Asansöre kadar yürümek istedi. Onu tutuyordum ve yavaşça ilerliyorduk. Odada soyunmasına yardım ettim. Gerekli olanları kısık sesle bana söylüyordu. Ona kötü davranmaktan kaçınmalıydım ve istediği çamaşırları ona verdim. Soyunurken çıplaklığı ortaya çıktıkça (zayıf vücudu eskisi kadar *saf* değildi), yüzümdeki acı gülümsemeye engel olamıyordum; hasta olması daha iyiydi.

Yatışmış bir halde konuşmaya başladı:

- Artık acı çekmiyorum. Sadece, eskisi kadar gücüm kalmadı.

Ona dudaklarımı değdirmemiştim, o ise neredeyse yüzüme bile bakmamıştı, fakat odada olup bitenler bizi birbirimize yaklaştırıyordu.

Başını yastığın tam ortasına koyarak yatağa uzandığında, yüzündeki çizgiler gevşedi; eskisi kadar güzel gözüktü o anda. Bir süre bana baktı, sonra arkasını döndü.

Odanın pancurları kapalı olmasına rağmen, güneş ışınları içeriye sızıyordu. Sıcaktı. Oda hizmetçisi bir kova dolusu buzla içeri girdi. Dorothea, buzu kauçuk bir keseye koyup karnının üzerine yerleştirmemi rica etti.

- İşte burası ağrıyor, dedi. Buz üzerimdeyken sırtüstü yatmak istiyorum.

- Dün beni aradığında dışarı çıkmıştım, diye devam etti. Göründüğüm kadar hasta değilim.

Gülümsemekteydi, fakat sıkıntı veriyordu gülümsemesi.

- Marsilya'ya kadar üçüncü sınıfta yolculuk ettim. Aksi takdirde, en geç bu akşam dönmüş olmam gerekirdi.

- Neden? Yeteri kadar paran yok muydu?

- Tren için saklamam gerekti.

- Tren yolculuğu mu seni bu hale getiren?

- Hayır. Bir aydan beri hastayım, sarsıntılar beni yordu sadece; bütün gece boyunca kötüydüm, hem de çok kötü. Fakat …

Başımı iki elinin arasına alıp, konuşmak için bana döndü:

- Acı çekmekten mutluydum.

Konuşurken beni arayan elleri, sustuğunda benden uzaklaştılar.

Fakat onu tanıdığımdan beri, benimle hiçbir zaman bu şekilde konuşmamıştı.

Kalktım ve ağlamak için banyoya gittim.

Hemen geri döndüm. Onunkine karşılık veren bir soğukluk sergiliyordum. Yüzündeki çizgiler sertleşmişti. İtirafı için kendisini cezalandırmak zorunda gibiydi adeta. Düşmanca bir öfke kapladı bir anda her yanını:

- Hasta olmasaydım gelmezdim. Şimdiyse hastayım ve mutlu olacağız. Sonunda hastayım işte.

Dışa vurmadığı bu büyük öfke, kötü bir ifade kazandırmıştı yüzüne.

Çirkinleşti. Ondaki sevdiğim şeyin bu şiddetli değişim olduğunu anladım. Nefretiydi sevdiğim; nefretin yüzüne çizdiği bu beklenmedik çirkinliği, bu korkunç çirkinliği seviyordum ben.

7

Çağırdığım doktorun geldiğini haber verdiler. Uyuyorduk. Uyandığım yarı karanlık garip oda terk edilmiş gibiydi. Dorothea'da aynı anda kendiliğinden uyandı. Beni gördüğünde irkildi. Koltuğun üzerinde giyinmiş oturuyor ve nerede olduğumu anlamaya çalışıyordum. Hiçbir şey bilemiyordum artık. Gece mi olmuştu? Gündüzdü kuşkusuz. Çalmakta olan telefona cevap verdim. Resepsiyondan doktoru yukarı yollamalarım rica ettim.

Muayenenin sona ermesini bekliyordum; neşesiz ve henüz uyanamamış hissediyordum kendimi.

Dorothea'nın hastalığı, bir tür kadın hastalığıydı; ciddi bir durumda olmasına rağmen, çabuk iyileşebilecekti. Yolculuk, durumunu daha da kötüleştirmişti, yolculuğa çıkmaması gerekirdi. Doktor tekrar geleceğini söyledi. Ona asansöre kadar eşlik ettim ve sonunda, Barselona'da durumların nasıl olduğunu sordum; iki saatten beri grevin en kapsamlı noktasına ulaştığını, her şeyin durduğunu, fakat şehrin sakin olduğunu söyledi.

Önemsiz bir adamdı. Neden ona, aptalca gülümseyerek “Fırtınadan önceki sessizlik...” dediğimi bilmiyorum.

Elimi sıktı ve sanki terbiyesiz bir adammışım gibi cevap vermeden gitti.

Rahatlamış olan Dorothea saçlarını tarıyordu. Ardından dudaklarını boyadı.

- Daha iyiyim... dedi. Doktora ne sordun?

- Şu anda genel grev var ve belki iç savaş çıkabilir.

- Neden iç savaş çıksın?

- Katalalanlar ve İspanyollar arasında.

- Bir iç savaş!

İç savaş fikri keyfini kaçırmıştı.

- Doktorun dediklerini yapmalısın... diye devam ettim.

Bu kadar çabuk konuşmamalıydım; sanki bir gölge inmişti Dorothea'nın yüzüne.

- Neden iyileşecekmişim ki?

Ölüler Günü

1

Dorothea geldiğinde ayın beşiydi. 6 Ekim akşamı saat onda, onun yanında otururken, beni terk ettikten sonra Viyana'da neler yaptığını anlatıyordu.

Bir kiliseye girmişti.

İçinde kimsenin olmadığı bir kilisede, ilk önce taşların üzerine diz çökmüş, daha sonra ise kollarını haç şeklinde açarak yüzüstü uzanmıştı. Bunun hiçbir anlamı yoktu onun için. Dua etmemişti. Neden yaptığım bilmiyordu, fakat bir süre sonra, bir gök gürültüsüyle sarsılmıştı. Kalkıp dışarı çıkmış ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında koşarak uzaklaşmıştı oradan.

Bir girişin altına sığınmıştı. Kasketli, çok genç bir çocuk duruyordu girişin altında. Onunla şakalaşmak istedi. Oysa ki, mutsuz olan Dorothea gülemiyordu; yaklaşıp genç çocuğu öpmüştü. İçinde hissetmişti onu. Karşılık olarak çocuk da onu hissetmişti. Dorothea kendini kaybetmiş ve çocuk da bundan korkmuştu.

Benimle konuşurken oldukça rahatlamıştı:

- Küçük bir erkek kardeş gibiydi. Islak kokuyordu benim gibi, fakat öyle bir haldeydim ki, doyuma ulaşırken korkudan titriyordu.

Dorothea'yı dinlerken, Barselona’yı unutmuştum.

Oldukça yakından bir boru sesi duyduk. Dorothea durakladı. Şaşırmış bir halde dinliyordu. Tekrar konuşmaya başladı, fakat bu kez gerçekten sustu. Bir ateş tufanı vardı adeta. Kısa bir sessizlik anından sonra yaylım ateşi tekrar başladı. Fazla uzakta olmayan ani bir sağnak gibiydi. Dorothea ayağa dikilmişti; korkmamıştı, fakat korkunç bir anilikte gerçekleşmişti her şey. Pencereye ilerledim. Ağaçların altında bağıran ve koşan silahlı insanlar

gördüm; Rambla kötü aydınlatılmıştı o gece. Rambla'da değil, fakat yakınında bulunan sokaklarda ateş ediyorlardı; merminin isabet ettiği bir dal yere düştü.

- Bu sefer durum gerçekten ciddi! dedim Dorothea'ya.

- Ne oluyor?

- Bilmiyorum. Sanırım yasal ordu diğerlerine saldırıyor (diğerleri, Katalonlar ve Barselona Generalliğiydi). Calle Fernando'da ateş ediyorlar. Buraya çok yakın.

Şiddetli bir yaylım ateşi sarsıyordu her yanı.

Dorothea pencerelerden birine gitti. Ona dönüp bağırmaya başladım:

- Deli misin? Yatağına dön hemen! Üzerinde erkek pijaması vardı. Saçı başı dağınık, ayakları çıplaktı, yüzüne ise sert bir ifade hakimdi.

Beni itip pencereden bakmaya devam etti. Ona yerdeki kırık dalı gösterdim.

Yatağa doğru yürüdü ve pijamasının üstünü çıkardı. Gövdesi çıplak bir halde, bir şeyler aramaya başladı; deli gibiydi.

- Ne arıyorsun? diye sordum. Kesinlikle yatman gerekli.

- Giyinmek istiyorum. Seninle geleceğim.

- Aklını mı kaybettin?

- Dinle, beni aşan bir şey bu. Mutlaka görmeliyim.

Kudurmuş gibiydi. Yanına yaklaşılmayacak kadar vahşileşmişti, deli gibi, yanıt beklemeksizin konuşuyordu:

O sırada, kapı sarsılarak yumruklanmaya başladı. Dorothea, biraz önce çıkarmış olduğu pijama üstünü fırlattı.

Xenie'ydi gelen. (Geçen akşam onu Michel”le bıraktığımda, her şeyi söylemiştim.) Titriyordu Xenie. Dorothea'ya baktım, tahrik ediciydi. Sessiz, kötü bir halde ayakta duruyordu, göğüsleri çıplaktı.

- Odana dönmelisin. Yapacak başka bir şey yok, dedim Xenie’ye kaba bir sesle.

Dorothea ona bakmadan sözümü kesti:

- Hayır. İsterseniz kalabilirsiniz. Bizimle kalın.

Xenie kapının önünde hareketsiz durmaktaydı. Dışarıdan ateş sesleri duyuluyordu. Dorothea kolumdan tutup odanın öbür tarafına sürükledi ve kulağıma eğildi:

- Korkunç bir fikrim var, anlıyor musun?

- Ne fikri? Anlayamıyorum artık. Neden bu kızın bizimle kalmasını istiyorsun?

Dorothea geri çekildi; sinsice bir hali vardı ve aynı zamanda da, artık dayanamadığı apaçık ortadaydı. Silah seslerinin çıkardığı gürültü, her defasında beynimizi deliyordu adeta. Başı öne eğik, saldırgan bir ses tonuyla konuşmaya devam etti:

- Ben bir hayvanım, biliyorsun!

Diğeri onu duyabilirdi.

Yalvarır bir sesle Xenie’ye doğru ilerledim:

- Hemen git.

Xenie'de bana yalvarmaktaydı.

- Eğer kalırsan neler olabileceğini anlıyor musun? dedim ona.

Dorothea gözlerini ondan ayırmadan edepsizce bakıyordu. Xenie'yi odanın dışına doğru ittim; karşı koymaya çalışırken boğuk bir sesle hakaret ediyordu bana. Çok önceden beri çılgına dönmüştü ve eminim ki cinsel bakımdan da kendinde değildi. Onu itip kakmama inatla karşı koyuyordu. Şeytan gibi bağırmaya başladı. Büyük bir şiddet vardı ortalıkta; bütün gücümle itmekteydim onu. Xenie boylu boyunca yere düştü. Kapıyı kilitledim. Aklımı kaybetmiş gibiydim. Ben de bir hayvandım, fakat aynı zamanda da korkmuştum. Xenie'yle uğraşmamdan faydalanarak, Dorothea'nın pencereden atlayıp intihar etmiş olabileceğini düşünmüştüm.

Dorothea yorulmuştu; onu taşırken bir tek kelime bile etmedi. Onu yatırdım; hareketsiz bir halde kollarıma bırakmıştı kendini, göğüsleri çıplaktı. Pencereye döndüm. Pancurları kapattım. Xenie'nin otelden çıkmış olduğunu fark ettim ürkerek. Rambla’yı koşarak geçti. Yapacak hiçbir şeyim yoktu; Dorothea'yı bir an bile yanlız bırakamazdım. Xenie'nin ateşlerin geldiği yöne doğru değil, fakat Michel'in oturduğu sokağa doğru ilerlediğini gördüm. Ortadan kayboldu.

Çok karışık bir geceydi. Uyumaya imkan yoktu. Çatışma yavaş yavaş şiddetlenmekteydi. Önce makinalı tüfekler, ardından da toplar saldırıya

katıldı. Dorothea ile kapalı kaldığımız bu otel odasından, bütün bunları duymak, muhteşem, fakat daha da önemlisi, anlaşılmaz bir durumdu. Zamanın büyük bir bölümünü odanın bir ucundan diğer bir ucuna yürüyerek geçiriyordum. Gece yarısı kısa bir süre için yatağın kenarında otururken, Dorothea'yla konuşmaya başladım:

- Bir kiliseye girmiş olabileceğini anlayamıyorum.

Uzun bir süreden beri susuyorduk. Ürperdi, fakat cevap vermedi.

Neden hiçbir şey söylemediğini sordum.

Düş gördüğünü söyledi.

- Fakat nedir gördüğün düş?

- Bilmiyorum.

Biraz sonra konuşmaya başladı:

- Eğer varolmadığına inansam, O'nun önünde yerlere kapanabilirim.

- Neden kiliseye girdin?

Sırtını döndü.

- Gitmen gerekirdi, diye ekledi. Şu anda yanlız kalmam daha iyi olurdu.

- Eğer istediğin buysa gidebilirim.

- Gidip vurulmak mı istiyorsun...

- Neden? Silahlar çok kişiyi öldürmüyor. Dinle; hiç durmadan ateş ediyorlar. Bu da, mermilere rağmen bir çok insanın hâlâ yaşayabildiğini gösteriyor.

O kendi düşüncesinde devam ediyordu:

- Bu daha dürüstçe olurdu.

O sırada bana döndü. Alaylı bir ifade vardı yüzünde:

- Çılgınlık yapabilseydin hiç olmazsa!.

Kılımı kıpırdatmadım.

3

Ertesi gün öğleden sonra, ara sıra şiddetlenen sokak çatışması yoğunluğunu kaybetti. Dinlendiğimiz bir sırada, Xenie otel resepsiyonundan telefon etti. Ahizenin diğer ucunda avazı çıktığı kadar bağırmaktaydı. O sırada, Dorothea uyuyordu. Lobiye indim. Lazare Xenie'yi tutmaya çalışıyordu. Saçı başı dağınık ve pislik içinde olan Xenie aynı bir deliyi andırıyordu. Lazare her zaman olduğu gibi soğuk ve iç karartıcıydı.

Lazare'dan kurtulan Xenie, üzerime atladı. Boğazımı sıkmak istermiş gibi bir hali vardı.

- Ne yaptın? diye bağırıyordu.

Alnında, yırtık bir kabuğun altında kanamakta olan büyük bir yara vardı.

Bileklerinden tutup bükerek, susmasını sağladım. Ateşi vardı ve titriyordu.

Xenie'nin bileklerini bırakmadan, Lazare'a ne olup bittiğini sordum.

- Michel kendisini vurdurttu ve Xenie de bunun kendi suçu olduğuna inanıyor.

Xenie'yi tutmak için büyük çaba harcıyordum; Lazare'la konuşurken çırpınıyor ve vahşice ellerimi ısırmaya çalışıyordu.

Lazare, Xenie‘nin başını tutarak bana yardım etti. Ben de titriyordum.

Bir süre sonra, Xenie sakinleşti.

Önümüzde çılgına dönmüştü.

Boğuk bir sesle konuşmaya başladı:

- Niçin bana öyle davrandın?... Beni yere attın... bir hayvan gibi...

Elini tuttum ve sıkmaya başladım.

Lazare ıslak bir mendil istemeye gitti. Xenie konuşmaya devam ediyordu:

-... Michel’e... çok kötü davrandım... Aynı senin bana davrandığın gibi... bu senin hatan... o beni seviyordu... bu dünyada beni seven tek kişiydi o... senin bana yaptığının aynısını yaptım ben de ona... deliye döndü... dışarı çıktı ve vuruldu... ve şimdi... Michel öldü... bu çok korkunç...

Lazare mendili Xenie'nin alnına koydu.

Odasına götürmek için her ikimizde koluna girdik. Güçlükle yürüyordu. Ben ağlıyordum. Lazare'ın da ağladığını fark ettim. Gözyaşları yanaklarından akıp gidiyordu; her ne kadar kontrolünü ve iç karartıcılığım kaybetmese de, yanağından akan gözyaşlarını görmek çok kötüydü. Xenie'yi yatağına yatırdık.

- Dirty burada. Onu yalnız bırakamam, dedim Lazare'a.

Lazare yüzüme baktı ve o an, artık benden nefret edecek gücü kalmadığını anladım.

- Ben Xenie ile kalırım, dedi sadece.

Lazare'ın elini sıktım. Elimi elinden çekmedim bir süre, fakat ölen Michel'di, ben değildim. Daha sonra Xenie'yi sıkıca kollarımın arasına aldım; ona gerçek bir öpücük vermek isterdim, fakat bunun iki yüzlülük olduğunu hissettim ve hemen oradan ayrıldım. Gittiğimi gördüğünde, hareket etmeden ağlamaya başladı. Koridora çıktım. Bir salgın gibi, ağlaması bana da geçmişti.

4

Ekim ayının sonuna kadar Dorothea'yla İspanya'da kaldım. Xenie, Lazare'la bereber Fransa'ya döndü. Dorothea günden güne iyileşmekteydi; beraber akşam üstü güneşine çıkıyorduk (bir balıkçı kasabasına yerleşmiştik).

Ekim sonunda, ne onda ne de bende hiç para kalmamıştı. Dorothea'nın Almanya'ya dönmesi gerekiyordu. Ona Frankfurt'a kadar eşlik etmeliydim.

Pazar sabahı (1 Kasım) Trier'e vardık. Bankaların açılması için ertesi günü beklemek zorunda kaldık. Ertesi gün, hava yağmurlu olmasına rağmen, kendimizi otele kapamadık. Kırlar boyunca Moselle vadisine bakan bir tepeye kadar yürüdük. Hava soğuktu ve yağmur yağmaya başladı. Dorothea'nın gri yünlü kumaştan bir yolculuk mantosu vardı. Saçlan rüzgardan bozulmuş, üstü başı yağmurdan ıslanmıştı. Şehirden çıkarken, koca bıyıklı, melon şapkalı saygıdeğer küçük bir adama yolumuzu sorduk. Şaşırtıcı bir kibarlıkla Dorothea'nın elinden tuttu. Yolumuzu bulabileceğimiz kavşağa kadar bize eşlik etti. Uzaklaştı ve dönüp bize gülümsedi. Dorothea da, düş kırıklığına uğramış bir gülümsemeyle adama baktı. Küçük adamın söylediklerini dinlemediğimiz için, bir süre sonra kaybolduk. Uzun bir süre, Moselle'in dışındaki komşu vadilerde yürümek zorunda kaldık. Toprak, çukur yollardaki taşlar ve çıplak kayalar açık kırmızı rengindeydi; birçok koruluk, sürülmüş toprak ve çayır vardı. Sararmış bir koruluktan geçtik. Kar yağmaya başladı. On On beş yaşları arasında, kısa pantalon ve siyah kadife bolero ceketli çocuklardan oluşan bir Hitler Gençliği grubuna rastladık. Kimseye bakmadan sert bir ses tonuyla konuşuyorlar ve hızlı hızlı yürüyorlardı. İç karartıcı olmayan tek bir şey bile yoktu ne yazık ki. Koskoca gri gökyüzü, yerini yağmakta olan kara bırakıyordu yavaşça. Hızla ilerlemekteydik. Sürülmüş bir tarladan geçmek zorunda kaldık. Yeni açılmış saban izleri gitgide çoğalmaktaydı; rüzgar, bitmek tükenmek bilmeyen kar tanelerini üzerimize taşımıştı. Etrafımız ise uçsuz bucaksızdı. Yüzümüzü kamçılayan soğukla, küçük bir yolda adımlarımızı hızlandırıyorduk; yaşama duygumuzu tamamen kaybetmiştik.

Üzerinde kule bulunan bir restorana geldik; sıcak olmasına rağmen, donuk bir kasım aydınlığının hakim olduğu restoranda, masalar zengin ailelerle doluydu. Dudakları solgun, yüzü soğuktan kızarmış olan Dorothea hiçbir şey konuşmuyor ve sevdiği bir pastayı yiyordu. Yüzü bu aydınlıkta

kaybolmuş olmasına rağmen çok güzel gözüküyordu; gökyüzünün grisinde kaybolmuştu yüzü. Aşağı inmek için, ağaçların arasından kıvrımlar halinde çizilmiş olan kısa yolu kolaylıkla bulduk. Kar durmuştu ya da neredeyse durmak üzereydi; hiçbir iz bırakmamıştı. Ara sıra kayıp sendelememize rağmen hızlı yol almaktaydık. Hava kararmak üzereydi. Biraz daha aşağıda, alacakaranlığın içinden Trier şehri belirdi. Moselle'in, tepesinde büyük kare çan kulelerinin bulunduğu diğer kıyısına yayılmıştı şehir. Hava karardıkça, yavaş yavaş çanları görememeye başladık. Bir düzlükten geçerken çardaklarla çevrili, alçak fakat geniş bir ev gördük. Dorothea bu evi almaktan ve orada benimle beraber yaşamaktan söz etti. Yaşadığımız, düşmanca bir düş kırıklığından başka bir şey değildi. Birbirimiz için çok önemli değildik, en azından sıkıntıdan kurtulduğumuz anda bunu hissediyorduk. Daha geçen güne kadar tanımadığımız bu şehirde, bir otel odası bulmak için acele ediyorduk. Karanlıkta birbirimizi aradığımız bile oluyordu. Göz göze bakışırken korkmuyor değildik. Birbirimize bağlanmış olmamıza rağmen en küçük bir umudumuz kalmamıştı. Dönemeçte bir boşluk belirdi altımızda. Oldukça garipti ama, ayaklarımızın altındaki bu boşluk, başımızın üstündeki yıldızlı bir gökyüzü kadar sınırsızdı neredeyse. Rüzgarın coşturduğu bir yığın küçük ışık, sessiz ve anlaşılmaz bir kutlamayla sürdürmekteydi geceyi. Yüzlerce yıldız, yüzlerce mum alev alev yanmaktaydı, ışıklarla donanmış bir yığın mezarın sıralandığı toprağın üzerinde. Dorothea kolundan tuttum. Mezarlık yıldızlarından oluşan bu geçitten büyülenmiştik. Dorothea bana yaklaştı. Uzun uzun dudaklarımdan öptü. Şiddetle sıkıca sarıldı; uzun zamandan beri ilk defa kendini bu derece serbest bırakıyordu. Hemen, yolun dışındaki sürülmüş toprakta, aşıkların yaptığı gibi oynaşmaya başladık. Mezarların üzerindeydik yine. Dorothea bacaklarını genişçe açtı, cinsel organına kadar soydum onu. O da beni soydu. Yumuşak toprağın içine düştük. İyi kullanılan bir sabanın toprağa gömüldüğü gibi, nemli vücuduna gömüldüm bende. Bu bedenin altındaki toprak, bir mezar gibi açılmıştı; çıplak vücudu da, yeni bir mezar gibi açılmaktaydı bana. Yıldızlı mezarlıkta sevişirken kendimizden geçmiştik. Mezarın içindeki iskeleti ortaya çıkaran ışıkların her biri, birbirine karışmış gövdelerimizin hareketleri kadar karışık, titrek bir gökyüzü oluşturmaktaydı. Hava soğuktu. Ellerim toprağa gömülüyordu; Dorothea’nın kopçalarını çözdüm, parmaklarıma yapışan soğuk toprağı göğsüne ve çamaşırlarına bulaştırdım. Giysilerinin altından çıkan göğüsleri

ayı andıran bir beyazlığa sahipti. Ara sıra birbirimizi bırakıp soğuktan titriyorduk; birbirine çarpan iki sıra diş gibi titremekteydi vücutlarımız.

Rüzgar, ağaçların arasından delice bir ses çıkararak geçti. Kekeleyerek konuşmaya başladım, yabanılca kekeliyordum:

-... iskeletim... soğuktan titriyorsun... dişlerin takırdıyor...

Sustum, hareket etmeden üzerinde yatıyor ve bir köpek gibi soluyordum. Birdenbire çıplak göğüslerine sarıldım. Tüm ağırlığımla bırakmıştım kendimi. Korkunç bir çığlık attı. Bütün gücümle dişlerimi sıktım. O sırada yokuş aşağı kaymaya başladık.

Daha aşağıda, dışa doğru çıkıntısı olan bir kaya parçası vardı. Eğer bir ayak darbesiyle bu kaymayı durdurmasaydım, gecenin içine düşecektik ve ben, hayret içinde, gökyüzü boşluğuna düştüğümüzü sanacaktım.

Elimden geldiği kadar pantolonumu çekmek zorunda kaldım. Ayaktaydım. Dirty, çıplak bir halde toprağın üzerinde yatmaya devam ediyordu. Güçlükle kalkıp elimi yakaladı. Çıplak göbeğimi öptü. Kıllı bacaklarıma yapışmış olan toprağı silip çıkardı. Bana asılıyordu. Bir sürü sinsi oyun ve deli bir ahlaksızlıktı sergilediği. İlk önce beni düşürdü. Zorlanarak tekrar kalktım. Ayağa kalkmasına ve giyinmesine yardım ettim, fakat elbiselerimiz ve vücutlarımız toprak içinde kaldığından, oldukça güçlük çektik. Topraktan da, en az çıplak vücutlarımızdan olduğu kadar tahrik olmuştuk. Dirty'nin cinsel organı tam giysilerinin altında kalmıştı ki, onu aceleyle tekrar çıplak bıraktım.

Mezarlığı geride bırakıp döndüğümüzde, küçük şehrin yolları bomboştu. Alçak binalar ve bahçelerle çevrili eski evlerden oluşan bir mahalleye girdik. Küçük bir çocuk önümüzden geçerken uzun bir süre şaşkınlıkla Dirty'ye baktı. Çamurlu bölgelerde savaşan askerleri andırmaktaydı Dirty, fakat tek isteğim bir an önce sıcak bir otel odasında onunla beraber olup, elbiselerini ışıkta çıkarmaktı. Küçük çocuk bizi daha iyi görebilmek için durdu. Dirty, koca boyuyla başını aşağı doğru uzattı ve korkunç bir surat yaptı çocuğa. Çirkin ve iyi giyimli küçük çocuk koşarak ortadan kayboldu.

Küçük Karl Marx'i ve daha sonra, bir yetişkinken sahip olduğu sakalı düşündüm: Bugün Londra yakınlarında toprağın altında olan Marx da, küçük bir çocukken ıssız Trier sokaklarında koşmuş olmalıydı.

5

Ertesi gün Koblenz'e gitmemiz gerekiyordu. Koblenz'den Frankfurt'a giden bir trene bindik. Frankfurt'ta Dorothea'dan ayrılacaktım. Ren vadisinden geçerken, ince bir yağmur yağmaya başladı. Ren kıyıları gri olmalarına rağmen vahşi ve çıplaktılar. Tren ara sıra, beyaz çiçeklerin altında kaybolmuş mezarlıklar boyunca ilerliyordu. Gecenin gelmesiyle, mezar taşlarının üzerinde yanan mumları gördük. Birkaç saat sonra ayrılmak zorundaydık. Saat sekizde, Dorothea Frankfurt’tan güneye giden bir trene, bense bundan birkaç dakika sonra Paris trenine binmiş olacaktım. Bingerbrük'ten geçtikten sonra hava tamamen karardı.

Kompartımanda yanlızdık. Dorothea konuşmak için yanıma yaklaştı. Neredeyse çocuksu bir sesi vardı. Kolumu sıkıca tutup konuşmaya başladı:

- Yakında savaş çıkacak, değil mi?

Yavaşça cevap verdim:

- Hiçbir fikrim yok.

- Bilmek isterdim. Ne düşünüyorum bazen biliyor musun? Savaşın başlamış olduğunu. Böylece bir adama savaş başladı diye haber vermem gerekecek. Adam bunu hiç beklemiyor olacak, aniden benzi atacak ve ben bütün bunları göreceğim.

- Ya sonra?

- Hepsi bu kadar.

- Neden savaşı düşünüyorsun? diye sordum.

- Bilmiyorum. Şavaş çıksaydı sen korkar mıydın?

- Hayır.

İyice yaklaştı ve yanmakta olan alnını boynuma yasladı:

- Dinle, Henri... korkunç olduğumu biliyorum, fakat bazen savaşın çıkmasını istiyorum...

- Neden olmasın?

- Sen de ister miydin? Vurulurdun değil mi?

- Neden savaşı düşünüyorsun? Dün olanlar yüzünden mi?

- Evet, mezarlar yüzünden.

Dorothea uzun bir süre bana sarılı kaldı. Geçen gece beni yormuştu. Uyumaya başladım.

Dorothea, uyanmam için, neredeyse hiç hareket etmeden, sinsice beni okşamaya başladı. Yavaşça konuşmaya devam ediyordu:

- Savaş çıktığını haber verdiğim adamın kim olduğunu biliyorsun...

- Evet.

- Yağmurun altında elimden tutan küçük bıyıklı adama benziyor; oldukça kibar ve birçok çocuğu olan bir adam.

- Ya çocuklar?

- Hepsi ölüyor.

- Vuruluyorlar mı?

- Evet. Her defasında küçük adamı ziyaret ediyorum. Çok saçma değil mi?

- Çocuklarının ölümünü ona sen mi haber veriyorsun?

- Evet. Beni her gördüğünde solgunlaşıyor. Siyah bir elbiseyle geliyorum ve biliyorsun ki gittiğim zaman...

- Devam et.

- Bacaklarımın olduğu yerde bir kan birikintisi kalıyor.

- Peki ya sen?

Sanki birdenbire yalvarırmışçasına, bir inilti gibi çıktı soluğu:

- Seni seviyorum...

Soğuk dudaklarını dudaklarıma yapıştırdı. Dayanılmaz bir mutluluk içindeydim. Diliyle dilimi yalaması o kadar güzeldi ki, hayatımın o anda sona ermesini isterdim.

Dirty, paltosunu çıkardıktan sonra kollarımdaydı; üzerinde gamalı haç olan bayrakların renginde, açık kırmızı ipek bir elbisesi vardı. Elbisenin altında vücudu çıplaktı. Islak toprak kokuyordu. Hem heyecandan (çünkü hareket etmek istiyordum), hem de vagonun diğer ucuna gitmek için ondan uzaklaştım. Koridorda, çok yakışıklı ve çok uzun bir SA subayını iki defa rahatsız ettim. Porselen mavisi gözleri, aydınlık bir vagonun içinde bile, bulutlarda kaybolmuştu; Valkiri'lerin çağrısını duymuş bir hali olmasına rağmen, belki de kulakları kışla trompetlerine karşı daha duyarlıydı. Kompartımanın girişinde durdum. Dirty gece lambasını yaktı. Solgun ışığın

altında hareket etmeden ayakta duruyordu; beni korkuttu. Karanlığa rağmen, arkasından uçsuz bucaksız bir ovayı görebiliyordum. Dirty bana bakmaktaydı, fakat korkunç bir rüyada kaybolmuştu ve kesinlikle kendinde değildi. Ona yaklaştığımda ağladığını fark ettim. Onu sıkıca kollarımın arasına aldım. Bana dudaklarını vermek istemedi. Neden ağladığını sordum.

Onu olabildiğince az tanıdığımı düşündüm.

- Hiçbir nedeni yok, diye cevap verdi.

Hıçkırarak ağlamaya başladı.

Ona sarıldım Ben de ağlayabilirdim. Neden ağladığını öğrenmek istiyordum, fakat daha fazla konuşmadı. Kompartımana döndüğümdeki gibi görmekteydim onu; hayaleti andıran bir güzelliği vardı. Tekrar korku verdi bana. Sıkıntıdan boğulmuş bir halde, aniden, birkaç saat sonra beni terk edeceği geldi aklıma; o kadar sabırsız ve açgözlü ki daha fazla yaşayamaz. Yaşamayacak. Ayaklarımın altında, rayların üzerinde giden tekerlek seslerini duyuyordum; param parça, ezik bedenleri çiğneyip geçen tekerleklerin gürültüsünü.

6

Son saatler çabuk geçti. Frankfurt'ta bir oda bulmak istiyordum. O kabul etmedi. Beraber yemek yedik; katlanabilmek için kendimizi oyalamak zorundaydık. Perondaki son dakikalar dayanılmazdı. Kendimde gidecek gücü bulamadım. Onu birkaç gün içinde tekrar görmem gerekiyordu, fakat deli gibi daha önce öleceğini düşünüyordum. Trenle beraber yok oldu.

Peronda tek başımaydım. Dışarda bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktaydı. Ağlayarak orayı terk ettim. Zorlukla yürüyordum. Ağzımda hâlâ Dirty'nin dudaklarının tadı vardı; anlaşılmaz bir şeydi bu. Demir yolları işletmesinden bir adama baktım uzun uzun. Geçip gitti; onun önünde kendimi kötü hissettim. Neden sarılabileceğim bir kadınla ortak hiçbir yanı yoktu? Oysa onun da gözleri, ağzı, kıçı vardı. Bende kusma hissi uyandıran bu ağıza vurmak isterdim. Adam, çok şişman, iyi halli bir şehirliydi. Ona tuvaletin yerini sordum (bir an önce koşmam gerekiyordu). Gözyaşlarımı bile silmemiştim. Bana almanca bir şeyler işaret etti. Anlaması zordu. Holün sonuna geldim. Dayanılmaz sertlikte yüksek bir müzik sesi duydum. Devamlı ağlamaktaydım. Garın kapısından, uzakta, koskoca bir meydanın diğer ucunda iyi aydınlatılmış bir tiyatronun önünden geçit töreni yapmakta olan üniformalı müzisyenleri gördüm. Kulakları patlatan bu muhteşem gürültü sonsuz bir mutluluk vermekteydi. O derece şaşırmıştım ki, ağlamam birdenbire sona erdi. Tuvalete gitmek bile istemiyordum. Zorlu yağmur altında koşarak boş meydanı geçtim. Tiyatronun rüzgarlığının altına sığındım.

Tiyatronun basamaklarında hareketsiz bir halde sırada duran askeri üniformalı çocukların önünde duruyordum; siyah kadife kısa pantolonları ve kordonlarla süslenmiş küçük ceketleri vardı. Başları açıktı, sağda fifrelerini, solda ise yassı trampetlerini taşıyorlardı.

O derece şiddetli, o derece sert bir ritmle çalıyorlardı ki, onların karşısında nefesim kesilmişti. Trampet seslerinden daha acımasız ya da fifrelerden daha dokunaklı başka bir şey düşünülemezdi. Gece boyunca tek tük geçmekte olan insanlar için çalan, büyük sopalar gibi kaskatı bu nazi çocukları (bazıları sarışın ve bebek yüzlüydüler), sağnak altındaki bu uçsuz bucaksız meydanda, felaket habercisi bir mutluluğun kurbanları gibiydiler. Başlarındaki şefleri, çığrından çıkmış zayıflıkta, balık gibi huysuz suratlı bir çocuk (ara sıra arkasını dönüp komutlar veriyor ve homurdanıyordu),

elindeki uzun, baş trampet çubuğuyla tempo tutuyordu. Müstehcen bir tavırla, bu topuzlu çubuğu belinin altından havaya kaldırıyordu (kocaman bir maymun penisini andırıyordu, o anda, renkli sicim örgülerle süslenmiş bu çubuk); ve hemen ardından, küçük pis bir hayvan silkinmesiyle, ağız yüksekliğine kaldırıyordu topuzlu çubuğu; karından ağıza, ağızdan karına, trampet tufanıyla kesik kesik olan birçok gidiş geliş. Müstehcen bir gösteriydi bu. Korkunçtu. Eğer soğukkanlılığımı koruyamasaydım, bu kin dolu oyunun önünde nasıl taş bir duvar gibi sakin kalabilirdim. Gecenin içinde duyulan her müzik parçası, savaşı ve ölümü hatırlatan bir büyüydü. Trompet sesleri, kanlı top ateşlerine dönüşmek beklentisiyle, doruk noktasına ulaşmıştı. Uzaktan seyrediyordum... savaş için dizilmiş bir çocuk ordusu. Hareketsiz olmalarına rağmen, kendilerinde değildiler. Benden çok uzakta durmayan bu çocukların, ölüme gitme arzusuyla büyülenmiş olduklarını görüyordum. Arkalarında can çekişenleri ve ölüleri bırakarak ilerleyeceklerdi bir gün, güneşin altında gülümseyerek, bu büyülendikleri sınırsız tarlalarda.

Hayattan çok daha dokunaklı yükselen bu cinayet gelgitinde (çünkü hayat ölüm kadar kanlı bir aydınlığa sahip değil), saçmalıklardan, komik yaşlı kadın yakarmalarından başka bir şey ileri sürmek imkansızdı. Alevlerin ve gürültülerin birbirine karıştığı, yanmış kükürt sarısı kadar solgun, soluk tıkayan bir kıyamet için hazırlanmamış mıydı bütün bunlar. Birdenbire yükselen bir kahkaha başımı döndürdü. Bu felaket karşısında, kimsenin bağırmaya engel olamadığı zamanlarda hissedilen kasılmayı izleyen bir kara mizahtı yaşadığım. Müziğin susmasıyla yağmur da durdu. Yavaş yavaş gara döndüm; tren harekete hazırdı; kompartımana girmeden önce peronda bir süre yürüdüm; tren tam vaktinde hareket etti.

Mayıs 1935